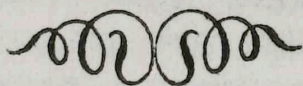

DE VÄRNLÖSA.

ORIGINAL-BERÄTTELSE

AF

FRU M. S. S****.

STOCKHOLM.

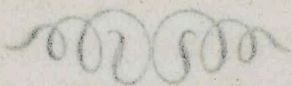
Alb. Bonniers förlag.

DE VÄRNLÖSA.

ORIGINAL-BERÄTTELSE

AV

Fru M. S. S****.

STOCKHOLM.

HÖRBERGSKA BOKTRYCKERIET, 1852.

skulle kunnat urskilja dem uppå, var, att den ene bar jagtkläder samt en bössa kastad öfver axeln, och att hans gång var hastigare, hans blick oroligare; han kom ifrån prestgårdens sida. Den andre åter ifrån bruket. Vår jägare anlände först till det lilla huset, stånade der ett ögonblick och lysnade; men då han ingenting hörde, tumlade han:

Prolog.

Den, som besökt norra delen af Sverige, vet att vårt kära fosterland har många ställen af en vild och imponerande skönhet, hvilken, då man ser dem belysta af solen och vid full dager, mäktigt talar till vår känsla; men om vi i hast tänka oss en sådan trakt, någon stormig höstnatt, insvept i mörker och underkastad elementernas strid, tror jag att den beundran vi förut erfarit, i hast skulle förbytas till verklig fasa.

Uti en dylik trakt var det stora jernbruket *Helene-fors* beläget, vid utloppet af en å, som slingrade sig igenom landskapet och, vid sitt utfall uti öppna sjön, bildade ett högt och imposant vattenfall. En knapp half mil ifrån bruket låg prestgården. Den väg, som gående vanligen begagnade emellan bruket och prestgården, var *en smal stig*, tätt utmed vattenfallet och vid sidan af en hög skog.

På himlen jagades tjocka, svarta moln af en häftig blåst, som hvinande drog genom skogen och böjde topparna på de stolta och raka tallarna. Månen framträdde endast ögonblickligt emellan de mörka skyarne.

Vid vattenfallets ena sida stod ett litet lusthus, som troligen blifvit uppfördt af någon beundrare af den storartade utsigt man der hade.

På den ofvannämnda gångstigen gingo tvenne unga män, ehuru från motsatt håll. Målet för bådvas vandring tycktes vara det lilla huset. Då månen kastade en flyktig stråle öfver nejden, var man frestad att taga dem för en och samma person, så lika voro deras anletsdrag. Det enda man vid denna ljusblick

skulle kunnat urskilja dem uppå, var, att den ene bar jagtkläder samt en bössa kastad öfver axeln, och att hans gång var hastigare, hans blick oroligare; han kom ifrån prestgårdens sida. Den andre åter ifrån bruket. Vår jägare anlände först till det lilla huset, stannade der ett ögonblick och lyssnade; men då han ingenting hörde, mumlade han:

— Godt, jag har kommit i rättan tid.

Han fortsatte derefter sin vandring några famnar, — då ljudet af den andre unge mannens steg nådde hans öron, — hvarvid han stannade, och uppspände hanen på sin bössa. — Sorglöst hvisslande på en bekant melodi, ankom nu den andre till det ställe der den förste stod, och, då han märkte att någon stängde vägen, frågade han:

— Hvem der?

Aflossandet af ett skott, som sträckte frågaren liflös till marken, utgjorde svaret; men i detsamma hördes ett ångestskri af en kvinnoröst. Månen belyste scenen; mördaren stod med hotande blick och upprätt ställning, spejande efter ljudet. Endast stormens tjut och vattnets brus afbröt tystnaden.

— Säkert, — tänkte han, — var detta ett skrån af någon roffogel, som skottet skrämde ur sitt näste, och min upprörda inbillning tog för en människoröst. — Han lutade sig nu ned öfver liket, hvars rock och hatt han aftog, iklädde detsamma sina egna kläder, och slungade den mördades liflösa kropp ned i vattenfallet. Han påtog sig derefter den dödes kläder, och yttrade för sig sjelf, halfhögt, med håfull ton:

— Hvem skulle nu kunna säga hvilken af oss som sover der nere i djupet?

— Jag! — ljud en röst bakom honom och en hand föll på hans axel, hvarvid han spratt till och bleknande vände sig om.

Framför honom stod en man af medelmåttig längd. Månen belyste hans drag, — och mördaren utropade:

— *Grefve Gratton!*

Femton är sednare.

En kall, månskensklar och vacker afton, vid slutet af Februari, hvimlade Stockholms snöbeklädda gator af åkande och promenerande i alla delar af staden.

Vid hörnet af Kungsbacken och Rörstrandsgatan stod en mycket ung flicka, ännu tillhörande barndomen; hennes späda lemmar skälfdes för kölden, och hon svepte fåfängt en tunn bomullshalsduk omkring sina axlar. En herre af reslig växt, med stolt hållning och insvept i en varm pels, passerade förbi den lilla, darrande flickan, och tog af åt Rörstrandsgatan. Barnet följde honom och bad med ångestfull röst:

— Af medlidande, min herre, gif mig en riksdaler.

Herrn vände sig om, betraktade barnet med en sträng blick, sägande:

— Skäms du icke att begära en hel riksdaler! Du borde blygas att tigga vid din ålder.

— Förlåt mig! men min mor ligger sjuk, och jag eger ingenting till ved, mat och medikamenter åt henne, — svarade flickan gråtande.

— Den der visan känner jag, så säga alla tiggare, — svarade herrn och aflägsnade sig; men det arma barnet, som säkert var i stor nöd, grep med förtviflan i hans pels för att kvarhålla honom, utropande med smärta:

— Af nåd, gif mig en riksdaler, eljest dör min mor af köld och hunger. Jag har aldrig tiggat förr, af barmhertighet, för allas vår Frälsares skull, hjälp mig!

— Bort ifrån mig! huru vågar du att hindra folk

på gatan? Tacka Gud att jag icke kallar på en polisbetjent; — och dervid gaf han henne ett slag med sin käpp öfver axeln.

Flickan släppte genast sitt tag, och, glömmande allt utom det förnedrande af slaget, satte hon sig på en afvisare och gret; gret tårar, både bittra och smärt samma, under det hon suckade:

— O, min Gud! O, min Gud!

— Hvarför slog den herrn dig, barn? — frågade en vänlig, välljudande, manlig stämma, och i detsamma kände flickan en varm hand på sin stelfrusna axel. Hon blickade upp på den som tilltalade henne med så mycket deltagande. En yngling om några och tjugu år stod framför henne, med ett ungdomsfriskt och ädelt ansigte.

— För det jag . . . bad honom gifva mig en riksdaler . . . Ack, jag är så olycklig, min mor dör af köld; — mera förmådde hon icke säga; ty snyftningarna qväfde hennes röst och hon gömde sitt ansigte i förklädet.

— Huru gammal är du? — frågade ynglingen.

Flickan blickade undrände på honom och svarade:

— Fjorton år; . . . men kanske ni nu också blir ond på mig?

— Nej, mitt barn, men du skall svara mig sanningsenligt.

— Hvarföre skulle jag ej tala sanning?

Ynglingen log åt detta naiva svar och den fullkomliga omedvetenhet af all förställning, som låg deruti. Han återtog:

— Har du länge gått och tigt?

— Nej, nej! jag har aldrig gjort det förr, — svarade flickan med mycken häftighet; — men nu, sedan allt hvad vi ägt blifvit bortsåldt under mammas sjukdom, och jag icke kunde få något arbete, måste jag göra det. I afton, då mamma ligger och qvider på sitt läger af köld och brist på allt, fattade jag det beslutet, att anlita någon barmhertig menniska, för att få så mycket som till några vedträd, litet mjölk och droppar åt henne. Jag visste ej att det var något

ondt. Icke sannt, min herre, jag har ju icke gjort något illa?

— Det har du visst icke; men låt mig nu få följa dig till din mor.

— Hvad ni är god!... ni hjälper henne ju, ni låter henne icke dö i sin nöd?

— Jag skall hjälpa henne, — svarade ynglingen, klappade flickan på hufvudet och blickade henne i ansigtet.

— Kom, kom! — utropade hon, och ilade före honom framåt Rörstrandsgatan.

Ankomna till slutet af nämnde gata, gick flickan in i en af de mest förfallna kojorna, tog vägen öfver gården till en byggnad, som mera liknade ett skjul än ett boningshus, och närmade sig en dörr, den hon öppnade och inträdde, åtföljd af ynglingen, i ett kallt, fuktigt och mörkt rum, hvarifrån en svag röst hördes yttra:

— Är det du, Alva?

— Ja, mamma.

— Hvar har du varit? Då jag vaknade var du borta.

— Mamma skall straxt få veta det, — svarade Alva, som förmedelst flinta och stål gjorde stora ansträngningar att få upp eld, hvilket äfven slutligen lyckades.

Hon tände på en mycket liten ljusbit, som satt uti en gammal, men ren tennstake. Skenet deraf belyste taflan af det mest upprörande armod. Rummet var litet, och ytterst förfallet, hvad färg tapeterna ursprungligen haft, kunde man icke urskilja, ty så lappade och påklustrade voro väggarna. Hela dess möblering utgjordes af en gammal fältsäng, hvarpå en blek, ännu ung qvinna låg. Något liknande stol eller bord fanns der icke. Ljuset stod i fönstret. Några hoplagda halmkuddar i det ena hörnet af rummet utvisade den unga flickans bädd. Några gamla porslinskärl samt en jernpanna utgjorde allt hvad detta rum för öfrigt innehöll; men golfvet var rent och de lappade och söndriga lakanen på sängen voro hvita.

— Hvem har du med dig? — frågade den sjuka, då ljusskenet föll på ynglingen.

— Goda mamma, blif icke ond; men då jag hörde din jemmer i sömnen och såg huru du frös, när jag dertill betänkte att vi icke ätit på ett dygn och icke heller nu mera ägde någonting att sälja, blef jag ledsen och beslöt att gå ut och — tigga. Vänd dig icke bort och gråt icke, utan hör mig; din Alva led af hungrens plågor. — Den här herrn har lofvat att hjälpa oss. Ser du, mamma lilla, vi skulle eljest båda dö af brist på allt, — yttrade Alva, höljande modrens händer med kyssar.

— Alva, mitt goda barn, du måste då äfven tigga, — suckade modren med smärta.

— Min fru, — inföll ynglingen, som kände att här icke passade att säga madame, — jag skall med verkligt nöje erbjuda min hjälp, tills ni åter blir frisk, och ber er icke vara orolig öfver den lyckliga händelse, som fört er dotter i min väg.

Modren framstammade några ord till tacksägelse; men Alva sprang till den unge mannen, fattade hans hand, den hon med liflighet kysste. En så sann och uppriktig tacksamhet stod att läsa i hennes tårfyllda blick, vid dessa hans ord, att han kände sig djupt rörd deraf.

Vi förbigå huru hjälp anskaffades, och förflytta oss något fram i tiden.

Åtta dagar voro förflutna, sedan Alvas sammanträffande med den unge mannen. Läsaren tror sig säkert redan kunna gissa till händelsernas gång och tänker kanske: En tiggarflicka och en ung rik karl, det vore ett intressant parti om de blefvo ett par älskande, och slutet blir väl nu, som alltid i romaner, — ett giftermål. Ätminstone bör han bedraga henne, och följderna deraf blifva — hjälten eller hjeltinnan i denna berättelse. Men jag beklagar, att icke på detta sätt kunna uppfylla läsarens förväntan. Han torde likväl trösta sig; ty alla vägar föra dock till Rom, och inträffar icke just detta, så blir det väl — något annat.

I samma lilla rum, der vi först sågo Alva, är nu allt förändradt: Fälsängen har försvunnit, och en utdragssoffa har intagit dess ställe. Den sjuka ligger på en mjuk och bekväm bädd, och dessutom finnas der sex stolar, ett bord samt en dragkista. En munter brasa brinner i kakelugnen och ett tjockt ljus i en messingsstake står på bordet. Alva sitter framför detta och syr med mycken ifver. På en stol bredvid den sjuka har den unge mannen tagit plats.

— Hur befinner ni er i afton, fru Holm?

— Betydligt bättre, herr Ernst. Jag kan aldrig med ord till er tolka min djupa erkänsla för allt hvad ni gjort för oss, samt för den myckna godhet ni visat, genom att förskaffa mig läkarevård och all möjlig bekvämlighet.

— Men, min fru, ni lofvade mig ju, sist jag var här, att icke mera tala med mig derom. Hvad jag kunnat göra för er, är något som hvilken annan god menniska i min ställning gerna skulle hafva gjort, och förtjenar icke att ni vidare sysselsätter er dermed. Låt oss derföre tala om något annat. Jag reser i morgon från hufvudstaden och kommer nu för att säga er farväl; men, på det ni icke måtte sakna arbete och understöd, i fall så behöfs, har jag vidtalat ett fruntimmer af mina bekanta, som lofvat att lemna Alva sysselsättning. Här är hennes adress, — sade Ernst och steg upp, gifvande ett kort åt Alva.

Flickan lyfte mot honom sina stora, mörka, själfulla ögon, yttrande:

— Ni öfvergifver oss således, herr Ernst? Hvad det blir tomt och ledsamt efter er!

— Men, Alva, du har ju endast sett mig tre gånger.

— Åh, jag har sett er alla dagar; ty jag har beständigt tänkt på er; och her hvarje dag till Gud för er, som varit så god emot mamma . . .

— Nå väl, gör detsamma då jag är borta, — inföll ynglingen, och blickade med heundran in i Alvas vackra ögon.

— Vi veta icke en gång ert namn, — inföll modren.

— Hvad gör ett namn till saken, må jag endast för er vara Ernst, tills vi åter träffas. Farväl, min fru! farväl Alva! vi se hvarandra åter nästa sommar. Glöm icke att gå till det fruntimret, hvars adress jag lemnat er.

Ernst gick, sedan han tryckt modrens och dottrens händer; men hvarken den ena eller andra märkte, förr än efter ett par timmar efter hans aflägsnande, att han smygt en femtio riksdalerssedel under den sju-kes kudde.

— Mamma, hvarföre skulle han resa? — frågade Alva, med tårar i ögonen.

— Det vet jag icke, mitt barn, han måste väl.

— Nästa sommar kommer han åter, — upprepade Alva i sitt hjerta. Ack! hvad människan, ända ifrån barndomen, gäckas af hoppet. Många somrar skulle förgå, innan Alva fick återse honom.

Ett bref.

Helenefors d. 10 April 18—

Min hedersvän och bror!

Enligt öfverenskommelse, då vi åtskiljdes i Upsala, får du nu en redogörelse för min introduktion i baron Helgenstjernas hus. Med sinnet uppfyllt af saknad efter det glada och trefliga kamratlif, jag lemnade, och hjernan ännu upphettad efter nattens afskedsdrickande,

satte jag mig upp i åkdonet. Ert sista skallande *farväl* hade bortdött, och hästarne satte af i raskt traf. Jag kastade mig tillbaka i ett hörn på vagnen, för att öfvertänka min ställning; — den föreföll mig allt annat, utom angenäm.

Min mor, som var kusin med baron Helgenstjerna, hade, genom att gifta sig med min far, en fattig och ofrälse militär, brutit med den stolta släkten. Jag blef dock, vid mina föräldrars fränfalle, af baronens nu aflidna fru upptagen och uppfostrad. Min välgörarinna dog, och baronen uppfyllde det påbörjade barmhertighetsverket såsom en skyldighet, den han, för syns skull, måste fullgöra. Han skickade mig till skolan i Upsala, ackorderade in mig hos dina föräldrar samt underhöll mig sedan vid universitetet. Ifrån min ankomst till Upsala, intill närvarande dag, hafva åtta år förflutit. Jag var då fjorton. På dessa åtta år har jag aldrig återsett baronen eller besökt Helenefors. Han har punktligt utbetalat penningarna för mitt underhåll; men för öfrigt icke frågat efter mig. Hade ej slumpen, hos dina föräldrar gifvit mig ett så kärt hem, vet jag icke huru det skulle gått; jag som var helt och hållet öfverlemnad åt mig sjelf, och alldeles ensam i världen.

Nu, efter åtta års förlopp, har det behagat baronen att kalla mig till sig, för att under loppet af tvenne år, vara informator åt hans *dotter*. Min beroende ställning var sådan att jag måste hörsamma kallelsen. Under det jag tänkte på allt det obehagliga en sådan plats skulle medföra, framstod minnet af baronen för min själ. Jag såg honom med sitt kalla och högdragna väsende, sin stränga och dystra blick; — och kände ännu samma fruktan, som i mina pojkår. Jag, en lefnadsglad yngling, som har det muntra kamratlifvet i friskt minne, älskande frihet och oberoende, jag skall nu omplanteras uti detta de aristokratiska fördomarnas hem. Med vanan att svärja, dricka, röka och göra studentupptåg, skall jag nu sätta mig ned att undervisa — en flicka. Sannerligen föreföll det mig icke bära rakt åt helv—t. Om det ändå varit en pojke, den man i nöd-

fall då och då kunnat gifva stut; men en flicka! Jag blef vid gement lynne vid dessa tankar.

Klockan åtta på aftonen körde vagnen upp till stora byggningen vid Helenefors. Det snöade, regnade och blåste alldeles förb—dt. En betjent tog emot mig på trappan, och jag fördes in uti tvenne stora, eleganta rum, som voro bestämda åt mig, samt underrättades att baronen önskade se mig, så fort jag var i ordning. Jag svor mellan tänderna öfver att, efter en hel dags resa, nödgas omkläda mig; men studenten måste tåga. Jag gjorde min toilett så fort ske kunde, och fattade derunder den lofvärda föresatsen att finna min discipel afskyvärd. När jag var i presentabelt skick, lät jag betjenten föra mig till baronen.

Jag kom in uti ett stort rum, förmak, salong eller sällskapsrum, hvilket du behagar; men den anblick, som mötte mig, var värd en målares pensel. Rummet var rikt upplyst. I kaminen brann en brasa. En tigerhud var utbredd på golvet framför densamma, och derpå låg en flicka om tolf à tretton år, samt hade bredvid sig en Newfoundlandshund af sällsynt skönhet. Barnets hufvud hvilade på handen; men att beskrifva densamma vore omöjligt. Lägg din vanliga flegma å sido, och bjud till att blifva en menniska, som kan fatta och förstå det sköna. Hela hufvudet var öfversolladt med de luftigaste och ändå yppiga gullgula lockar. Ansigtet hade denna fylliga och blomstrande rundning, som nästan ensamt tillhör barndomen. Ögonen voro klarblå; men af en yrande och sprittande liflighet. Munnen liten; men omgifven af otaliga, skålmska löjen. Alla anletsdrag utvisade en ytterlig liflighet, och man tyckte sig se lifvets pulsar slå under denna fina och genomskinliga hy. Gruppen, belyst af det starka ljusskenet, gjorde ett så bländande intryck på mig, att jag ett ögonblick blef kvarstående vid dörren. Baronen med sitt dystra och hårda ansigte satt nedsjunken i en emma. Den tanken trängde sig ovilkorligt på mig, att för dem, som, enligt Svedenborg, antaga en god och en ond ande såsom människans beständiga följeslagare genom lifvet,

skulle baronen synas endast styrd af sin *onda*, men barnet åter af sin *goda* ande.

Utom baronen och barnet voro tvenne andra personer i rummet. Den ena, en ung man vid min ålder, med ädla och regelbundna drag, romaneskt mörklockigt hår, och dito mörkblå, själfulla ögon. Den andre, en äldre man, med dessa markerade och skarpa drag, hvilka endast anträffas hos söderns folk. På hans ansigte stod tydligt att läsa: *icke en nordens son*. Genom denna redogörelse har jag blifvit alltför länge stående vid dörren; men trösta dig, jag har nu slutat. Baronen helsade mig med ett:

— Välkommen, Herman.

Efter utbytta höflighetsbetygelser, pekade han på den unge mannen, sägande:

— En släkting, *grefve Ernst Gratton*; den andra herrn: *monsieur Soiré*, musiklärare, och barnet der, min dotter *Gerda*, en liten vildinna, — tillade han med något, som skulle likna ett leende.

Gerda hade hvarken rest sig upp eller helsat; utan betraktade mig endast med en granskande blick. Slutligen utropade hon:

— Å! Herman ser alldeles icke farlig ut, han leker säkert lika gerna som han läser.

Vi utbrusto alla, utom baronen, i skratt vid denna anmärkning, som var mera sann än någon anade. Och då man på aftonen åtskiljdes, tänkte jag: den der flickungen är åtminstone icke lik andra dylika, och dermed somnade jag och sof tills solen stod högt på himmelen.

I morgon börjar mitt kall, såsom *Mentor* för detta förtjusande barn. Det är emellertid förb. ledsamt att man på vår sköna jord icke kan få lefva endast för glädje, utan nödvändigt skall släpa med sig en allvarsam och ledsam sida af lifvet. Hade icke *Eva* varit, och Ormen, så hade vår fader Adams söner än i denna stund fått vandra i paradiset's lustgårdar och icke behöft studera, träla och tänka, för att kunna lifnära sig. Och äfven jag slapp då att plugga kunskaper i detta yra

barn, eller vara informator. Jag vore färdig, när jag tänker på gumman Eva, att fatta hat till hela könet.

Helsa mycket dina föräldrar, i främsta rummet, och alla våra kamrater, ifrån

din redlige vän,

Herman Waldner.

Efter meddelandet af ofvanstående bref, införa vi läsaren, dagen efter dess afsändande, utan vidare förberedelser, på Helenefors. Uti en liten salong, i bottenvåningen, stod baronens dotter Gerda och hennes kusin, den unge grefve Gratton. Gerda bar en mörkgrön riddrägt af kläde.

— Ernst, du rider ju med? — frågade Gerda grefven.

— Nej.

— Men jag vill att du gör det.

— Min vilja åter är, att både du och jag blifva hemma, — svarade Ernst, och kastade sig i en emma.

— Och det tror du äfven sker? Nej, jag rider då ensam, jag bryr mig icke om dig; du är alltid så elak.

— Gör som du vill ... rid ensam.

— Men nu vill jag det icke, — utropade Gerda och stampade med foten.

— Nå, hur tänker du då ställa till? — frågade Ernst, och rökte på en cigarr.

— Jag stannar hemma. — Gerda sprang nu fram till Ernst, fattade hans hand och tillade nästan ödmjukt: — blott du icke är ond på mig, — bara du lofvar att vara glad och vänlig emot mig.

— Det lofvar jag; men då måste du gifva mig det löftet att aldrig befalla någon menniska; utan tala höfligt till betjeningen.

— Men pappa befäller ju, han?

— Din far eger rätt dertill; men du, ett barn, och dertill en flicka, bör vara vänlig och mild emot alla.

— Hvarföre säger du nu allt detta?

— Emedan jag blef ledsn på dig för ditt befallande och pockande med gamla Erik.

— Och derföre var du så stygg och icke ville rida ut med mig?

— Ja, ty ditt sällskap var mig obehagligt.

— Och det, fast du vet huru glad jag blir, då du följer mig?

— Ja.

— Då håller du icke af mig?

— Jo, Gerda, och just derföre gör ditt uppförande mig ondt?

— Nej, nej, det gör du icke, — utropade Gerda häftigt, och började gråta.

— Gerda, Gerda! nu tycker jag alldeles icke om dig, då du är så der häftig.

— Var blott icke ond, jag skall blifva snäll och bedja Erik om förlåtelse; jag skall vara höflig emot alla, bara du icke är ond på Gerda! — Och nu låg hon på knä, förde grefvens händer till sina läppar, gret och log. Ernst log äfven, och kysste det vackra barnet.

— Nu går jag till Erik, — och ut flög Gerda. Hon ilade ned till en byggning, som beboddes af folket, och gick in i ett rum, der en gubbe satt och knöt på nät.

— Kära, beskedliga Erik, förlåt mig, som var obeskedlig emot dig, jag skall gifva dig min lilla Alin, bara du blir god, — yttrade Gerda, och räckte gubben handen.

— Gud signe henne, fröken lilla, ett så godt hjerta hon har! — svarade gubben.

— Nej inte jag, utan grefve Ernst är det, som har sagt att jag var elak.

— Hvad gör du här? — ljud baronens röst ifrån dörren.

— Jag ber Erik om förlåtelse, för det jag varit obeskedlig emot honom, — svarade Gerda.

— Hvad säger du för galenskaper, — inföll baronen med stränghet.

— Sanningen, pappa, är att jag varit elak emot Erik.

— Än sedan! . . . har Erik rätt att fordra räkenskap af *min dotter*? . . . Kom Gerda! — och baronen fattade flickans hand.

— Gör icke om det, Gerda, det anstår icke *fröken Helgenstjerna*.

— Jo, det gör jag visst, ty jag blef glad dervid, och jag *vill* göra om det, — jag *skall* göra om det. Ernst har lärt mig att vara god, och jag lyder ingen ann' än honom, — svarade Gerda trotsigt.

— Barn, du måste lyda din far.

— Nej, jag skall endast följa min egen vilja, har pappa sagt.

Baronen blickade med en viss anstrykning af ömhet på dottren, samt bifogade:

— Men om du dermed gör mig ledsen?

— Då låter jag allt bli, — svarade Gerda och kysste fadrens hand. — Jag skall vara vänlig, så behöfver jag hvarken bedröfva dig eller Ernst.

Nu sprang hon ifrån fadren; ty der kom Ernst med hennes hatt och ridspö, samt efter honom en stallknekt, ledande tvenne hästar.

— Vill du *nu* rida? — frågade Ernst gladt.

— Ja, ja, — utropade Gerda, klappande i händerna, och Ernst lyftade henne upp i sadeln; hvarefter båda galopperade bort.

Om aftonen samma dag, satt Gerda uppe i ett af sina egna rum på en pall och lutade hufvudet i händerna. Ett stycke ifrån satt en äldre kvinna, Gerdas amma, mor *Sigrid*, såsom hon kallades. Hon utgjorde den enda qvinliga varelse Gerda haft vid sin sida, allt sedan modren dog, då hon endast var fyra år.

— Hvarföre sitter fröken Gerda så tyst? — frågade Sigrid, och såg på henne.

— Hvarföre säger du *fröken*?

— Baron har så befallt.

— Men jag vill icke att du kallar mig annat än Gerda.

— Då blir baronen ond.

— Det bryr jag mig icke om.

— Så får icke fröken tala.

— Jag får säga hvad jag vill!

— Nej, nu är lilla fröken elak, och tänker icke på att Gud i sin himmel ser och hör allt, samt att Han förbjuder olydnad och vanvördnad emot föräldrar.

— Nå, så kalla mig Gerda, när vi äro allena åtminstone; det skall visst icke förtörna den gode Guden, men göra mig lycklig. Jag är ju ändå ditt eget skötebarn, — tillade hon, och flyttade pallen bredvid Sigrid, läggande sitt hufvud i hennes knä.

— Säg mig nu, Gerda lilla, hvad hon tänkte på? — frågade Sigrid, och smekte de guldgula lockarna.

— Jo, ser du, jag tänkte att Ernst alltid blir ond på mig, för det pappa tycker om, att jag gör. Hvilken-dera har nu rätt?

— Den, som bjuder Gerda att handla i öfverensstämmelse med Guds ord.

— Men om då pappa får orätt, och jag blir olydig, så bryter ju jag emot Guds bud?

— Kom då blott ihåg dessa Guds ord: "Den som älskar fader eller moder mer än mig, han är mig icke värd", — så skall Gerda äfven finna det rätta. Man skall lyda sina föräldrar i allt, som icke strider emot Guds bud.

Ett fridfullt och lugnt uttryck hvilade öfver Sigrids drag, då hon uttalade dessa ord. Gerda teg. Och härmed lemna vi henne.

Sådant var barnet; huru skulle väl kvinnan blifva?

Ur ögat, — ur hjertat.

I början af Maj erhöill grefve Ernst, som var engagerad vid konungens kansli för utrikes ärender, en ledig plats såsom *attaché* vid legationen i London, och

måste straxt derpå afresa. Han tog vägen öfver Götheborg till Hull, och kom således icke att passera Stockholm.

Gerda gret, och var otröstlig öfver kusinens afresa; men med den vanliga lättheten hos dylika lynnen, glömde hon snart föremålet för sin saknad, — och vände nu hela sin uppmärksamhet och tillgifvenhet till den unge och glade läraren. Vi kunna tryggt försäkra, att studeranden *Herman Waldner* icke på långt när fann sitt kall, som informator för den vackra Gerda, så plågsamt, som man af hans bref skulle hafva anledning tro; tvärtom uppfyllde han alltid sin befattning med nöje, och på ett ganska förtjenstfullt sätt. Han lärde henne älska icke blott sina studier, utan äfven sin lärare. Innan kort hade också Gerda nästan förgätit sin barndoms bästa vän, grefve Ernst.

Så förflöto tvenne år, under hvilken tid grefve Ernst fortfor att vistas i England. Gerdas tillgifvenhet för informatorn tilltog allt mer och mer, och äfven hans för henne, så att, då baronen tillbjöd Herman att ännu ett år förlånga sitt vistande i hans hus, för att fullända Gerdas uppfostran, ingick han derpå med glädje.

Utan att göra sig sjelf reda derför, hade Herman fäst sig med en passionerad ömhet vid den unga discipeln, och hvad han tog för en broderlig tillgifvenhet, var i grunden ingenting annat än gryningen af en varmare känsla.

En söndag, tvenne år efter Hermans ankomst till Helenefors, satt baronen uti lilla salongen, inbegripen i ett allvarsamt samtal med församlingens kyrkoherde, *pastor Hedberg*.

— Herr Pastorn skulle göra mig en tjänst, om han kunde gifva mig anvisning på något fruntimmer, passande till sällskap för min dotter.

— Jag tror mig icke om att vara rätta personen, för att i detta fall kunna gå herr barons önsknningar till mötes.

— Men då jag likväl anser pastorn vara det, hoppas jag att ingen kan påstå motsatsen.

— Om förlåtelse; men jag sjelf vågar verkligen

frukta därför, ty för anskaffandet af en guvernant vore väl bäst, att herr baron vände sig till släktingar eller vänner, uppe i Stockholm.

— Alldeles icke!... det är emedan herrn icke gifvit sig tid att förstå mig, som han så talar. Jag vill ingalunda hafva någon guvernant, utan blott ett jemnårigt sällskap, som under den dagliga sammanvaron kan göra Gerda bekant med hvad verlden af henne fordrar i yttre skick. Jag är hatare af all qvinno-undervisning, och därför har min dotter fått vexa upp utan alla dessa trånga begrepp om sedlighet och en hop dumma fördomar, hvilka man vanligen inpreglar hos flickor allt ifrån barndomen. Hennes kunskaper äro öfver hvad man förväntar af en qvinna, och det fattas blott att hon genom umgänget med en jemnårig flicka, utan pretentioner, lär sig någorlunda spela sin rol på världsteatern. Jag vill således hafva en person af bättre stånd, med godt förstånd, goda och enkla seder; men omedelad och som därför aldrig sjelf spelat någon utmärkande rol, ehuru hon vet hvad som tillkommer en qvinna. En sådan skulle jag svårligen kunna få genom bekanta i hufvudstaden. Man skulle skicka mig på halsen en guvernant, tillgjord och insyltad i alla möjliga dumheter.

— Jag tror mig nu fullkomligt hafva fattat herr barons mening och, ehuru jag icke för ögonblicket kan påminna mig någon, skall jag dock bjuda till att uppfylla herr barons önskan, — yttrade pastorn och steg upp, för att begifva sig hem.

**För en olycklig kvinna eger då lifvet
ingen annan tröst — än döden?**

Ifrån samtalen emellan baronen och pastorn förflytta vi läsaren nu till hufvudstaden, och i ett stort, vackert rum, långt upp på Söder. Det är en afton i slutet af Mars. Möbleringen i detta rum är enkel, men snygg och saknar alla tecken till *armod*, ehuru den vittnar om en mindre lysande ekonomisk ställning.

I soffan sitta tvenne kvinnor, af hvilka den ena synes vara några och trettio år och har ett blekt, lidande utseende. Hennes ännu vackra, själfulla ansigte är mycket afärdt. De stora ögonen lysa af en feberaktig glans. Den andra en flicka om blott sexton år, med ett yttre, som ovilkorligen frapperar. Hon har ett guldgult, lockigt hår, som på ett besynnerligt sätt påminner om Gerdas; men detta är också den enda likhet dessa flickor hafva. Hennes hy är fin och bländande hvit, men saknar detta blomstrande och friska utseende, hvilket vanligen åtföljer ungdomen. Då hon lyfter blicken ifrån arbetet och skådar upp, likna dessa stora, svarta ögon ett par stjernor; men uttrycka en hög grad af svärmeri och vemod. De äro beskuggade af långa mörka ögonhår, samt prydda med ett par penslade ögonbryn. Det guldgula håret och de svarta ögonen äro en sällsam komposition och borde icke väl sammanstämma; men likväl är allt i detta ansigte så harmoniskt och fängslande, att man vore färdig taga henne, der hon nu sitter, för en skapelse ur någon konstnärs fantasi, hvilken i hast blifvit väckt till lif. Hennes vext är lång och smärt, nästan mager. Händerna äro fint bildade och genomskinliga. Hon arbetar flitigt på en båge. Den äldre kvinnan lutar tankfullt hufvudet i handen, och, stödjande armbågen mot bordet, betraktar hon med smärta den unga flickan.

— Vet du, Alva, hvad som oupphörligt plågar mig?

— Nej, mamma lilla.

— Att jag ofelbart snart kommer att lemna dig allena, utan vänner, utan stöd, aldeles ensam i hela världen. Det är ändå förfärligt att, liksom du, ifrån barndomen vara dömd till fattigdomens slafveri, och dertill utsatt för alla dess frestelser. O! dessa tankar äro bittra, bittrare än du anar, mitt älskade barn.

— Men, goda mamma, hvarföre sysselsätta dig dermed; du vet att all oro gör dig värre. Du vill ju lefva för din Alva, — svarade flickan, och kysste med ömhet modrens hand.

— Alva, här är icke mera fråga om att kunna förlänga ett lif, hvares timmar äro räknade, utan om att kunna så ställa för dig, att jag icke till de qual, som förut plåga min själ, äfven i grafven skall medföra den rysliga tanken att du står värnlös i världen.

— O, mamma, mamma! tala icke om detta sorgliga ämne, återkom icke till en smärta, den Gud allena vet om din stackars Alva skall kunna öfverlefva, — yttrade hon, under det ymniga tårar badade de bleka kinderna.

— Alva, vid din ålder dör man sällan af sorg, — jag skulle då icke lefva nu, — svarade modren med dyster röst, under det hon förde handen öfver pannan. — Men hör mig: Förhållanden, som jag önskar alltid må förblifva dig fremmande, har tvungit mig att byta om namn. Mitt rätta är *Anna Hedberg*. Jag är född i norra delen af *****, vid *Lunda prestgård*, der min far var pastor. Vi voro tvenne syskon, en gosse och en flicka. Min bror reste till Amerika, och jag är ännu aldeles okunnig, om han lefver eller hvarest han derstädes vistas. Men jag har en kusin, *Erik Hedberg*, hvilken uppfostrades af min far, blef prest och nu är pastor för *Lunda församling*. Han har alltid haft ett godt, redligt och varmt hjerta, och jag vill att du efter min död reser dit, och medtager ett bref till honom, hvilket ligger i min byrå, samt ett paket, som du äfven finner der. Lofva nu din nästan döende mor, att,

så fort mitt stoft är jordadt, du genast försäljer det lilla vi ega, och reser till *Erik*.

— Det lofvar jag heligt, mamma, — svarade Alva gråtande.

— Jag är då något lugnare. Gud vake öfver, och göre dig så lycklig, som all din ömhet och kärlek för mig förtjenar. Modren lutade sig nu emot soffhörnet, och båda tego; endast Alvas tillbakahållna snyftningar störde tystnaden.

— Gråt icke, barn, — yttrade modren, med af feber flämtande röst; — kom ihåg den vers, som jag vill hafva på min kista. Hviskande framstammade hon följande ord:

”Jag gör så nöjd den sista färden;

Jag är så trött, så mätt på världen.”

En häftig och våldsamt hosta öfverföll henne vid de sista orden, och slutade med en stark blodstörtning. Alva skyndade förskräckt efter salt och vatten för att stilla blodet; men innan hon dermed var färdig, låg modren afsvimmad på soffan.

— Mamma, mamma, — ropade Alva med förtviflan och knäböjde vid soffan, icke går du nu bort ifrån mig. Vakna, älskade mamma, gif mig ett enda tecken att du lefver! O, min Gud, min Gud! bistå mig.

Liksom den gode Fadren der ofvan skulle hafva bönhört Alva, och funnit det alltför hårdt att så hastigt kalla modren bort, återvände lifvet ån en gång, och den afsvimmade gjorde en ansträngning att resa sig upp.

— Hur är det, mamma, tala, säg hur du befinner dig?

— Jag behöfver hvila, — var allt hvad den sjuka förmådde svara.

Alva skyndade att uppfylla hennes önskan, och sedan hon lyckats få modren i säng, anlitade Alva en af grannarna att skaffa någon läkare. Men ack! hvilken tröst kan väl en sådan gifva, då den sjuka är i sista stadiet af — lungrot. Så äfven nu: ehuru den eftersände doktorn ankom och bemötte både patienten och Alva med all den humanitet och välvilja, som äro våra svenske läkare egna, kunde han likväl

icke gifva något hopp; ty döden hade alltför längesedan lagt sin hand på detta hjerta, hvars slag nu voro räknade.

Då Alva följde doktorn ut, frågade hon gråtande:
— Huru länge kan *min stackars mor lefva?*

Säkert måste besvarandet af en dylik fråga vid ett sådant tillfälle vara alltför smärtsamt, ty doktorn fattade vänligt och med deltagande Alvas hand och svarade:

— Det kan omöligt bestämdt sägas; hon lefver kanske ännu några dagar; men kan också lika lätt till och med denna natt aflida; var derföre beredd uppå att förlora henne, men var äfven förvissad om, att allt hvad som kan göras, för att lindra hennes tillstånd, icke skall af mig underlåtas. Jag återkommer tidigt i morgon bittida. — Och dermed lemnade han den tröstlösa Alva, som återvände till sin mors läger. Hon hade inslumrat.

Alva knäböjde vid sängen, under en stum och bitter smärta, utan förmåga att hvarken bedja eller tänka; endast medveten af att hon skulle förlora allt hvad jorden hade kärt för henne. Alva, som aldrig haft något annat föremål för sin tillgifvenhet, hade ifrån den späda barndomen odelad egnat den åt modren. Mor och dotter utgjorde allt för hvarandra, deras hjertan hade vext tillsammans; och nu kom döden, denne hemske och obeveklige tyrann, för att med ens slita detta band, och kasta det arma barnet ut i verlden ibland fremmande menniskor, som hon icke kände, än mindre älskade, och ibland hvilka hon alltid skulle känna sig ensam. Dessa tankar framstodo visserligen icke klara för Alvas själ; men hennes hjerta bestormades af så många och bittra lidanden, att de utgjorde ett helt kaos af qual. Slutligen bröt smärtan ut i snyftningar, hvilka hon icke kunde tillbakahålla.

— Alva, Alva! — yttrade modren med förändrad röst, som var häftig, och af tonen hördes att den sjuka yrade. — Alva! gråt icke; dina tårar bränna på mitt hjerta! . . . Du är ren, . . . ren som Guds dag; men jag . . . jag skall gråta . . . Ser du icke min far? . . . ser du hur han sträcker sin hand emot mig . . . O! hör du . . . hör

du hans förbannelse... — Den sjuka utstötte ett ångestrop. Alva ryste och tryckte sina läppar emot modrens hand. Hon återtog efter en stund:

— Om man säger dig... att ditt lif var min vanära... så tro dem icke!... Ingen vet det mer än presten...

Alva spratt till vid dessa ord, såsom stungen af en orm. Hon gömde sitt hufvud i modrens kuddar, hon ville icke höra mera; men denna natt var bestämd att för henne yppa fruktansvärda saker.

Modren reste sig upp med häftighet och ropade: — Alva! hvem är der?... Komma de att hemta mig... skall jag vittna emot honom... Är det grefven, som angifvit mig... hjälp... jag vill icke...

— Mamma, älskade mamma! här är ingen annan än din Alva.

— Ja så... jag tyckte dock... — svarade den sjuka, och föll ned på kudden. Efter några ögonblicks tystnad reste hon sig åter, med förtviflan målad på sitt ansigte: — O Gud! nu brann skottet af... Se liket der nere uti forssen... Förbarmande Jesus... mitt barns fader... *en mördare*;... och modren, en vanärad och förbannad dotter!... Nåd, nåd, du milde Gud!... jag kunde ju icke bringa min dotters far... till stupstocken...

Ett genomträngande och smärtsamt rop undföll Alva. Hennes älskade, tillbedda mor — *vanärad, fallen*; hennes far — *en mördare!* Dessa fasansfulla saker, hvarom Alva aldrig haft någon aning, kastade den yrande modren in i hennes själ, för att gifva det unga hjertat ett obotligt sår — som aldrig skulle upphöra att blöda.

Utmattad af de förfärliga bilder, som plågade henne, sjönk modren tyst ned på kudden, och så förflöt en timme.

Alva åter, uppskakad och förkrossad, qvarlåg vid sängen, orörlig som en bildstod. Ljudet af den yrandes röst kom henne att darra af ångest.

— Alva, — hviskade modren med matt stämma, — jag vill hafva *en prest*... Jag måste för en andans

man lätta mitt skuldbelastade hjerta... Detta mord, hvaruti jag är oskyldig, får icke med mig begrafvas... Nej, jag vill åtminstone veta om jag kan hoppas förlåtelse... om Gud skall tillgifva mig min tystnad... Lagen...

Alva for rysande tillsammans, vid tanken att hennes döende mor skulle öfverlemna fadren åt *Lagen*.

— Nej, detta får icke ske! hvem han än må vara, — tänkte hon med förtviflan. Fattande modrens händer, yttrade hon med sönderslitande smärta:

— Mamma, det är Alvas fader du vill förråda, det är din Alvas hela lif du vill bestänka med hans blod. Mamma, tänk på din dotter.

Vid dessa ord blef modrens utseende något redigare, och hon teg en lång stund och svarade derefter:

— Jag skall tiga... men, jag vill anamma sakramentet... Alva reste sig och gick ut, samt lyckades förmå en fattig qvinna, som bodde i huset, att gå efter en prest. Då Alva åter inträdde låg modren stilla. Hon höjde sig öfver sängen; den sjuka fattade hennes hand, sägande:

— När du reser till Erik, så glöm icke paketet... bed honom, att, när han läst det, han då handlar såsom *en christen prest*; endast med den öfvertygelsen kan jag dö lugnt...

En tystnad uppstod, men derefter tillade hon med häftig och oredig röst:

— Brottet får icke dö med mig... Hör huru vattnet brusar och ropar hämd... Gå icke dit Alva... gå icke dit... — Med förvirrade sinnen fortfor hon att tala en stund.

Tillintetgjord af fasa och med skälfvande hjerta, åhörde Alva modrens hemska tal, och fruktade dertill att den eftersände presten skulle komma; men innan dess lugnades den sjukes upprörda fantasi så att hon föll uti en orolig slumner. Då den andlige inträdde, vaknade hon, och var nu fullkomligt redig. Hon emottog nattvarden, hvilade sedan stilla till emot morgonen, då en ny blodstörtning gjorde slut på hennes lif.

Vid doktors ankomst mötte honom åsynen af ett lik i sängen, och der bredvid satt den olyckliga Alva, med nästan vansinnigt utseende. Doktorn fann genast att hon behöfde en snar och skyndsam hjälp; ty sinnesskakningarne och sorgen hade förorsakat en blodstockning åt hjernan.

Hon hade aldrig haft någon far, och nu äfven förloral sin mor; men Gud upptog henne.

I den stora salen på *Lunda prestgård*, satt *pastor Hedberg* vid spisbrasan, och rökte ur en stor sjöskumspipa. Ett stycke ifrån honom satt ett äldre fruntimmer och en mycket ung flicka, med milda och vänliga anletsdrag, och arbetade. Några friska och starka gossar tumlade om med hvarandra på golfvet. Allt i rummet andades trefnad, frid och välsignelse. Man kände sig glad till mods, då man trädde in under detta tak. Men ute snöade och regnade det, vinden hven i knutarna; det var ett Herrans väder, såsom man, ganska oegentligt, brukar säga.

— Ett grufligt väder i dag, — sade pastorn.

— Det må Gud veta, och stackare de som tvingas att nu vara ute, — svarade hustrun.

— Men, säg mig, Maria, huru jag skall få tag uti någon sällskaparinna åt baronens Gerda?

— Jag tycker Lotta Norblom skulle passa.

— Nej, kära du, det gör hon visst icke.

— Hvarföre?

— Först är hon för gammal, och baronen vill ha

en någorlunda jemnårig med fröken, och för det andra har hon varit guvernant.

— Det tycker jag . . . men tyst gossar, man hör ju icke sin egen röst, när ni väsnas, — vore ett. . . Se der kommer ett åkdon, — afbröt vår pastorska, steg upp och gick till fönstret, som låg åt vägen.

— Ett fruntimmer, som åker på skjutskärren. Hvem i Guds namn kan det vara?

— Det må vara hvem som helst, mor, så står vårt hus och vår gästfrihet henne alltid till buds, — svarade pastorn, som också stigit upp.

— Det förstås, min gubbe. Gå du ut och tag emot henne. Se så, upp af golfvet, barn, — befalle pastorskan, och snyggade den yngste af piltarne om näsan.

Pastorn inkom kort derpå med en ung kvinna, instufvad i kappa och stoppad hufva.

— Var god och tillåt mig hjälpa er af med reskläderna, — bad pastorskan.

Den fremmande gjorde en stum nigning, och antog det vänliga anbudet.

Snart stod der vår Alva i djup sorgdrägt. Sedan hon helsat pastorn och hans fru, aflemnade hon till den förre sin mors bref. Efter genomläsningen deraf syntes han mycket upprörd, och gick till den unga flickan, hvilken han hjertligt omfamnade, sägande:

— Välkommen under mitt tak, du Annas barn, och var förvissad, att du här alltid skall finna ett hem, samt både ett faders och ett modershjerta. Min gumma, läs sjelf, så att du också må kunna välkomna vår unga släktning.

Vi förbigå alla de omfamningar och hjertliga försäkringar, som Alva emottog, och flytta oss fram några dagar.

Alva och pastorn sitta allena i den förut omtalade salen, solen skiner gladt in genom fönsterna.

— Mitt barn, din salig mor nämner i sitt bref om ett paket, som du skulle lemna mig — sade pastorn.

— Goda morbror! förlåt mig, — svarade Alva,

hvars kinder blefvo ännu blekare. — Den sista natten min mor lefde, yppade hon under yrseln innehållet af detta paket, och ni, som känner det mörker, som hvilat öfver min börd, förlåter ju att jag förstört dessa papper, hvilka endast kläda i ord min arma mors förvillelser och hennes faders stränghet; icke sannt, ni låter mig ensam vara medveten af deras innehåll?

— Godt, min flicka, jag förstår fullkomligt dina motiv och högaktar dem. Låt oss således tala om något annat.

— O, tack! — Alva fattade pastorns hand, och några heta tårar föllo på densamma. — Jag har en bön eller rättare två: jag önskade att ingen här på orten fick veta, att jag är den försvunna *Anna Hedbergs* dotter. Att nödgas höra min älskade mors stoft på det aflägsnaste sätt skymfas, eller blott något tvetydigt yttras om henne, vore för mig bittrare och smärtsammare än döden.

— Din finkänslighet i detta afseende fattar jag så fullkomligt, att du, genom denna din önskan, går min egen till mötes. Min hustru och jag ämnade just föreslå dig detsamma. Hela denna mystiska historia, som omgaf Anna, är nu glömd; men skulle, vid ditt uppträdande såsom hennes dotter, åter framletas ur glömskan och sprida sig. Vi äro således ense uti den punkten; men nu till den andra?

— Att jag vid min ålder skulle ligga min morbror och moster till last, som hafva så många oförsörjda barn, hvarken kan eller bör jag; utan min önskan vore att kunna få en plats såsom lärarinna för mindre barn, om morbror ville vara god och förhjelpa mig till en sådan.

— Men tror du då icke, att när Gud gifvit oss bröd för femton, vi äfven gerna dela det med den sextonde. Nej, min flicka, du skall blifva hos oss.

— Huru djupt erkänner jag icke morbrors godhet! men, tro mig, jag kan och skall icke så missbruka den. Öka min skuld till morbror genom att förskaffa mig en plats, och Lunda prestgård skall alltid

blifva mitt rätta hem; men jag måste ut att sjelf förtjena mitt bröd.

Ännu en stund stredo pastorn och Alva; men hon var så bestämd och bad så innerligt, att pastorn tydligt insåg det vara hennes fasta beslut. Han fattade det plågsamma för Alva uti att, såsom alldeles fremmande för sina släktingar, likväl bero af deras barmhertighet, och skänkte hennes granlagenhet sin aktning. Då han öfvertänkt allt detta, funderade han en stund, och nu framstod baron Helgenstjernas kommission för hans minne. Han yttrade likväl ännu ingenting till Alva derom; utan sade endast:

— Jag skall tänka på saken och taga min hustru till råds; nog skola vi få ett bra ställe åt dig. Nu måste jag begifva mig till Helenefors, för att träffa baron Helgenstjerna.

En lätt darrning gick genom Almas lemmar, då han uttalade: *Helenefors*. Pastorn steg upp för att gå ut; men vände sig på halfva golfvet och frågade:

— Skulle du ej, tillika med min lilla Anna, vilja följa mig ett stycke, så fick du göra en promenad och med detsamma se ett utmärkt vackert vattenfall, som ligger i grannskapet. Vädret är herrligt, och du kan behöfva en liten förströelse.

— Nej, tack, gode morbror, slipper jag? — Alva yttrade detta med ett uttryck af fasa.

— Som du vill, — och dermed gick pastorn.

En sällsam skickelse.

Ett par timmar derefter sutto baronen och pastorn i den förres kabinett.

— Den der slägtingen kom ju såsom från skyarna! och efter allt hvad herr pastorn sagt, tyckes hon vara ett ganska passande sällskap åt min dotter.

— Blott hon icke är alltför ung och oerfaren i världens allmänna seder.

— Det betyder mindre, hon vet alltid mycket mera än Gerda, som ännu icke lärt sig ens att *helsa, tacka, tiga* eller *sitta*, såsom det anstår en flicka. I alla fall skall jag komma till prestgården i morgon. Nu stannar ju herr pastorn hos mig i afton?

Följande dag, helt tidigt, lät pastorn kalla Alva till sig.

— Jag har nu en plats åt dig, ifall du vill antaga den.

— Hvar då, bäste morbror?

— Hos baron *Helgenstjerna*.

Alva ryste och blef ytterst blek; men svarade ingenting. Pastorn fortfor att göra reda för den befattning Alva der skulle få, samt slöt med att baronen var att förvänta om ett par timmar.

— Vill du antaga detta tillbud?

Alva var synbart upprörd; i hennes hjerta stridde många och bittra känslor. Hon förmådde icke gifva något svar.

— Är detta förslag dig på något sätt motbjudande, så säg rent ut, — sade pastorn, klappande henne vänligt.

Alva hade emedlertid fattat sitt beslut, och svarade med temmelig stadig rörelse:

— Om morbror tror att jag *kan* antaga det så ... så ... *vill* jag det.

— Derpå tviflar jag icke, och derom låta vi baronen sjelf döma? Kläd dig nu så att du är i ordning tills han kommer.

Alva ilade upp på sitt rum, der hon inneslöt sig.

Klockan tolf körde baronens vagn upp till prestgården, och bud skickades efter Alva. Hon inträdde i förmaket, blek, men lugn, och gjorde en djup helsning för baronen, som å sin sida syntes öfverraskad af hennes yttre; ty i de mörka, dystra ögonen lyste något, liknande en blyxt.

Efter några förfrågningar om Alvas föräldrar, hvilka pastorn besvarade, föreslog baronen henne att antaga plats i hans hus såsom sällskap åt dottern. Alva antog tillbudet, och det blef öfverenskommet att hon om en vecka skulle tillträda sin befattning.

Början af slutet.

Alva hade varit ett år i baronens hus. Om hennes befattning i början föreföll svår och ofta nedstämd hennes lynne, genom den vilda och otämjbara natur *Gerda* visade, samt icke mindre genom det stolta, stela, kalla och ofta hårda i baronens hela väsende, förljufvades den dock snart genom *Gerdas* tillgifvenhet och hjertlighet emot henne. Alva, som på jorden icke egde någon att älska, fästade sig också, med hela värman af ett ungt hjerta, vid det i grunden goda och

älskvärda barnet. *Bristen på karakter hos Gerda* gjorde den allvarliga, genom sorger och försakelser hårdt pröfvade, samt tidigt mognade Alva ofta fremmande för henne. Hon förmådde icke fatta alla skiftningarna i Gerdas ytterliga, lifliga och föränderliga lynne. Alva märkte också snart, att Herman var den ende, som på Gerda utöfvade ett allsmäktigt inflytande, och hon tyckte att han använde det till att gifva Gerdas anlag en god riktning; men hon var i så fullkomlig saknad af alla begrepp om hvad som passar en flicka eller ej, att till och med Alva, hvars enda verldskännedom var hennes mors fattiga kammare, häpnade deröfver. Att bibringa ett så frihetsälskande och vid allt möjligt sjelfsväld vandt sinne någon föreställning om hvad världen i yttre skick af henne fordrar, hade varit aldeles omöjligt för Alva, ifall hon icke lyckats förvärfva sig Gerdas vänskap, och i sina bemödanden bisprungits af Herman. Nu gick det småningom; så att när Gerda konfirmerades, var hon redan mera en städad flicka, än såsom förut en liten vilde.

Äfven Alva hade undergått en synbar förändring. Vistandet i fria luften på landet och ett rörligare lif, hade gifvit hennes kropp mera fyllighet, samt hennes kinder mera rundning och färg. Uttrycket i ansigtet var visserligen alltid melankoliskt, och ofta grubblande; men hade, det oaktadt, utvecklats sig och stod nu i fulla fägringen af den sällsynta skönhet hennes drag redan som barn utlofvade.

Så stodo sakerna, då Herman måste lemna sin lärarebefattning, för att inträda på embetsmannabanan.

En dag i Maj, då naturen redan stod i blomma, och allt, likt det nyvaknade hoppet, log emot menniskan, hade Herman och Gerda rott ut på sjön. Alva hade gått till prestgården. Gerda var nu femton år, lång och smärt, med sitt lifliga och tjusande barnansigte.

— I början af Augusti skall jag resa, Gerda, — sade Herman och fästade på henne en vemodig blick, samt hvilade på årorna.

— Nej, Herman, du får icke resa, du vet ju, att jag skulle sörja mig sjuk och dö.

— Du skall glömma mig lika lätt som du glömde grefve Ernst.

— Hur kan du så tala?... glömma dig!... då skulle jag med detsamma glömma att jag lefver.

— Du tror så nu; men då jag är borta...

— Då är också all glädje för mig borta.... Ser du, Herman, det är såsom hjertat icke kunde slå, när jag ej ser dig; såsom vore du min själ, mitt lif, — sade Gerda, och flyttade sig helt nära Herman i håten.

— Gerda! — Mer kunde icke Herman utsäga, utan fattade hennes hand och lutade sin bränheta panna emot den. — Gerda, jag älskar dig!

— Ack, Herman! det vet jag, vi älska ju hvarandra, du har allt ifrån barndomen sagt mig att du höll af mig; hvarföre ser du nu så bedröfvad ut? — Gerda förde smekande sin hand i hans lockar.

— Du förstår mig icke, barn; men nu måste du göra det, — svarade Herman med häftighet. — Jag älskar dig icke mera såsom ett barn, en bror, en lärare, utan såsom en man älskar en qvinna. Du måste tillhöra mig, blifva min hustru. — Och nu slöt han henne till sitt hjerta.

Gerda, som ännu icke klart fattade denna distinktion, emellan de olika slagen af kärlek, kände dock, att hon på jorden icke hade någon så kär som Herman.

Under den tid Herman ännu qvarstannade på Helenefors talade han dagligen med Gerda om sin varma och rena känsla för henne; och Gerda, som före aftonen på sjön var ett barn till själen, utan medvetande om arten af den tillgifvenhet hon hyste för Herman, utvecklade sig till qvinna i och med detsamma hon lärde förstå sitt eget hjerta. Alla hennes känslor koncentrerade sig till en enda, och den tillhörde honom.

Dagen före Hermans afresa hade båda tillsammans varit vid prestgården, och promenerade hem på gångstigen utmed vattenfallet. Gerda gret.

— Du får icke gråta, icke på detta oförståndiga sätt sörja min bortresa, — sade Herman och lutade sig ned till henne. — Tro mig, Gerda, min smärta är fullt ut lika djup som din; men jag måste resa, ifall det en gång i framtiden skall blifva mig möjligt att uppträda med begäran om din hand. Lofva mig blott, att våra hjertans förbund blir en hemlighet emellan dig och mig, tilldess jag öppet kan uppträda såsom din friare, samt förblif din kärlek trogen och glöm mig icke, under den tid vi äro skiljda.

— Herman! jag skall möjligtvis dö af sorg medan du är borta; men glömma dig kan jag aldrig.

— Gerda, ditt lynne är ombytligt, din karakter svag och dina känslor skifta lätt; detta vet jag, och denna visshet plågar mig; ty snart skall du omgifvas af friare, och din far, som älskar dig till ytterlighet, önskar sannolikt för sin enda dotter göra ett lysande parti. Är väl din kärlek till mig nog stark, för att ingifva mig mod och ståndaktighet att förblifva den trogen? Jag vågar icke sjelf besvara denna fråga!

— Men jag, Herman, känner att jag aldrig skall förändra känslor för dig, aldrig låta öfvertala mig till att glömma min kärlek. Nej, jag svär, vid den gode Guden, att aldrig tillhöra någon annan än dig!

Då Gerda, med mot himlen utsträckt hand, gjorde denna ed, stod hon på samma ställe, der, för aderton år sedan, det omtalade mordet begicks. Skulle denna ed förblifva helig? ... Skulle den medföra lycka åt Herman? Eller förvandlade den mördades ande densamma till en förhannelse?

"Hvad ödets nornor spinna ingen vet."

Herman blef lugn; ty ibland alla dessa lättrörliga och flygtiga känslor i Gerdas själ, fanns dock ännu en som var fast och ren: hennes enkla, men sanna *gudsfruktan*, den Sigrid inplantat i barnets hjerta; på den byggde Herman sitt hopp, då hon, inför Gud, svor honom trohet.

Dagen efter Hermans afresa öfverlemnade sig Gerda åt den våldsammaste och mest ohejdade sorg.

Baronen, som, förrän han fick en dotter, på jor-

den aldrig älskat någon annan än sig sjelf, hade på henne öfverflyttat all den kärlek hans egoistiska hjerta kunde hysa för ett annat menskligt väsende. Hon var en del af honom sjelf; för hennes lycka och glädje skulle han uppoffrat alla, utom *sig sjelf*. Baronens såg derföre med oro Gerdas sorg.

Efter att förgäfves hafva uppjudit allt till hennes tröstande, gick han upp till Alva.

— Jag skulle önska att mamsell Holm icke lemnade min dotter allena, utan sökte att förströ henne, — sade baronen då han inträdde i Alvas rum.

Med detsamma bör nämnas, att Alva var den enda personen i tjenst hos baronen, hvilken han bemötte med något undseende eller vänlighet.

— Jag har bjudit till; men fröken befallte att få vara allena, samt yttrade det min blotta åsyn nu var henne plågsam, — svarade Alva.

— Ni är likvisst den, som efter Hermans bortresa kan få makt med henne. Jag *vill* derföre, att ni icke lemnar henne.

— Jag skall med nöje söka efterkomma herr barons befallning.

Huru nu Alva bar sig åt, så lyckades hon verkligen lugna Gerda, och slutligen talade den sednare med henne om sin kärlek till Herman, sitt, om tystnad och tro, åt honom gifna löfte m. m. Ingenting närmar hastigare tvenne unga flickor till hvarandra, än ett dylikt förtroende. Alva intog derigenom snart ett stort rum i Gerdas hjerta; ty med henne fick hon tala om Herman, om sina känslor, drömmar och förhoppningar. Visserligen bjöd Alva till att fästa hennes uppmärksamhet på det föreningen med Herman torde komma att möta stora hinder från baronens sida; men derpå ville aldrig Gerda höra. Och Alva, som anade att lifvet för Gerda torde blifva alldeles motsatsen af hvad hon nu inbillade sig, älskade henne såsom en ung mor sitt barn.

Ett år förflöt och allting förbief oförändradt. Alva utöfvade under denna tid ett välgörande inflytande på Gerda, och gjorde allt, för att i hennes hjerta uppväc-

ka de goda instinkter som der slumrade, samt att kraftigt motarbete hennes nyckfulla, ombytliga och något egoistiska lynne; men Gerda hörde till dessa svaga naturer, som måste hafva någon vid sin sida som leder dem, hvilka, öfverlemnade på egen hand, eller under inflytande af dåliga ingifvelser, äro skapade att gå sin egen undergång till mötes. De äro ingenting igenom sig sjelfva, utan allt igenom den, som beherrschar dem.

Baronens sätt att vara emot Alva blef äfven med hvarje dag vänligare, och ofta förekommande. Han hade gått så långt i nedlåtenhet, det han beviljat Gerdas bön, att Alva skulle få kalla henne för *du*; hvilket ansågs för något så oerhördt, att alla förvånades deröfver.

Det är åter Maj. Gerda och Alva promenerade i parken.

— Såg du att pappa fick tvenne bref; det ena var från Herman, jag kände igen stilen. Han kommer hit vid midsommartiden, skref han sist. Men hvad kan han nu skriva om? Jag brinner af otålighet.

— Men, Gerda! hvarföre med så full säkerhet öfverlemna dig åt ett hopp, som du inte vet om det kan blifva verklighet? Hvarföre icke lyssna till mina varningar? Tänk om din far icke gillar din kärlek eller har andra planer för din framtid. Tro mig, du borde ibland tänka på hvad jag så ofta sagt dig; ty hvilket förfärligt uppvaknande för dig, om alla dina luftslott skulle ramla.

— Åh, det hörs att du icke känner pappa. Han vill endast min lycka, det har han så ofta sagt. Aldrig skall han tvinga mitt hjerta till hvad det finner motbudande. Nej, nej! han kommer att göra allt för befördrandet af min förening, då han får veta att jag endast med Herman kan blifva lycklig.

— Gud gifve du icke bedrog dig; men jag fruktar dock att du gör det, — svarade Alva suckande.

Här blefvo de afbrutna. En betjent kom ifrån baronen och kallade Gerda till honom.

En ed brytes, och en ed gifves.

Baronen satt i sitt kabinett, med ett kallt, oböjligt uttryck i det stolta ansigtet, och hade tvenne bref framför sig, då Gerda glad och strålände inträdde.

— Pappa har fått bref ifrån Herman, hvad skriver han? — frågade Gerda och närmade sig bordet, räckande handen efter ett af brefven; men baronen drog det undan, sägande:

— Här är icke fråga om Herman, utan en sak af långt större vikt.

— Och hvad då?

— Sätt dig, mitt barn, så skall du få höra. Vid ett tillfälle i mitt lif, då jag icke berodde af mig sjelf, och långt innan du blef född, lofvade jag din morbror, grefve Gratton, att ifall jag fick en dotter, skulle hans då sexårige son, Ernst, blifva hennes man. . . . Tyst, fall mig icke i talet! . . . Ernst vistades derföre ofta under din barndom i mitt hus, på det emellan er skulle grundläggas den tillgifvenhet, som borde underlätta er förening. Han ingick, enligt sin faders önskan, vid legationsstaten, och har, såsom du vet, i fyra år vistats i London, hvarifrån han i dessa dagar återkommit. Han är nu tjugusex år, du sexton, och tiden för mitt löftes uppfyllande är inne. . . . Om fjorton dagar hafva vi honom här och vid midsommar önskar jag att din förening med honom skall firas. Har du förstått mig?

Gerda såg med bestörtning på fadren, hennes kinder blefvo snöhvita. Med upprörd stämma svarade hon;

— Min far! — jag har visst icke förstått dig. . .

och jag vill icke förstå dessa ord, som skulle göra mig olydig emot dig; ty jag kan icke blifva Ernst Grattons hustru.

— Likväl måste det ske! — svarade baronen, med en så fast ton, att Gerda spratt till; men derefter yttrade hon:

— Pappa! du vill då tvinga mig?

— Ja, om du vägrar att lyda så måste jag, ehuru ondt det än skulle göra mig. Grefven har *mitt ord*, och du vet att *jag aldrig sviker ett gifvet löfte*.

— Men, pappa, jag har vid Gud svurit Herman att blifva hans maka.

— Herman? — upprepade baronen långsamt. — Herman är således en skurk, som missbrukat mitt förtroende och tagit en ed om trohet af ett barn. Nåväl, han skall få ångra detta beteende.

Med denna instinkt, som alla älskande hjertan ega, ville nu Gerda taga Herman fri ifrån all felaktighet, samt ensam utsätta sig för fadrens vrede. Hon svarade med undfallande röst:

— Han har ingen ed begärt; utan jag... ensam jag har gifvit den.... Jag älskar Herman, såsom den bättre delen af mig sjelf, endast hoppet att vi snart skulle komma att lefva förenade, har gjort att jag tåligt burit skiljsmessans bitterhet. Han är lifvet för mig, och utan honom har jag icke något sådant.... Och du, min far! som så högt älskar din Gerda, icke vill du beröfva mig mera än lifvet... min enda jordiska sällhet.

Gerda närmade sig fadren och lutade sitt i tårar badande ansigte till honom; men baronen skjöt henne sakta ifrån sig, sägande:

— En Herman Waldners hustru kan aldrig baron Helgenstjernas enda dotter blifva.... Förstår du?... detta *kan* aldrig ske.

— O! säg icke så! — utropade Gerda med förtviflan. — Jag kan då icke blifva någons; emedan Herman har min kärlek och min tro. Pappa, gör mig icke olycklig för hela lifvet.

— Hör upp, Gerda, och tro din far, då han för-

säkrar dig, att du för bådas vårt väl måste lyda. Jag har gifvit en helig ed i pant på att du skall tillhöra Ernst, och ingenting i världen skall kunna göra mig till menedare.

— Men, pappa, äfven jag har svurit en helig ed och likväl vill du att jag bryter den; var dock säker på att *din dotter* icke skall göra det. Din ed, min far, innebär en orättvisa emot ditt barn. Du förpannade dermed mitt lif åt en annan, utan att veta, om uppfyllandet af en sådan förbindelse skulle stå i min förmåga.

— Du vill således att jag skall tvinga dig, vilseförda barn! — svarade baronen och reste sig upp i hela sin längd. Hans yttre hade något högtidligt der han stod, med de mörka ögonen och den dystra pannan; hvarpå lästes ett oföränderligt beslut.

— Pappa, haf förbarmande med ditt barn! — utropade Gerda och skjöt undan lockarna från det onaturligt bleka ansigtet, samt sträckte sedan händerna bedjande emot fadren.

— Jag måste vara obeveklig, huru mycket vi båda än dervid lida. Det finnes blott tvenne val: att jag dör . . . eller håller mitt löfte. Vägrar du att lyda . . . då skall jag upphöra att lefva. I detta ögonblick eger du att välja emellan *din fars lif* och *din kärlek*.

Baronen läste upp ett chatull, som stod på bordet, framtog derutur en pistol, tilläggande:

— Samma stund du uttalar ett oåterkalleligt *nej* till den förening jag föreskrifvit dig, skall jag med detta vapen göra slut på ett lif, som du gjort omöjligt för mig att fortsätta. . . . Du är fri! . . . Jag har ingenting att tillägga. . . . Tro dock icke att din far nedlåter sig till att använda detta som en tom hotelse. . . . Nej, vid min heder, det gifves icke något annat för mig att välja . . . och hvad jag sagt är mitt fasta, bestämda beslut.

Blek såsom en marmorbild, med förstelnad blick, stod Gerda och stirrade på fadren. Hon strök med handen öfver pannan. Det föreföll henne, som beherrskades hon af en elak dröm. O Gud! det var då in-

gen villa... utan en hemsk och förfärlig verklighet! Gerda for rysande tillsammans, vid tanken på att blifva orsaken till sin fars död... Hon gick fram till baronen, böjde undergifvet sitt hufvud och hviskade med en röst, som återgaf ett brustet hjertas alla qual:

— Jag måste då lyda dig, min far.

Baronen fattade Gerdas hand, sägande med ömhet: — Tack, mitt älskade barn;... men svär mig, vid din mors och min själs frid, att du lyder, utan att du meddelar *någon*, det du varit tvungen dertill;... svär mig att *alla*... förstår du... *alla!* blifva i okunnighet om att jag nödgats öfvertala dig... Och jag lofvar dig deremot att fortfarande beskydda och understödja *Herman*; men i motsatt fall skall jag låta honom känna hela verkan af en vredgad och förolämpad faders vrede.

— Jag svär det, — svarade Gerda med matt röst. — Men nu, pappa, lemna mig, jag önskar vara allena.

Baronen gick.

Gerda qvarstod orörlig. Intet våldsamt utbrott gaf luft åt hennes beklämda bröst; ingen tår lindrade hennes smärta; det var såsom skulle lifvet flyktat. Dessa lifliga och sprittande ögon stirrade utan känsla framför sig. En timmas tid hade varit tillräcklig för att störta Gerda, från höjden af sina glada illusioner, ned i en kall och glädjefattig verklighet. Så hade Gerda stått länge, då en vänlig mild röst hviskade henne i örat:

— *Bed, mitt barn!*

Det var Sigrid. Hon var skickad af baronen till Gerda. Vid detta enkla råd af den som först lärt henne bedja, brast det band, som hittills hållit tårarna tillbaka, och hon kastade sig gråtande i Sigrids famn. Hvilka ord af hopp och förtröstan den sednare uttalade, förbigå vi. Gerda lät tillsäga att hon var sjuk, och derföre ville tillbringa dagen allena med Sigrid.

Vid frukosten följande dag visade sig Gerda; men så blek och förändrad, att baronen och Alva studsade.

Den förre hviskade, då han kysste hennes panna:

— Kom ihåg ditt löfte!

Gerda svarade icke, men kastade på honom en blick full af djup smärta, som tycktes säga:

— Du ser väl att jag lyder.

— Gerda! hur mår du? — frågade Alva med oro.

— Nu bra nog, — svarade Gerda, tryckande hennes hand hårdt.

Alva, som anat att något förefallit dagen förut, emellan far och dotter, teg. Hon insåg, att det rört Gerdas kärlek.

Efter frukosten yttrade baronen:

— Jag får bedja Alva (han hade längesedan lagt bort benämningen mamsell), att resa till staden, för att göra några upphandlingar åt min dotter, i anseende till hennes snara förlofning med grefve Gratton; hvilken kommer att ega rum om fjorton dagar.

Alva kastade en medlidsam blick på Gerda; genom hvars kropp gick en sprittning af smärta.

Några timmar derefter afreste Alva.

Gerda försjönk i en slö och själlös sinnesstämning. Det förhöll sig verkligen såsom hon sjelf hade sagt: "Herman var hennes lif; utan honom hade hon icke något sådant."

Ett oförmodadt arf.

Alva hade just återvändt ifrån sin upphandlingsresa, och var i begrepp att gå ned till Gerda, då den piga som passade upp henne kom in.

— Pastorn ber att få tala vid mamsell.

— Bed honom stiga upp hit, — svarade Alva.

En stund derefter pratade vår pastor med Alva.

— Jag har fått ett bref ifrån Amerika, som rör dig. Ja, se icke så bestört ut. Brevet är ifrån din morbroder, som för tjugu år sedan reste dit, och ifrån hvilken vi sedermera icke hört ett ord. Han har samlat en anseelig förmögenhet, men som han derjemte är ogift, samt sjuk, önskar han att få se din mor. Han skrifer till mig i egenskap af pastor i Lunda församling, och ber mig skaffa upplysningar om hvar hans syster finnes, om hon är gift, har barn m. m., samt önskar att få se henne eller någon af hennes barn hos sig i Amerika, innan han dör. Derjemte öfversänder han respenningar, och äfven en anseelig gratification till mig för mitt besvär. Som han åt sin syster, eller hennes barn, ämnar testamentera hela sin stora förmögenhet, anser han sin begäran, att få se någon af dem, för billig. Din mor är död, du är hennes enda barn, och således äfven hans enda arfvinge. Jag anser det för din pligt, att du ofördröjligen efterkommer hans önskan.

— Men huru skall jag kunna lemna min plats; huru kunna öfvergifva Gerda, som kanske aldrig bättre än nu behöft mig.

— Jag skall, utan att förråda din mors namn, nog ställa den saken till rätta; och hvad fröken angår, är hon ju redan en helt annan menniska, så att jag tycker hon ganska väl kan undvara dig. För öfrigt får en döendes kallelse icke åsidosättas. En person, som skänker dig ett oberoende lif, utan att derföre fordra någon egentlig uppoffring, är du skyldig att ofördröjligen besöka. Må hända skall det lyckas dig att förljufva de sista stunderna af hans lefnad på en fremmande jord, uppå hvilken han med försakelse af hembygd och vänner lefvat, endast för att förvärfva den förmögenhet han nu erbjuder dig. Alva! din pligt förbjuder dig att vägra.

— Ack, min gode morbror, om ni visste huru innerligt jag, som i hela världen eger ingen att älska, har fäst mig vid Gerda; huru väl hon behöfver mitt varma, trofasta hjerta.

— Det må vara; men du är ock skyldig din morbror något, och var förvissad att din aflidna mor icke

skulle tillåtit, om hon lefvat, att du underlåtit uppfyllandet af den sista önskan af hennes bror.

— Nå väl, jag skall då resa; men lofva mig att morbror vakar öfver Gerda.

— Det lofvar jag dig, och nu går jag att tala vid baronen.

På eftermiddagen samma dag hvilade Gerda på en soffa i sitt rum, Alva satt bredvid henne.

— Jag måste förefalla dig bra svag, som nu går att tillhöra en annan än Herman?

— Utan att forska efter orsaken, vill jag dock tro, att endast ett mäktigt motiv kunnat förmå dig att blifva löftesbryterska.

— Tro dock icke att jag blifvit tvungen, — utropade Gerda häftigt. — Jag har handlat af *fri vilja*.

— Då gafs det något viktigt skäl, som inverkade på dig; ty jag kan icke förmoda att du är nog svag för att leka med andras känslor...

— Och dervid äfven förkrossa mitt eget hjerta!... nej! en dylik lättsinnighet finnes icke. Tro mig, Alva! du hade i mitt ställe handlat alldeles såsom jag.

— Det är ganska möjligt; men Gerda, sedan jag en gång fattat mitt beslut, och liksom du nu gjort, för alltid mördat alla mina förhoppningar om kärlek och sällhet, skulle jag icke, såsom du gör, ligga och rufva öfver hvad jag förlorat, och visa världen ett ansigte, förstördt af sinnesrörelser; utan jag skulle för nyfikna blickar dölja det sår, hvaraf jag led, samt med blicken fästad på framtiden söka att införlifva mig med min försakelse och de pligter, dem jag inför Gud och människor ämnade åtaga mig. Du har sjelf ofta talat med mig om grefve *Ernst Gratton* och alla minnen du har af honom ifrån din barndom, utvisa att han har ett godt och ädelt hjerta.

— Hvad rör det mig nu, då han kommer och röfvar ifrån mig min sällhet... nu då jag älskar Herman! — svarade Gerda tröslös.

— Så får du icke tänka. Då du af fri vilja ser dig föranlåten att räcka honom din hand och egna honom ditt lif, måste du äfven af hela själen bjuda till

att vända ditt motsträfviga hjerta till honom, och söka din tröst, din ersättning i medvetandet att han är dig fullkomligt värdig.

— Kan du tala så, som aldrig älskat; som icke vet hvad ett djupt lidande, ett såradt och blödande hjerta vill säga.

Alva fattade Gerdas hand och tryckte den, i det hon med allvarlig ton svarade:

— O! måtte aldrig du Gerda få så till botten och på en gång tömma lidandets bittra kalk, som jag gjort det, — och må du aldrig erfara en smärta, så obotlig som min ännu är!

Hvarje Alvas drag vittnade om sanningen af hennes ord; ty i detta ögonblick lästes der ett så bittert lidande, att Gerda kastade sig om hennes hals och hviskade:

— Förlåt, om jag upprifvit något smärtsamt sår i din själ.

— Nej, du har icke upprifvit något; ty det blöder ständigt . . .

Baronens inträde afbröt samtalet. Han vände sig till Alva:

— Genom pastorn har jag med verklig ledsnad hört att mamsell Alva om några dagar ämnar lemna mitt hus. Ehuru anledningen är sådan, att jag endast borde lyckönska henne, kan jag likväl icke inskränka mig dertill, när jag betänker att hon öfverger oss i ett ögonblick, då Gerda så väl skulle behöft henne. — Det låg något vänligt i baronens ton, och i hans ögon låg . . . något mera.

Vi förbigå det uppträde, som detta meddelande framkallade emellan Alva och Gerda, samt dennas förtviflan, som nu bröt ut på dess vanliga, ohejdade sätt. Alva qvardröjde likväl på Helenefors en vecka. Hon afreste i slutet af Maj; men hade gifvit både baronen och Gerda det löfte, att vid sin återkomst till Sverige betrakta Gerdas hem såsom sitt, samt att ofta skriva till den sednare.

Gerda, öfverlemnad åt sig sjelf, sin saknad efter Alva, och sin hejplösa kärlek, tänkte icke alls på de

pligter hon skulle åtaga sig. Hon irrade hela dagarna ute, och då, antingen svärmade hon om Herman, eller hängaf hon sig åt en verklig förtviflan. Hennes älskings-promenad var gångstigen vid vattenfallet, der många och underliga tankar hvälfde sig i Gerdas förvirrade själ; men huru djupt man än lider vid sexton år, så ryggas man tillbaka för att göra slut på sitt lif. Om aftnarna, när Sigrid läste någon enkel bön för henne, gret Gerda och bad till Gud; dock icke om styrka att värdigt uppfylla sitt kall, utan om att än en gång få se Herman, och sedan få dö. Så förflöt tiden till grefve Ernst Grattons ankomst.

Baronen, som fruktade att hans dotters besynnerliga lynne skulle falla grefve Ernst och dennes familj alltför mycket i ögonen, fann nödvändigt att derpå fästa Gerdas uppmärksamhet. Dagen före deras ankomst gick han därför upp till henne.

— Vill du rida ut i dag? — frågade baronen Gerda, som, med förgråtna ögon och förstördt utseende, halflåg i en emma.

— Nej, pappa.

Baronen gick fram till dottren, strök lockarna från pannan, och såg på henne med ett uttryck af oförställd smärta, sägande:

— Du lofvade ju din far att lyda? Du svor äfven att ingen skulle ana hvad denna lydnad kostade dig, och likväl, mitt barn, läsa alla det i ditt sätt att vara, och i ditt förgråtna ansigte. Tro mig, jag har icke kunnat handla annorlunda; men säg mig rent ut, *att offret öfverstiger dina krafter*, så skall jag för dig göra hvad du icke förmår göra för mig: befria dig, genom att uppoffra mitt lif.

— O pappa, pappa, tala icke så!... Jag lyder ju, — snyftade Gerda, och kastade sig till fadrens bröst.

— Ja, du lyder; men i morgon skall ditt sätt att lyda kanske bringa olycka öfver mig. Alla skola se huru olycklig du är... bättre då att vi göra ett slut i dag...

— Jag lofvar att vara *glad*, att le, att se lycklig

ut i morgon, blott jag i dag får rå mig sjelf. Pappa skall blifva nöjd med mig.

Gerda bjöd till att le under sina tårar. Baronen böjde sig ned och kysste hennes panna, samt aflägsnade sig.

Gerda insåg nu, för första gången efter sitt ödes omhvälfning, att hon måste söka tillkämpa sig en styrka, den hon nu saknade, och ensam icke kunde gifva sig; men hvart skulle hon nu, sedan Alva var borta, vända sig, för att erhålla den? Gerdas tankar föllo slutligen på *pastor Hedberg*. Hon for genast till prestgården, och tillbringade hela dagen der i samtal med honom. Då Gerda om aftonen återvände, syntes hon lugn. Pastorns äldsta dotter, Anna, var henne följaktig, och skulle, på Gerdas begäran, få kvarstadna hos henne några dagar.

Följande dagen, vid middagstiden, körde en lätt resvagn med tvenne herrar uti, upp till stora trappan vid Helenefors. De ankomne voro greve *Ernst Gratton*, en ung man på några och tjugu år, med en hög, om förstånd och genialitet vittnande, panna, ett par stora, själfulla, mörkblå ögon samt en ledig och ädel hållning. Uttrycket i ansigtet hade likväl något likanöjdt, som, i förening med den bleka hyn, tillkännagaf en man, som njutit, och kanske äfven lidit, mycket af lifvet. Hans reskamrat var en man öfver trettio år, saknade alla yttre företräden, lång och mager, med en rygg, i förtid krökt genom träget arbete, och en panna, tidigt fåråd af själens ansträngningar. Det var *professor Gren*, greve Ernsts fordne informator, och nu hans bästa vän.

I salongen satt Gerda, samtalande med pastorns dotter, då baronen införde de båda herrarne. Ernst syntes mycket öfverraskad af den förändring Gerdas ut-

seende undergått på fyra år. Och i detta ögonblick föreföll honom Gerda förtjusande vacker, der hon stod med rodnande kinder och ett vänligt leende på sina läppar; ty det var med oförställd glädje hon gick sin barndomsvän till mötes. Hon glömde för ögonblicket att de voro något mer för hvarandra. Med uppriktig och varm hjertlighet helsade också Ernst sin unga, intagande fästmö, så att utbytet af de första helsningarna var innerligt och gladt; men straxt derpå låg det hos Gerda ett misslyckadt bemödande att vara det.

Mot aftonen anlände de öfriga medlemmarna af familjen Gratton, samt några andra släktingar, och dagen derpå firades Gerdas förlofning med en stor bal. Alla ortens notabiliteter hade blifvit dertill inbjudna. Baronnen insåg nödvändigheten af att omgifva greve Gratton och hans anhöriga med nöjen och folk, på det icke deras uppmärksamhet skulle uteslutande riktas på Gerda, och det tvetydiga i hennes uppförande falla dem i ögonen.

För Gerda var det alldeles omöjligt att fullkomligt beherrska sig. Det ena ögonblicket öfverlemnade hon sig åt en vild, onaturlig glädtighet, det andra störtade hon ur rummet med ögonen fyllda af tårar. Sådan hade hon redan första dagen visat sig, och baronen tänkte med förtviflan på de tre veckor, som ännu återstodo innan brölloppet. Han sökte gifva hennes uppförande en förklaring i hennes fortfarande barnsliga oskuld, och den tvånglösa uppfostran hon åtnjutit. Ernst, som i friskt minne bibehållit hennes barnalynne, förundrade sig derföre minst.

Efter förlofnings-balen tog det ena lustpartiet det andra vid handen, och Gerda infördes i hvirfveln af för henne alldeles obekanta nöjen, samt öfverlemnade sig besinningslöst åt de nya intrycken, likasom den, hvilken i ruset söker glömska och tröst. Baronnen lyckades på detta sätt att föra tiden framåt, och ändtligen randades den dagen, som oupplösligt skulle förena de båda unga personerna, som för bara nöjen icke haft tid att vexla ett enda ord af kärlek. Ernst, som var mycket intagen i sin fästmö, "*den lilla vildinnan*", såsom

äfven hans mor kallade henne, sökte visserligen efter något tillfälle att få göra en ensam promenad eller hafva ett ostördt samtal med Gerda; men hon visste så väl att undvika detta, samt baronen att genom tillställningar och fremmande, förekomma sådant... att deraf blef intet. Grefve *Ernst*, som alltid sett människorna och i synnerhet kvinnorna i en något mörk dager, tänkte, då han såg Gerda vid de flesta tillfällen glömma eller alldeles förbigå konviniensens och societetslivets fordringar, att hon åtminstone hade vuxit upp fri från all förställning, samt att hon egde ett rent, oförderfvadt hjerta. Det yra och hejdlösa i Gerdas väsende, hvilket, då hon var barn, utgjorde hans plåga, behagade honom derföre nu. Likvisst hade barnets yrhet varit en själens oförställda yttringar; hvaremot den nu utgjorde en mask, bakom hvilken Gerda gömde ett blödande hjerta.

Vi gå att införa läsaren i den stora praktvåningen vid Helenefors på bröllopsdagen, några timmar efter vigseln. Blek, med nästan stela anletsdrag, stod Gerda i den hvita brudskruden och talade med pastorn. Hennes läppar hade redan uttalat detta *Ja*... hvilket för alltid sammankedjade henne vid en man, som hon icke älskade, och hvilken aflägsnade henne ifrån den hon med själ och hjerta tillhörde. Gerda tyckte, då hon reste sig upp ifrån brudpallen, att hjertat dött, att det icke mera förmådde slå. Känslolös, som en bildstod, emottog hon alla omfamningar, lyckönskningar m. m. Ernst hade med förvåning blickat på sin stumma brud. Nu voro ändtligen alla dessa tröttande ceremonier öfverståndna, och pastorn hade fört Gerda till ett af fönstren, för att ostördt få säga henne några tröstande ord; men just i detta ögonblick körde en lätt resvagn upp till byggningen. Gerda kastade mekaniskt blicken på åkdonet, och i detsamma undföll henne ett utrop af smärta; ty... i vagnen satt... Herman...

— Hvad är det? — frågade grefve Ernst, och skyndade fram till den darrande Gerda.

— Endast en oskicklighet af mig, som hade den olyckan att trampa fru grefvinnan på foten; jag ber

tusen gånger om ursäkt, — yttrade pastorn, och fattade Gerdas hand, den han hårdt tryckte, för att återkalla henne till besinning, samt förde henne ifrån fönstret.

— Hur är det med dig, älskade Gerda? — frågade Ernst, böjde sig ned till henne, och såg forskande på tårarna i de darrande ögonlocken.

I detta ögonblick, då en enda oförsigtig rörelse, ett enda ord kunde blotta det sanna förhållandet, i detta viktiga ögonblick ljödo Alvas ord uti Gerdas själ: "*Jag skulle i djupet af min själ dölja det sår, hvaraf mitt hjerta led.*" Med en ansträngning, den man icke kunnat vänta af henne, undertryckte Gerda också nu sina känslor och svarade:

— Nu är jag bra igen; men det gjorde mycket ondt.

Ernst kvarstod hos sin brud.

Pastorn skyndade ned till Herman, för att hindra honom ifrån att visa sig.

Med våldsamt klappande hjerta och ångerfull oro beredde sig Gerda uppå att icke kunna öfverlefva sitt möte med Herman. Hon kände derföre en stor lättnad till själen, när pastorn närmade sig och, då ingen gaf akt på dem, hviskade:

"— *Han kommer icke upp.*"

Denna dag, likasom alla andra, hade ett slut. Natten sprider sitt mörker öfver och förlänar hvila åt människans passioner.

Gerda skickade följande morgon, när hon skulle kläda sig, efter *Sigrid*, och aflägsnade kammarjungfrun.

— Gud välsigne fru grefvinnan! — helsade Sigrid, och kysste hjertligt hennes hand.

— Tack, goda Sigrid! Säg mig, har du sett magister Waldner?

Gerda darrade på rösten vid uttalandet af hans namn.

Sigrid blickade en stund tigande på Gerda, liksom hon icke varit säker på huru hon borde handla; men Gerda, som såg hennes tvekan, fattade att förställning var af nöden, och tillade derföre:

— Kära Sigrid, du vet ju huru barnsligt jag höll

af honom, och du förstår väl att jag blef ledsen öfver hans sena ankomst i går, som gjorde att han icke kunde hivista mitt bröllopp. Jag ville så gerna träffa min forndne lärare.

— Det tror jag nog; men nu har han rest igen, för han skulle på tinget. I morse kl. 4 var han uppe hos mig, och då såg han så underlig ut, samt bad mig lemna fru grefvinnan detta såsom ursäkt för det han måste resa utan att kunna träffa fru grefvinnan, och så for han straxt derefter.

— Gif hit, — utropade Gerda med oförställd häftighet, och ryckte brefvet af Sigrid.

Se här dess innehåll:

”På ett sätt, lika grymt som oförlåtligt, har ni, fru grefvinna, lekt med mitt hjerta, och svikit er ed. Ni visste, att jag, med själen full af glada förhoppningar, och okunnig om er trolöshet, skulle i går hit ankomma. Hvarföre då icke förskona mig åtminstone ifrån en öfverraskning, som skulle dödat mig, i fall icke er hjertlöshet uppväckt mitt förakt. Ni hade ju, med ett par rader, kunnat underrätta mig om den lättsinniga förändringen uti ert val. Den Gerda jag en gång älskade, är icke mera till. Lef väl, fru grefvinna! och må Gud förlåta er det onda ni gjort mig; jag kan det icke.”

”Herman Waldner.”

Några Bref.

Vi meddela nu läsaren nedanstående utdrag ur ett par bref, skrifna ett år efter Gerdas bröllopp.

"Grefve Ernst Gratton till professor Gren.

"Helenefors d. 10 Aug. 18—.

"Min käre Gren!

"Huru varmt lyckönskar jag dig icke att hafva ändt-
ligen nått målet för dina önsknioagar, att i ditt Elyseum,
det kära Tyskland, få skåda världens vise på nära håll.
Res, min vän, res och föröka de rika skatterna af ditt
vetande. Sök att tränga in i vetenskapernas helgedom,
samt förvåna äfven du, en dag, världen, med dina kun-
skaper. Skapa dig ett lysande namn genom dina forsk-
ningar och ditt snille; men tro dock icke att du deri-
genom skall blifva lyckligare. Nej, på jorden blommar
ingen varaktig sällhet!... Ära, kärlek och lycka äro
blott skuggbilder, som endast bedåra oss, och fly då vi
vilja kvarhålla dem. De största snillen glömmas en dag;
den varmaste kärlek slocknar, den renaste fröjd är kort
och försvinner, utan att lemna ett spår efter sig.

"De, som studerat människans psykiska lif, böra
äfven bättre än vi andra inse, att det gifves människor,
som, under sin vandring här på jorden, alltid sträfva
att hinna ett drömdt ideal. Under det de arbeta på er-
nåendet deraf, berusa de sig med inbillningen af den
lycksalighet de skola erfara, då de få se sin drömbild
förverkligad. Nåväl, de upplefva stundom ett dylikt
ögonblick; men huru snart måste de icke med förun-

dran fråga sig sjelfva: *hvar tog den svindlande lyck-saligheten vägen?* Det uppstod en tomhet i själen, som åter måste fyllas. Den ersättes af någon ny idé, ett nytt ideal, och så går det i oändlighet, tills döden kommer och gör ett slut på denna dåraktiga sträfvan, detta irrande lif. Du sjelf, käre Gren, som hör till dessa varelser, hvilka icke kunna existera, utan att hafva någon idé för sin inbillning att drömma om, skall äfven en dag erfara det otacksamma deruti. Du kommer att lefva misskänd af dessa menniskor, för hvilkas upplysning du med så mycken ifver sträfvar . . . och du skall dö, utan att de hålla dig någon räkning för hvad du tänkt och gjort. Din belöning blir kanske ett förgängligt monument på din graf, och . . . glömska. Att lefva för mensklighetens väl är oftast detsamma som att göra sig till martyr. Themistokles, som i sjöslaget vid Salamis räddade Grekland och grundlade dess makt, dog en landsflykting vid Xerxes' hof i Persien. Se der menniskornas sätt att belöna förtjensten!

"Är du icke ännu trött på världen? Inser du icke äntligen, att hela detta lif icke lönar mödan att förspilla så många ansträngningar och uppoffringar uppå, som du gjort. Världen är full af egoistiska och otacksamma dårar? Om du icke redan hunnit till detta resultat, så var säker: du skall en gång komma dit.

"Jag är ett helt tiotal af år yngre än du, och skådar ändå med trött blick och verklig vämjelse på den rad af långa år, jag ännu har att framlefva. Du blir förvånad öfver ett dylikt yttrande från mig, som, gift sedan blott ett år med en ung, skön, älskvärd och omätligt rik flicka, — sjelf förmögen och i en lysande samhällsställning, — omgifven af allt hvad menniskorna afundas hvarandra, — dock redan är trött vid lifvet!

"Vill du hafva lösningen på gåtan, så se här: Ifrån barndomen af ett lynne, föga fallet för förströelser, dels vexte jag upp vid din sida, dels tillbringade jag mina ferier hos min släkting, baron Helgenstjerna, alltid betraktande Gerda såsom min blifvande hustru. Vid universitetet deltog jag, som du vet, föga i studenternes nöjen. Äntligen uppnådde jag myndig ålder

och ingick, enligt min fars önskan, men icke af ärelystnad, vid legations-staten; ty jag har aldrig känt äre-girighetens retelser, aldrig kunnat förstå hvarföre man stridde om utmärkelse, och icke deruti kunnat finna någon lycksalighet. Men om jag förblef likgiltig för ärelystnadens retelser, förblef jag det icke för nöjen. Jag invigdes småningom i dessa usla förströelser, åt hvilka ynglingar af min klass företrädesvis öfverlemna sig. Utan att blindt hängifva mig åt dessa sinnesrus, som döda själens ädlaste känslor och förnedra oss till djur, smakade jag dock tillräckligt äfven på detta gift, för att deraf känna vämjelse och förakt. Ett år, sålunda tillbringadt, var nog, för att bringa mig derhän att jag började tvifla på allt hvad dygd och moral benämnas. Sådant var mitt själstillstånd, då plötsligt en ung flicka, uti svenske ministerns hotell i London, ådrog sig min hela uppmärksamhet. Ministern var gift med min moder, och den unga flickan, som ankom ifrån Sverige, var en dotter till en min morbror, hvilken nyligen dött och lemnade sitt enda barn utan förmögenhet. Hon blef upptagen af sin faster, grefvinnan K., ministerns fru.

"*Hilda Sköldborg* var skapad att uppväcka alla en ynglings passioner. Hon var begåfvad med en bländande skönhet, sprittande liflig och fullkomligt hemmastadd i alla koketteriets irrgångar. Slug, beräknande och intrigant, hade hon gjort till sitt lefnads mål att, genom ett rikt parti, komma ur sin beroende ställning och blifva i tillfälle att på ett lysande sätt spela den rol, till hvilken hon genom sin börd ansåg sig berättigad. Bedårad af hennes skönhet gjorde hon mig så betagen man vid tjugutre år kan blifva. Hilda, som hörde mig nämna om min fars planer med mig och Gerda, beslöt att göra föreningen med henne sjelf till en hederssak, medgaf mig, af beräkning, hvad andra gifva i ögonblick af hänförelse. Men oförmodadt ändrade hon, straxt derefter, uppförande, och fordrade sin kränkta ära åter. Hon hotade att upptäcka allt för grefvinnan K., i fall jag icke ofördröjligen uppträdde såsom hennes friare. Jag, som verkligen älskade, drömde mig också sällheten

endast med henne, och skref till min far, samt förklarade, att jag icke kunde uppfylla hans önsknings, i afseende på föreningen med *Gerda*, emedan jag nu älskade *Hilda*. Men innan svar ankom, friade en lord Eldner till *Hilda*, och fick . . . *ja*. Mitt hjerta fick ett sår, som jag sökte hela med att kasta mig in i nöjenas hvirfvel. Tvenne år förflöto sålunda, då jag, trött och öfvermått på alla dessa lumpna njutningar, vände mina tankar på en mera verklig och sann lycka: . . . *föreningen med Gerda*. Denna var min sista illusion. Jag lät mitt fattiga hjerta uppfriska sig vid åtankan af de rika källor till sällhet en ren, öm och passionslös kärlek skulle erbjuda, vid sidan af en ung, oskyldig och älskande hustru, och jag hoppades då finna ersättning för all den tid och alla de själskrafter jag lättsinnigt bortslösat. Nå väl, min käre Gren, huru tror du min dröm blifvit förverkligad? . . . Jo, se här den tafla af lycksalighet mitt äktenskapliga lif framställer:

”Jag har fått ett älskligt och förtjusande barn till hustru. Vacker som en frestelse. Jag tror mig också kunna älska henne högt, gränslöst; men likväl icke sådan hon *nu* visar sig. Detta yra, glada barn, hvilket jag fordom beherrskade med ett enda ord, är för mig alldeles känslolös, och tyst som en bildstod. Alltid passivt uppfyllande mina önsknings, aldrig glad, alltid fåordig, liknar hon en varelse, som blifvit petrificerad. Ofta, då hon tror sig af mig obemärkt, yr, häftig och exalterad, förvandlas hennes ansigte, om jag kommer för att dela hennes känslor; hennes blick blir då stel och tonen kall. Härömdagen stod jag gömd bakom en dörrgardin, vid det hon emottog ett bref ifrån en viss *Alva*, som varit i huset, och hvilken *Gerda* håller mycket utaf. Hon öfverhöljde det med kyssar, gret, skratade och dansade i glädje. Jag steg oförmodadt in; hon blickade på mig, såsom en fånge på sin fångvaktare, samt blef genast kall och otillgänglig. Men hvaraf kommer detta? Älskar hon en annan? Jag frågade henne derom; hon svarade mig lugnt: ”Hvem skulle jag älska?” Hvarföre afskyr hon då mig? Jag vet det icke, och kan icke få någon upplysning; hon svarar

mig på alla mina frågor derom: "Jag har intet skäl att hata dig." Denna oskyldiga och enkelt uppfostrade flicka är bestämdt mäktig af lika mycken förställning, som trots någon kokett. Det återstår således ingenting annat än att framläpa mitt lif och min trötthet; ty jorden lär icke för mig ega något mera, hvarken af inbillad eller verklig sällhet.

A propos, om den der *Alva*, — så har detta namn i min själ uppväckt ett minne från yngre år: Jag träffade en gång ett barn, som tiggde, och hvars mor jag hjälpte. Denna flicka hade ovanligt sköna, man kunde säga magiskt fångslande ögon. Hon hette äfven *Alva*. Jag anförtrodde henne och modren, vid min afresa ifrån Stockholm, i min tantes, öfverstinnan H—s vård. Men min tante dog kort derefter, och jag reste till England. Vid återkomsten till Sverige sökte jag förgäfvat att erhålla några upplysningar om min lilla skyddsling och hennes mor, de hade spårlöst försvunnit. Under mitt ändamålslösa lif, har minnet af detta barns fångslande blick ofta trängt sig på mig, och med en nästan passionerad häftighet, har jag önskat återse henne. Tänk om denna *Alva* vore samma flicka? Men hvad mera, — min lott är ju redan kastad?

Huru mycket lyckligare om jag varit född fattig, och nu som bäst sträfvat med behovet, och fått kämpa mig fram hvarje tums bredd på livets bana; då hade jag ännu haft kvar hela min själs spänstighet, och icke vid tjugusex år varit en utlefvad gubbe. — Snart, min kära Gren, skall kanske äfven du lära känna den dunsthild som bedärar, då vi söka lyckan utom oss.

Din trofasta

Ernst Gratton.

Utdrag ur ett bref ifrån grefvinnan Gerda Gratton till Alva Holm:

.....
 "Efter att nu hafva redogjort för vårt husliga lif, samt vår flyttning för vintern till Stockholm,

och sedan jag talat mer än nog om min glädje att snart få återse dig, skall jag väl äfven säga något om mig sjelf:

Vid ännu icke fyllda aderton år är jag färdig att dö af det ledsamma och enformiga i mitt lif. Bunden vid en man, den jag icke kan älska och icke heller hata, emedan hans godhet gör det sednare omöjligt, är jag så olycklig en qvinna kan blifva. Hade jag varit tvungen att äfven denna vinter qvarstadna på Helenefors och der framsläpa mitt lif *ensam* med min man, ständigt plågad af hans frågor, och upphörligt höra hans flegmatiskt framställda önskan att se sig tillbedd af mig, samt omgifven af allt som påminner om huru lycklig jag varit, och huru olycklig jag blifvit genom denna menniska, som med våld tilltvingat sig min hand och min förmögenhet, tror jag bestämdt det mitt förstånd blifvit rubbadt. Huru många gånger har jag icke med förtviflan tänkt på Herman, på min brutna ed, på hans förakt. Likväl ligger det en viss vällust i mina qual; ty utan dem skulle denna mördande ledsnad, som omgifver oss, tillintetgjort mig. — Jag måste snart bort härifrån och upp till Stockholm, för att återse honom och från hans läppar höra, att han förlåtit mig; derefter är jag färdig att *dö*. — Lifvet är alltför tungt vid sidan af den man, hvars hustru jag är dömd att vara. Tala icke med mig om att pligten fordrar det jag älskar honom; ty aldrig skall jag lära mig förstå en så orimlig skyldighet. — Frågade väl han efter hvad mitt hjerta kände, då han af min far kräfde uppfyllandet af ett gifvet löfte? — Nej, han *tog mig i besittning* såsom en handelsvara, och begär dertill att jag skall älska honom! — Öfver mina handlingar må han befalla; men öfver mitt hjerta befaller endast jag, — och det skall aldrig blifva hans. Jag måste ut i världens hvimmel, för att glömma mig sjelf och den boja, som trycker mig. Du ser af allt detta huru olycklig din Gerda är; kom derföre, kom snart, att gifva mig tröst och styrka, på det jag icke må känna mig så fattig i all min rikedom.

I vårt hus vid Drottninggatan har Ernst, på min begäran, låtit inreda tre rum, som stå i ordning till ditt emottagande, och dit du, enligt ditt löfte, vid ankomsten till Stockholm inflyttar. Du ser här af att allt är i ordning till ditt emottagande; och du har nu, sedan din släkting är död, ingenting som bör kunna kvarhålla dig etc.

Aterseendet.

I en liten elegant och komfortabel salong uti unga grefve Grattons hus vid Drottninggatan, införa vi läsaren en Novemberafton, samma höst ofvanstående bref voro skrifna. På en mjuk soffa framför ett divansbord sitter grefvinnan *Gerda* och bläddrar i en mängd gravyrer. Tillbakalutad i det andra hörnet finna vi grefven, som med en egen blick betraktar sin unga hustrus särdeles vackra ansigte.

— Vet du, *Gerda*, hvad jag tänker uppå? — började grefven.

— Nej, — svarade *Gerda*, utan att se på honom.

— Då jag, som nu, beundrar din skönhet, och önskar mig vara artist, för att åt efterverlden bevara dina drag, frågar jag mig tillika: hvarföre älskar du icke denna förtjusande qvinna, huru kan ditt hjerta förblifva likgiltigt för så många behag?...

— Och ditt hjerta... — frågade *Gerda*, hvars kinder fingo en högre färg, — hvad svarar det?

— Att jag icke mera *kan* älska. — Ernst lade tonvigt på orden.

— Hvarföre skulle icke *du* kunna älska?

— Det låter kanske otroligt; men värman i min själ är nu förslösad och det finnes kanske intet mera kvar af den. Jag kan icke erfara dessa känslor, som sätta blodet i brand, som förtär och lifvar, samt gör oss till idealer i godt eller i ondt, som beherrsakar oss och utgör den största lycksalighet eller den största plåga. Förmögan att så känna måste vara slocknad i mitt bröst, och, icke sannt, Gerda, mitt lif blir bra tomt, då jag icke mer skall känna kärlekens värma eller lifvas af dess eld.

— Ja, det måste visst vara sorgligt; — och Gerda såg nu med ett visst intresse på sin man.

Han satte sig närmare henne.

— Säg mig, Gerda, skulle du vilja att det blefve annorlunda, att jag med en passionerad kärleks glöd omslöt dig? . . . O, Gerda! säg ett ord, att du vill till lif återväcka dessa känslor, som nu hålla på att dö. . . . Säg, att du önskar se mig vid dina fötter, omgifvande dig med dessa lågor, som värma och förljufva allt.

Ernst slog sin arm om Gerdas lif, hans blick var varm, nästan lågande, och den hastiga andedrägten förrådde en häftig sinnesrörelse. I detta ögonblick egde *Gerda* hans hjerta och kärlek i sina händer. På hennes svar berodde det om hon skulle för alltid till-egna sig eller för alltid aflägsna dem. Det var ett af dessa viktiga tillfällen, som bestämma om makars framtida lycka. Men Gerda vände sig bort ifrån grefvens varma, nästan bedjande blickar, och drog sig med en lätt rysning undan, hviskande:

— Nej, jag vill det icke. . . . det är bäst som det är.

Ernst släppte henne och steg upp, utan att säga ett ord. Han gick några hvarf upp och ned i salongen. Gerda satt stilla och såg ned; ty hon vågade icke blicka upp till honom. Hon kände att han blifvit djupt sårad af hennes svar. Efter en stunds gående stannade

Ernst och yttrade med den likgiltigaste ton i världen, liksom ingenting förefallit:

— Jag hade så när glömt underrätta dig, att du får tvenne besök i afton. *Hilda Eldner* omnämnde i dag, då jag som hastigast träffade henne, att hon tänkt sig till dig, och i går på middagen hos presidenten S. råkade jag din forndne informator, häradshöfding Waldner.

Gerda spratt till och fällde en gravyr. Ernst skyndade att upptaga den, hvarefter han tillade:

— Jag uttryckte min förvåning öfver att vi icke sett honom hos oss, och han lofvade att göra sin visit i afton. . . .

Här afbröts grefven af betjenten, som anmälte:

— *Mamsell Holm.*

Gerda flög upp från soffan och ilade emot den inträdande med hela sin fordna liflighet. Hon kastade sig gråtande, skrattande och jublande om hennes hals. Ernst, som med ifver vändt sig emot den oväntade gästen, såg likväl endast en svart klädning, tvenne guldlockiga hufvuden, som lutade sig mot hvarandra, samt fyra armar, som gäfvo en trofast omfamning. När första utbrottet af Gerdas glädje lagt sig, släppte hon Alva, och vände sig till grefven, för att presentera henne.

Nu först framstod Ernst för Alvas blick, och hon gjorde en så häftig rörelse af öfverraskning, att hon tog ett par steg tillbaka; men hon hejdade sig ögonblickligt, och helsade honom med en djup nigning och upprördt utseende. Grefven å sida blickade på detta ovanliga och idealiskt vackra, men bleka ansigte med oförställd beundran, blandad med förvåning, i det han välkomnade henne både artigt och vänskapligt:

— Må det förunnas äfven mig, att önska Gerdas, så varmt efterlängtade vän, ett hjertligt välkommen åter.

— Jag skall alltid känna mig tacksam för detta emottagande af herr grefven, — svarade Alva, med en lindrig darrning på rösten, och lyfte mot honom sina vackra ögon, hvaruti nu skimrade ett yttryck af — jag vet ej hvad.

— Håradshöfding Waldner, — ljöd betjentens röst, och der stod nu *Herman* framför *Gerda*.

Han var vacker som en illusion; men kall och lugn som verkligheten. Han bugade sig för henne, under det han med en röst, fullkomligt fri från hvarje sinnesrörelse, yttrade:

— Ursäkta, fru grefvinna, att jag icke förr gjort min uppvaktning; men min tid har tyvärr varit så upptagen, att jag icke kunnat disponera öfver någon enda timma dertill.

Gerda lyfte rädd sin blick till hans, för att se om äfven den talade samma kalla språk som läpparna. Men uttrycket deri var också likgiltigt.

Det gick en frossa genom *Gerda*s hjerta, och hennes upprörda utseende hade visst icke undfallit *Ernst*, derest han ej haft sina ögon fästade på *Alva*.

Herman vände sig nu till denna sednare, med att lyckönska henne till det stora arvet. Samtalet blef härigenom allmänt och temmeligen lifligt. Endast *Gerda* var tyst. Grefvinnan *Hilda Eldners* ankomst gjorde det likväl mera animeradt. Den timma *Herman* kvardröjde förflöt hastigt.

Grefvinnan *Hilda* var förtjust i den unge, aimable hărădshöfdingen och utgjöt sig i loftal öfver "den ljuslockige *Balder*," såsom hon kallade honom. Men detta beröm utgjorde en verklig plåga för *Gerda*; isynnerhet som *Herman* egnat den vackra *Hilda* en nästan uteslutande uppmärksamhet.

Medan vi tala om *Hilda*, skola vi i förbigående nämna några ord om hennes utseende: Hon var liten till växten och starkt brunett, med ett par eldiga svart ögon, som tycktes säga, att de aldrig kunde hvarken glömma eller förlåta. Dessa ögon voro smäktande såsom en natt i Italien, vilda såsom hos en tigrinnas, — passionfulla såsom en Spaniorskas, med få ord, de återgåfvo alla de känslor *Hilda* sjelf ville att de skulle framställa. Ansigtsdragen voro för öfrigt regelbundna, men om hufvudets form kunde den som var frenolog säga, att det var allt för bredt och för lågt, hvilket utvisade en karakter med mycken slughet och egoism; men

utan hjertats godhet. — Hennes hy var mörk, påminnande om kreolens blandade blod.

Grefvinnan *Hilda* var, sedan ett år, enka efter lord *Eldner*, men egarinna af en blott medelmåttig förmögenhet, emedan lordens egentliga rikedom bestått uti ett fideikomiss, hvilket, i anseende till deras barnlösa äktenskap, hade öfvergått på hans bror.

Någon tid förflöt, under hvilken *Alva* sökte att verka på *Gerda*s känsla för sin man; men, ehuru hon, genom att bo och dagligen vara tillsammans med *Gerda*, bort kunna uträtta något, strandade likväl alla hennes bemödanden emot den unga grefvinnans afgjorda antipati för grefven och envisa förblifvande vid sin kärlek till *Herman*.

Den ena veckan efter den andra förgick likväl, utan att *Waldner* åter visade sig hos grefve *Gratton*, och det fastän både grefven och baronen flera gånger bjudit honom. Vid dylika tillfällen hade han alltid förut blifvit engagerad m. m. *Gerda* insåg deraf, att han icke ville komma i hennes närhet; men långt ifrån att hos henne väcka en sårad själfkänsla, gjöt detta motstånd endast olja på elden. Så hade en månad förgått.

Baronen, som bebodde bottenvåningen af grefve *Gratton*s hus, var dagligen tillsammans med *Alva*, och visade henne en så varm och trägen uppmärksamhet, att den föll alla i ögonen.

Den nu rika, vackra och älskvärda *mamsell Holm* omgafs, i det grefliga huset, af en mängd fattiga adelsmän, som med snikna blickar betraktade och hembar sin hyllning åt den rika arstagerskan.

En aften före jul finna vi *Gerda*, *Alva* och grefvinnan *Hilda* tillsammans i en loge å första raden uti

operahuset. Man uppförde *Kabal och kärlek* af Schiller. Första akten var slut. Hvar och en sökte med sin kikare efter någon bekant, så äfven Gerda; och hastigt spratt hon till, ty på amphitheatern stod Herman, samtalande med en ung vacker flicka. Gerda ville vända sin blick ifrån dem; men kunde icke. Slutligen lyfte Herman sina ögon till första raden och helsade henne; men med en kall, höflig och intet sägande mine. Gerda tyckte sitt hjerta nära att brista. Herman fortfor att lifligt konversera med sin dame. Utan att låtsa gifva akt derpå, observerade Alva både Hermans likgiltighet och Gerdas stumma förtviflan, samt hoppades, i sitt hjerta, att hon slutligen, efter så mycken visad kallsinnighet, skulle upphöra att älska honom. Men huru litet kände Alva människohjertat, då hon icke beräknade att motståndet eggas.

När andra akten var förbi, hade Herman försvunnit, och såfångt väntade Gerda på att få återse honom.

— Han fördrager icke ens min åsyn, — tänkte Gerda, och tårarna runno ovilkorligt utför hennes kinder.

— Se lilla oskulden från landet, som gråter på ett spektakel, — skämtade grefvinnan Hilda.

Vid sista aktens början inkommo äfven baronen och grefven i logen.

— Hvad tycker mamsell Holm om Schillers kärlek? — frågade grefve Ernst, och böjde sig ned till Alva.

— Den är ett ideal, sprungen ur en utmärkt skalds fantasi, — svarade Alva, och såg upp till talaren.

— Ni tror då ej att dess motbild finnes i verkligheten?

— Nej, icke hos mannen åtminstone.

— Hvaraf vet *Alva* det, — frågade grefven. Hans blick och ton hade ett uttryck, som kom Alva att rödnas, samt förorsakade henne en bitter känsla.

— Derföre att mannen i allmänhet är mera egoist; ... han uppoffrar allt åt sig sjelf ... och intet för an-

dra, — svarade Alva med nästan kall ton och vände sig ifrån grefven; men denne böjde sig dock ännu djupare ned till henne och hviskade:

— En dag, Alva, skall ni återtaga dessa ord, — och derpå reste han sig upp, samt vände sin uppmärksamhet åt scenen.

Vid utgåendet bjöd han sin hustru högra och Alva den vensta armen. Baronens legsagade grefvinnan Hilda.

Några dagar derefter inträdde Gerda i Alvas rum,

— I afton se vi några vänner hos oss, och kan du gissa hvem som, ibland andra, kommer? — Gerda log vemodigt.

— Herman, kan jag sluta till af darrningen i din röst.

— Pappa har med halft våld tvungit honom att gifva sitt löfte.

— Och du hade väl bedt baron derom?

— Ja, Alva, ja, jag måste se honom, om du icke vill att jag skall dö, — utropade Gerda, kastande sig i en soffa, dervid hon förde näsduken öfver sitt glödande ansigte.

— I ditt ställe dog jag heldre än jag gjorde mig skyldig till en dylik ömklig svaghet, en...

— Tyst, Alva, jag är icke vid sinne att höra moraler. Jag ansvarar sjelf för mina handlingar.

— Meddela dem då icke åt mig; ty så länge du talar derom, måste jag ogilla dem.

— Nu är du ond på mig?

— Nej, Gerda; men jag lider af att se dig så illa och skeft uppfatta dina pligter, så helt och hållet glömma din man, som likväl vore värd att du gjorde något afseende på honom, och så hejdlöst rusa fram på en bana, som förr eller sednare skall leda till ditt förderf.

Grefvinnan Hildas inträde afbröt samtalet.

Salongerna voro rikt upplysta i Grattonska våningen; en liten vald societet var der församlad. Likväl saknades ännu Herman och baron. Gerda liknade den förkroppsligade oron. Professor Gren, som nyligen återkommit ifrån sin utrikes resa, var i synnerhet den som ledde samtalet.

— Nå, min käre Gren, är du fortfarande en lika ifrig phrenolog? — frågade grefve Ernst.

— En *phrenolog* är ju ett slags spåman? — skämtade en af fröknarna Gratton.

— Om ni så vill, min nådiga, — svarade Gren med ett eget leende; — och för att svara Ernst, måste jag öppet bekänna att, om möjligt, är jag nu ifrigare än före min resa.

— Det skall vara en intressant vetenskap; jag hörde mycket talas derom, under mitt vistande i Norra Amerika, — inföll Alva.

— Nå, herr trollkarl, — utropade den yngsta af Ernsts systrar, fröken Selma, professorns stora favorit, sedan hans informators tid i Grattonska huset, — säg oss nu något om våra hufvuden. Här har ni mitt, att börja med; — hvarpå hon framräckte sitt lilla, täcka hufvud.

— Att du är en toka, det känner Gren sedan gammalt, således är Selma icke rätta person att pröfva hans konst uppå, — menade Ernst; — utan ni måste taga någon som han icke känner. Mamsell Holm t. ex., ifall ni tillåter? — bifogade grefven, vänd till Alva.

— Oändligt gerna, — svarade Alva och satte sig bredvid professorn.

Gren betraktade hennes hufvud med en uppmärksam blick, samt förde sin hand lätt öfver detsamma.

— Hufvuddragen i mamsell Holms karakter, — sade han, — äro: en öfvervägande *välvilja*, stort *idealisationssinne* i förening med godt *förstånd*, mycken *sjelfbeherskning*, *fasthet* och *rättsinhet*. Hennes största brister äro: frånvaron af all *egenkärlek* och för liten *närighet*. Hon besitter således en *upphöjd och fast*

moralisk karakter; fri från all slags egoism, ända till sjelfförsakelse.

— Men, herr professor, ni skildrar ju mamsell Holm såsom en fullkomlighet, — utropade grefvinnan Hilda.

— Hvad vill jag göra; jag målar endast efter naturen; fråga dem, som känna mamsell Alva, om mitt porträtt är sannt, — svarade professorn, med ett godmodigt leende.

— Det är sannt till hvart ord, — utropade samtidigt både Gerda och baronen, som nyss inkommit.

— Nå, fru grefvinna, hvad säger ni nu? — frågade Gren.

— Att jag aldrig vill utsätta mitt hufvud för er undersökning.

— Och deruti gör ni klokt, ty ni bör *af naturen* vara *phrenologiens* fiende, — hviskade professorn, med ögonen fästade på hennes *låga och breda* hjerna.

Nu inträdde *Herman*. Han helsade på Gerda; men blott med den kalla höflighet man visar en fremmande person, och sedan han egnat henne så mycken uppmärksamhet, som anständigheten fordrade, drog han sig undan, och vände sig till Alva; med hvilken han nästan oafbrutet konverserade.

Man gjorde musik. Gerda sjöng, med en röst, klar och skär såsom näktergalens, känslig som Italiensarens suckar. När hon slutat, komplimenterade man henne för sången. Herman närmade sig äfven för att säga några ord. Gerda fällde med detsamma sin näsduk, hvilken han böjde sig för att upptaga. Under den lägg på golvet en liten biljett.

— Tag den, — hviskade Gerda.

Herman efterkom tillsägelsen; men då han åter reste sig upp och deras blickar möttes, hvilade ett tydligt missnöje i hans.

— Har icke Gerda en utmärkt vacker röst? — frågade greve Ernst Alva, och tog plats hos henne vid ett fönster.

— Ja, det har hon visst; rösten är merändels ett uttryck af människans känslor.

— Derpå tviflar jag.... Gerdas röst är tonen ur ett instrument, som naturen har skapat.... Hennes känslor hafva dermed ingenting gemensamt.

— Herr grefven tyckes icke känna hela den rikedom Gerdas hjerta gömmer.

— Nej, sannerligen jag erfarit något deraf, — svarade Ernst med en viss bitterhet. — Och för öfrigt tycker jag mig sakna densamma öfverallt, hvarthän jag än vänder mig. Menniskorna äro kalla och egoistiska.

— Tycker herr grefven det?

— Derom är jag fullt öfvertygad; ty så hafva de framställt sig för mig. — Han såg på Alva med en egen blick.

— En sådan öfvertygelse kan endast den få, som själf saknar känsla.

— Må vara, ty mina hålla verkligen på att dö ut. Åtminstone trodde jag det för en tid sedan.

— Innan herr grefven blef gift....

— Nej, ett år derefter.... Nu har jag likväl ibland hörjat tvifla uppå att de äro så nära döden.... Grefvens och Alvas ögon möttes. Hans hade åter samma uttryck som på spektaklet; hvilket jagade en mörk rodnad upp på Alvas kinder. Hon aflägsnade sig och tänkte med detsamma:

— Han är icke bättre än de andra af hans kast; och ändå, huru ädelmodig har han icke visat sig för mig....

— Äfven hon har ett marmorhjerta, och likväl ligger det en hel verld af känslor i dessa oemotståndliga svarta ögon. Jag måste veta om det är *hon*... om det är samma barn... — tänkte greve Ernst, blickande ut i den mörka aftonen.

Baronen och grefvinnan Hilda samtalade i ett kabinet:

— Det är fåfängt att ni söker bedraga mig. Denna Alva har på er gjort ett djupt intryck, hvilket kommer er att glömma det jag har *rättighet* att af er fordra räakenskap för...

— För hvad, Hilda?... För vår lilla intrig förli- den sommar i Paris... Den ger er, skulle jag tro,

ingen rättighet öfver mig, — svarade baronen, högdraget.

— Såå! ni tror det, Max; men glöm icke att jag endast gaf vika för edra böner, sedan jag emottagit ert löfte att, efter vår återkomst till Sverige, torsona mig med mitt samvete, genom att...

— ... att göra er till min hustru? Huru kan väl ni, som tillhör en klass, upphöjd öfver kälkborgares fördomar, resonera så plebejiskt... Ni, *en dame af gammal adel*... Hvad fördel vore det väl att tillhöra adeln, om den icke gaf oss rätt att efter behag följa våra fantasier... Låt borgare och pöbel behålla sina föråldrade begrepp om sedlighet; de må hafva dem såsom en tröst eller en plåga, lika mycket. Af dem måste man fordra en obefläckad dygd; emedan de eljest skulle vilja blifva våra likar. Tryckta under fördomarnes ok, skola de villigt lyda oss... Vi åter, som tillhöra en kast, upplyftad öfver mängden, vi behöfva icke folkets kontroll, icke deras tadel eller beröm; ty vi bero icke af dem. Derföre, sköna Hilda, kan ni tillåta er friheter, som vanärade en borgares hustru; men hvilka hos er äro endast infall, dem ni efter behag må följa.

— I allt det der kan ni hafva rätt; men jag har mina skäl att nu tänka annorlunda. Således, Max, fordrar jag af er, såsom adelsman, att ni håller ert gifna ord.

— Förstår icke Hilda, att en adelsmans ord är, oss emellan sagt, mindre värdt än en annan mans, då det gifves åt en kvinna, under berusningen af hennes behag; och derpå bör hon akta sig att tro. Hvad han lofvat i en sängkammare, håller han sällan i salongen.

— Jag vill likväl att ni nu gör det... Förstår ni, jag fordrar det, — yttrade Hilda häftigt.

— Detta är ju ett spektakel. Ni larmar ju alldeles såsom en förförd oskuld från landet. Tro mig, vi passa icke till rolerna i en så simpel komedi, som den hvilken slutar med — giftermål. På min heder jag kan tänka mig något löjligare, och jag kan försäkra er, att min afsigt aldrig var att uppfylla ett dy-

likt löfte, om jag också i yrseln gifvit det. Betänk då, om alla qvinnor, åt hvilka jag gjort dylika försäkringar, kommo och kräfde deras uppfyllande? . . . Jag fin-
ge då, min Gud, allt för många hustrur.

— Men jag tillhör icke dessa dussin qvinnor, dem ni efter behag kunnat bedraga, jag har ett namn, som . . .

— . . . beskyddar er, och under hvars skugga ni kan göra hvad ni behagar; men låtom oss sluta.

— Ni säger mig således rent ut, att jag icke skall blifva er hustru?

— Nå, min Gud, ja! . . . Det är ju hvad jag en hel timma plågat oss båda med att göra klart för er,
— svarade baronen, med ett kallt leende och en axelryckning.

— Välan då, baron Max Helgenstjerna, ni skall ångra er. . . . Jag skall en dag hämnas, — yttrade grefvinnan och reste sig upp från soffan med blixtrand-
de ögon.

— Tack, min vackra fiende, jag skall med undergifvenhet underkasta mig ert hat, och likväl alltid skänka er min hyllning, såsom ett af de skönaste fruntimmer jag känt.

— Ännu ett ord: tänker baron Helgenstjerna göra denna Alva till sin maka?

— Yrar ni, fru grefvinna, eller tror ni att jag blifvit galen?

— Hvad vet jag . . . till er mätress således?

— Hvad vet jag, — svarade baronen, upprepande grefvinnans ord.

Medan vi nu tala om baronen, torde det icke vara ur vägen att nämna några ord om hans yttre. Du väntar kanske, käre läsare, att jag för dig tänker framställa en annan *Björn Ulftand*? Ingalunda! . . . Om baron Helgenstjerna till sitt inre värde icke var bättre än den förre, så kan jag dock försäkra dig, att hans yttre var ojemförligt mera gentlemannalikt. Baronen var en man vid blott några och fyrtio år, med en ståtlig figur, och dito hållning. Hans hår var mörkt, hans panna visserligen låg; men detta är ett fel, som ofta

påträffas inom hans kast; ögonen voro mörka, dystra och oförklarliga, ehuru man kallade dem intressanta. Munnen hade ett hårdt uttryck, nobelt skulle man kunna säga; men, utan att höra till dem, som tycka att ett adelskap förskönar, kan jag dock försäkra, att vår baron såg ut och hade manér såsom en verklig adelsman, samt kunde med skäl kallas mera vacker än ful.

Tvänne barn.

Aftonen efter den ofvanbeskrifna, fördes af tvenne barn, i grefve Grattons portgång, nedanstående samtal:

— Nå, *Conrad*, har du kunnat samla några slantar? — frågade en flicka, omkring femton år, en liten i trasor höljd gosse, som stod och frös i portgången.

— Nej, *Malla*, jag har på hela dagen icke kunnat tiggas ihop mera än tolf skilling, och dem spelade jag bort på kronvägg, med röda Janne, — svarade gossen gråtande.

— Och du har icke kommit öfver något på torget?

— Jo, litet kakor och äpplen, men dem åt jag upp; dessutom höll jag på att bli tagen af polisbetjenterna, när jag skulle lägga vantarna på en orre, men se, jag var dem för flink i benen.

— Hvad käringen skall bli arg i kväll och slå dig.

— Hon är djefvulen sjelf; men vänta, jag blir väl stor, och då skall hon få sin hyra igen; jag skall i min tur piska henne. Nu går jag icke hem, — svarade gossen.

— Vänta, *Conrad*, jag går nu upp och dansar på theatern, och kanske jag träffar någon herre der uppe,

som ger mig några tolfskillingar, då skall du få hälften med. Du skall veta att jag är vacker, jag.

— Nå ja, vi få se, jag kryper i hop bakom porten så länge och väntar på dig.

Barnen togo vägen åt strömmen och gingo in genom hästtrappan. Inkomna dit yttrade flickan:

— Jag är så hungrig, att det svider i magen på mig.

— Stackars Malla, — svarade den lille gossen.

— Fan är en stackare, men icke jag, — snäste honom flickan och sprang sin väg.

På theatern återfinna vi henne, uppmålad och utklädd ibland figurantskorna. Baron Helgenstjerna och den äldre grefve Gratton stodo emellan kulisserna och betraktade dessa arma varelser med sina lorgnetter. Den lilla Malla frös och darrade; men såg, utan all förlägenhet, de båda herrarna rakt i ansigtet. Hon hade ett af dessa pikanta utseenden, som påminna om söderns barn: mörkt hår, svarta ögon, svällande läppar, något mörklad hy. Kroppen var väl mager, men händer och fötter små och väl formade.

— Hvad säger du om ungen der, med svarta ögonen? — frågade grefve Gratton.

— Hon är icke illa, — svarade baronen.

— Hon liknar mycket den der *Agnes*, du förde med dig ifrån Frankrike.

— Tycker du det?

Och baronen vände ögonen ifrån flickan, med en lätt ryckning på ögonbrynen.

— Låt oss gå och tala vid henne. Mig behagar hon, och jag skall kanske göra något, för att hjälpa henne fram i världen.

— Gör det du, jag bryr mig icke om det der barnet, hon är icke i min smak. God natt och lycka till, — sade baronen och gick.

Han tog vägen åt hästtrappan, och kommen ner i porten, mötte honom lilla Conrad, som sträckte fram sin hand till honom, sägande:

— En slant, käre, beskedlige herre, en slant.

— Hvad gör du här, pojke? — röt baronen.

— Jag väntar på *Malla*, som dansar der uppe...
 Gode, beskedlige herre, gif mig en slant; min mor är sjuk, min far är död, och jag har ingenting att äta, — frambablade Conrad med en gnällande ton och sprang efter baronen, som fortsatte sin gång, utan att vidare fråga efter gossens tiggande. Kommen till sin port, vände han sig om och sade:

— Bort, din lilla kanalje, och våga dig icke in hit; — hvarpå han lyfte sin käpp, hotande, emot gossen.

— Men en slant, nådig herre, — upprepade Conrad.

— Jag tror du tigger, din sate, — ljud i detsamma en grof och vidrig karlröst bakom gossen, och en stark hand fattade honom i axeln. — Nu har jag dig då fast, och du skall icke springa ifrån mig, som du gjorde i morse, då du stal orren, din tjufstryk. Marsch i kurran med dig! — Och dermed släpade han bort gossen.

En timma derefter for gamle grefve Grattons vagn ifrån operahuset och tog vägen till Staden. Den stadnade utanför en illa känd kvinnas bostad, der han steg ur, åtföljd af lilla *Malla*. Båda gingo in i huset. Grefven kom snart ensam ut derifrån och for hem. Längre fram återfinna vi *Malla*; men hvar och huru?

En Förödmjukelse.

Samma afton ofvannämnde lilla äfventyr egde rum, satt Gerda ensam i sin salong. Grefve Ernst var borta på middag hos engelske ministern. Alva hade åkt ut, för att rådgöra med sin *homme-d'affaires*.

På Gerdas ansigte lästes oro, väntan och ångest. Alla ovisshetens qual stodo der skrifna med tydliga drag.

— Det är omöjligt annat än att han skall komma, — tänkte Gerda; — han kan icke så djupt förolämpa mig. Men om han icke kom... om han föraktade mig så att?... Nej, nej, han kommer bestämdt, fast han blifvit hindrad och därför dröjer...

Så der korsade tankarna hvarandra i den unga greffvinnans upprörda själ. Den ena kvarten, halstimman och slutligen timman gick efter den andra, utan att någon kom. Klockan slog åtta. Gerda gret af smärta och sårad stolthet. Men nu inträdde betjenten med en liten biljett på en silfverbricka, hvilken han frambar till Gerda, som med likgiltighet tog den. Då hon åter blef allena kastade hon ögonen på utanskriften, hennes kinder fingo en hög färg och handen darrade; ty biljetten var ifrån Herman. Gerda slet med häftighet upp den. Ur brefvet föll på golvet ett papper. Nästan qväfd af sinnesrörelse, läste hon följande ord:

”Fru greffvinna!

”Af misstag eller slump, tappade ni i går afton inneliggande biljett, hvilken jag nu återsänder. Att den aldrig varit ämnad åt mig, torde greffvinnan Gratton, vid närmare eftertänka, lätt iuse.

”Har äran teckna

”*Herman Waldner,*”

Den af Herman återsända biljetten lydde sålunda:

”Gerda bönfaller hos Herman om en timmas samtal i morgon eftermiddag, kl. 6; då hon träffas ensam hemma. Hon bönfaller derom i Hermans fordna kärleks namn.”

Knappt var läsningen af Hermans bref slut, förr än salongsdörren öppnades och greffe Ernst inträdde. Gerda hade under sitt upprörda tillstånd icke märkt att hennes egen biljett qvarlåg på mattan. Vid sin mans inträde skyndade hon att gömma Hermans bref; men glömde alldeles det som låg på golvet. Greffen, hvars blick Gerdas upprörda utseende icke undföll, såg sig forska om i rummet, och slutligen åter på sin hustru.

— God afton, Gerda! Jag tyckte att du i midt-dags ämnade dig med din far på spektaklet.

— Jag ämnade mig dit, men ändrade sedan mitt beslut, — svarade Gerda, med en ton af retlighet.

— Du ser så upprörd ut... hvad fattas dig?... har något händt?... hvar är Alva?

— Dina spionerande frågor äro odrägliga. Får jag då icke vara upprörd eller ledsen, om det faller mig in, utan att derföre behöfva bikta för dig? Och får kanske icke Alva fara bort om hon vill?

Gerda fann en lindring i sin smärta, att bryta ut i vrede mot mannen.

— Jag nedlåter mig aldrig att spionera, Gerda; men som din man eger jag väl rätt till att framställa en fråga. Du vill icke gifva mig ditt förtroende, låt oss derföre icke mera tala derom, — yttrade Ernst med lugn. Men i detsamma han skulle sätta sig föll ögonen på Gerdas biljett, hvilken han upptog, Gerda bleknade och med darrande hand räckte hon sig efter densamma, för att taga den ifrån mannen. Grefven, som varseblef hennes förskräckelse och den häftiga darrning, som gick genom hennes kropp, då han upptog brevet, drog undan handen, hvaruti han höll det, och fästade en allvarlig blick på sin hustru, yttrande med kall röst:

— Icke så brådtom!

— Men detta bref tillhör mig, och jag vill icke att du läser det, — utropade Gerda häftigt.

— Du misstager dig!... en hustru har inga hemligheter för sin man.

Ernsts ansigte bar en prägel af stränghet. Han närmade sig bordet, der en lampa brann. Gerda neddignade tillintetgjord i en emma. Långsamt, nästan tvekande, uppvek grefven det lilla brevet. Genom Gerdas kropp gick en dödsfrossa; men innan Ernst kastade ögonen på innehållet, vände han sig till sin hustru, sägande:

— Ehuru emellan oss icke råder denna ömhet och förtroende, som utgöra äktenskapets lycka, finnes det dock en sak jag af min hustrus hederskänsla fordrar, och som jag aldrig skulle förlåta, i fall hon glömde den, ... det är: *aktningen för mitt namn*. Detta namn, som hittills burits *endast* af hederliga qvinnor;

ty du skall fåfängt, inom min slägt, söka efter en enda, som med namnet Gratton fört en hetärs vandel, och jag blefve obeveklig emot er, min fru, i fall ni vore den första, som, genom er lättsinnighet, ville brännmärka min familjs heder.

— *Ernst*, hvad än du tror att denna biljett innehåller, så visa dig ädelmodig, och gif mig den åter; jag skall alltid i mitt hjerta vara erkänsam derföre, — bad Gerda med en blick så ödmjukt bönfallande, att Ernst kände sig rörd.

— Svär mig, att han icke är skrifven af en karl, — sade Ernst, och närmade sig henne.

— Jag svär det, vid Gud, — försäkrade Gerda.

— Må vara då, — och med dessa ord förde grefven, utan att kasta ögonen derpå, brevet till lamplågan, som förtärde det. En ädel stolthet hvilade öfver grefvens ansigte, och i hans röst, då han yttrade:

— Jag har efterkommit din önskan! Har du missbrukat mitt ädelmod, så blir felet ditt, . . . och Gud skall dömma emellan oss; . . . men kom dock väl ihåg, att en dylik handling aldrig bör förnyas. Och, Gerda, bed till Gud att jag icke må komma att tvifla på dig!

— Tack, Ernst, tack, — mer förmådde icke Gerda säga; hon fattade sin mans hand och förde den med djup rörelse till sina läppar, under det ymniga tårar badade hennes ansigte. I detta ögonblick talade Gerdas bättre känslor, och hon gjorde i djupet af sitt hjerta det löfte, att aldrig gifva sin man anledning att ångra sitt ädelmod, . . . att glömma Herman, och att helt och hållet egna sitt lif åt sina pligter, såsom maka. Allt detta föresatte sig Gerda, och allt detta ville hon verkligen; men en utmärkt författare har sagt: "*I sjelfva föresatsen ligger en stor sannolikhet till dess brytande; ty der föresatser behöfvas, der tjena de vanligen till intet.*"

Ernst böjde sig ned till sin hustru, och kysste henne på pannan, sägande:

— Besinna en sak, Gerda, i fall du skuille frestas att glömma dina pligter, att *du tillhör ett stånd, hvars företrädesrättigheter framför andra, förbinder det*

att visa världen, att det ej utgöres af folk, som ärft blott auspråk på yttre utmärkelser, utan derjemte pligten, att genom upphöjda tänkesätt och seder, samt medborgerliga dygder förtjena dessa företräden; ty huru vill du väl finna dessa egenskaper hos massan, om de, som skola gifva efterdömen af sådana, sakna dem. Skall man vid adelsnamnet förbinda något förnuftigt begrepp, så bör det vara af verklig dygd och heder.

Början af ett allvarsamt äfventyr.

En liten tid förflöt, under hvilken Gerda verkligen, i sitt sätt emot sin man, inlade mera hjertlighet än förr. Alva såg detta med tillfredsställelse, utan att kunna förklara orsaken dertill.

Julen, med dess lustbarheter och barnsliga upptåg, var öfverstökad. Gerda och Alva hade oupphörligt varit borta; den sednare förföljd af baronens uppmärksamhet, samt af lycksökande friares fadda smicker.

Ett olyckligt öde ville att Gerda, midt under sina goda uppsåt, oupphörligt skulle sammanträffa med Herman. För hvarje sådant bleknade en god föresats; och när nyåret kom, voro de alla sin kos. Men hvad tänkte grefve Ernst, då hans hustru återföll i sin kalla likgiltighet för honom? "*Det vete Freya . . . och Skalden*"; vi veta det icke.

Några dagar efter nyårsdagen var grefve Grattons våning upplyst, man tog emot; men i salongen fanns ännu ingen mera än grefvinnan, då betjenten anmälde häradshöfding Waldner.

Med kinder, som glödde i purpur, och en nästan hörbar hjertklappning, reste sig Gerda för att helsa den

inträdande. Efter några vanliga höflichetsfraser frågade Herman, med otvungen och naturlig röst, efter grefven.

— Ernst gick blott ned till pappa; men han kommer straxt upp igen.

Gerda sväfvade på rösten.

Herman talade om väder och vind, om börsbalen m. m.; men konversationen förblef dock matt, genom Gerdas upprörda sinnesstämming. Slutligen vågade hon att lyfta sina ögon till Herman; men mötte en kall och intet sägande min. Likasom detta gifvit henne mod, yttrade hon:

— Herr häradshöfdingen tyckes alldeles hafva missförstått meningen af de ord, jag för en tid sedan skref.

— Om förlåtelse, fru grefvinna, jag erinrar mig icke hafva emottagit något bref ifrån er.

Det låg i hans ton en tydlig önskan att slippa komma in på detta ämne; men Gerda, som fruktade att detta mellan-fyra-ögon skulle gå förloradt, återtog:

— Hvertill denna låtsade glömska, då det ändock måste komma till en förklaring oss emellan.

— Och hvarföre?... Grefve Grattons maka är icke skyldig mig någon sådan.

— Men Gerda...

— Fru grefvinna! — svarade Herman med stolthet och reste sig. — Jag kände väl fordom en Gerda, men hon är längesedan död för mig, och de döda tala icke.

— Herman, stadna, — utropade Gerda, läggande sin hand på hans arm. Ni skall höra mig. Är hafva gått, utan att jag fått förklara mig, och likväl borde jag väl ega den trösten, under mitt sorgliga lif, att ni icke föraktade mig. Jag har icke gjort mig förtjent deraf, genom att uppoffra mina käraste förhoppningar och inviga mitt lif åt en lång kedja af glädjetomma år. Jag kan icke säga er, Herman, hvad som förmådde mig till mened; men med handen på hjertat bedyrar jag, att för mig gafs icke något val, jag måste uppoffra min kärlek... och er.

— Fru grefvinna, jag tror er... jag bör tro er; men, hvartill tjänar denna förklaring, som endast upprör

er, och likväl aldrig skall förändra något i vår ömse-
sidiga ställning...

— Säg icke så; den skall åtminstone befria mig
ifrån att sargas af ditt förakt. Du anar icke huru olyck-
lig jag är. O! Herman, säg åtminstone att du ej hata
mig...! Gerda kastade sig ned i en emma och gret.
På Hermans ansigte skiftade många och stridiga känslor:
men slutligen icke mera herre öfver dem, lutade han
sig ned till grefvinnan och hviskade: "Arma, alltid äls-
skade engel, huru skulle jag väl kunna hata dig", med
en röst, som återgaf allt hvad hjertat kände.

Gerda blickade upp, deras ögon möttes... och i det-
samma inträdde Alva. Kort derpå också grefve Ernst,
baronen samt grefvinnan Hilda.

En halftimma sednare finna vi dem alla, tillika med
fröknarna Gratton, samlade kring divansbordet i salon-
gen. Man konverserar med stor liflighet. Gerda är glad
och sprittande, som det nyvaknade hoppet; Herman mun-
ter och qvick.

Baronen och Alva sutto i en liten soffa, ett stycke
ifrån de öfriga, inbegripna uti ett lifligt samtal.

I anledning af detta samtal torde tillåtas oss att i
förbigående nämna: att i det testamente, som gjorde Al-
va till sin morbrors universal-arfvinge, var en punkt,
som förordnade, att hon sjelf skulle förvalta sin förmö-
genhet eller vara myndig.

— Kamrer M. har varit hos mig i dag, — yttrade
baronen till Alva, — och enligt er önskan skall den
summa, ni vill anförtro i mina händer, bli nedsatt uti
Helenefors bruk.

— Jag får på det förbindligaste tacka herr baron
för den godhet, hvarmed min önskan blifvit emottagen
och beviljad, — svarade Alva, med en vemodig blick
och något oförklarligt i hela sitt väsende, som alltid
återfanns der, då hon talade vid baronen.

— Tillåt mig i utbyte mot den tjänst ni anser
mig hafva gjort er, få gifva Alva ett råd.

— Gerna.

— Ni slösar bort för stora summor på era utflyk-

ter ibland tiggare och uslingar. Fortfar ni på det sättet, skall snart er förmögenhet taga ett slut. Inga skatter äro så ändlösa, att de icke kunna uttömmas, i fall man roar sig att ösa dem på gatan.

— Jag öser ju icke penningarna på gatan, då jag söker att med dem afhjelpa nöd och armod, — svarade Alva med djup känsla.

För hennes minne framstod den aftonen, då hon, skälfvande af köld och hunger, med förtviflan i hjertat, bönföll om hjälp, och till svar på sin bön erhöll slaget af en käpp. Erinran af denna hjertlöshet framkallade en blyxt af hot och smärta ur hennes ögon.

— Ni ömmar för denna usla tross, därför att ni icke känner den. Tro mig, ingen är fattig, utan genom eget förvållande. *Lättja, slöseri och utsväfningar* äro de allmänna verkliga orsakerna till eländet. Den arbetsamme saknar aldrig bröd, och behöfver icke tigga. Jag anser det stridande emot vår pligt, att genom ett otillbörligt medlidande uppmuntra det onda.

— Herr baron gifver således aldrig en almosa af sitt öfverflöd?

— Nej, aldrig; emedan jag icke tror på dessa romaneska framställningar om oförtjent elände. Den, som med kraft vill arbeta sig ur nöden och förnedringen, kan det, och de, som sakna denna kraft, utgöra en kräfta i samhället, hvilken man gör klokast uti att låta förtära sig sjelf.

— Derföre att människor finnas, som i sin rikedom tänka såsom herr baron, just derföre skulle jag tro, finns det så mycket elände. Nitälskade den rike för den fattige, skulle det se helt annorlunda ut; och om alla så tänkte, skulle ju dessa arma, olyckliga varelser dö af brist på det nödvändigaste.

— Må vara; men samhället vunne i det hela derpå, och hvad är dervid att förlora? Förr eller sedan träffar dem nödvändigt ett sådant öde, och ni gör ingenting annat med er barmhertighet än förlänger deras tillvaro och lidande. För öfrigt bidraga vi ju alla till fattig-anstalter, der orklösa och sådana, som verkligen äro oförmögna att sjelfva försörja sig, blifva intagna.

I och med detsamma ett samhälle eger dylika anstalter, och hvarje medborgare kontribuerar till dem, hafva vi gjort allt hvad på oss ankommer.

Grefve Ernst satt ett stycke derifrån, lyssnande på baronens och Alvas samtal, men utan att synas gifva akt derpå.

Alva såg på baronen med medlidande och svarade:

— Jag vet det, herr baron; men tror likväl, att att ni nu gör er hårdare än ni verkligen är, för att afhålla mig ifrån öfverdrift i depenser; ty det är icke möjligt att tänka så. . . . Huru rysligt grym vore icke en dylik föresats. Ni möter t. ex. på en promenad ett utsvultet barn, som emot er sträcker sina händer och ber om en skärf. . . . Nå väl, rår detta barn för sitt elände, rår det för sin fattigdom? . . . Kan det väl sjelf, utan andras hjälp, arbeta sig ur den? . . . Ni skall invända, att det gifves barn, som äro utskickade att ljugga ett armod, som de icke erfara. Låt vara, att sådana gifvas många; men är det icke upprörande att tänka, det alla dessa arma ljugga, för att betvinga sina medmänniskors barmhertighet, och på detta sätt inöfvas i bedrägeriets skola, blott derföre, att deras verkliga fattigdom icke är tillräcklig för att beveka till understöd. Låt äfven vara, att det gifvas de, som alldeles icke behöfva tigga, så är det dock bättre att hafva gifvit nio, som icke förtjenade det, för att icke äfventyra att låta den tionde, som är i verkligt behof, gå ifrån oss utan hjälp.

Alva höll upp. Öfver baronens läppar sväfvade ett föraktligt leende.

— Alva dömmar, utan att känna detta slödder ni så varmt försvarar. Dessa människor begå hvilken låghet som heldst, för att slippa arbeta; och slutligen befinna de sig rätt väl i sina trasor och kyffen, blott de kunna få — bränvin.

— Jag hör att herr baron aldrig allvarligt tänkt på detta ämne. Tillåt mig att för er framställa blott en tafra utur fattigdomens och eländets historia: Det gifves män äfven inom ert eget stånd, som med lätt-sinnighet öfverlemna sig åt intrycken af yttre behag

hos fattiga flickor, och uppoffra dem! . . . Dessa kvinnor äro derigenom förlorade och, då de öfvergifvas af sina förförare, hvad återstår sedan för dem? . . . Endast att fortgå på den bana, på hvilken de blifvit inledda. . . . Ni höjer på axlarna och ler. . . . Må vara, att ni förnekar dessa offer ert medlidande; men — *deras barn!*

Alvas röst ljöd förunderligt genomgripande vid uttalandet af detta ord.

— Dessa varelser, alldeles oskyldiga i sina mödrars svaghet eller lättsinne, hvad blir väl deras lott? . . . Höljda i trasor, stryka de kring gator och hamnar, och då de tiggande sträcka sina händer emot sina lyckligare likar, möter dem köld och kallsinnighet. . . . Mödrarna försänkta i laster af alla slag, lemna dem till rof åt det rysligaste förderf, både till kropp och själ; — deras döttrar äro vanligen hemfallna till den djupaste förnedring, och deras söner befolka fångelserna. . . . Säg, rå väl dessa arma människor för sitt upphof, sin fattigdom, sitt elände, sin vandel och — sitt slut? Ligger det icke den rysligaste egoism, den mest upprörande hjertlöshet uti att med likgiltighet kunna gå förbi ett stackars barn, som tigger, äfven om detta barn, inlärdt af sina usla föräldrar, läser upp en diktad historia. Hafva vi väl, såsom människor och kristna, rätt att utöfva en dylik grymhet? Huru många summor kastas icke bort på lättsinniga och otillbörliga nöjen, och huru mycket mera värdigt vore det icke, om de, som slumpen gjort till egare af förmögenhet, använde någon del deraf, för att rycka dessa arma barn undan ett lif af yttre elände och moraliskt förderf, som tvingar dem till brott. Det är lätt att säga: *dö af svält heldre än att synda*; men det är ganska svårt, om icke alldeles omöjligt att utföra sådant. Vi kunna med full säkerhet antaga, att om dessa arma barn vore mindre olyckliga, så skulle de äfven vara mindre lastbara. Nå väl, är det icke då vår pligt att hjälpa och rycka dem ifrån den afgrund, som eljest skall uppsluka dem?

— Ni talar med en värma, Alva, som visar att ni har en djup känsla af hvad ni säger; men huru kan

väl ni, en ung skön flicka, vara så upptagen af ett dylikt ämne.

— *Derföre att jag sjelf känt hvad nöd vill säga,* — svarade Alva med djup rörelse; men i det samma föll hennes blick på grefve Ernst, som med deltagande betraktade henne och hon teg tvärt. En lätt skiftning i rött drog sig öfver de hvita kinderna.

— *Hvad förmår icke en så skön qvinna, som ni, öfver mitt hjerta? För att behaga er, skulle jag äfven kunna blifva ädelmodig mot dessa varelser. Om jag kan göra Alva ett nöje, samt bespara henne en utgift, så anlita obehindradt min kassa. Icke sannt, ni vet att jag för er icke skyr någon uppoffring? Om ni ville, skulle ni helt och hållet beherrska mig.*

Baronen uttalade dessa ord, i det han böjde sig närmare Alva. I de mörka ögonen lyste en eld, som kom Alva att rysa, — samt grefve Gratton att blekna. Den sednare väntade med spänd uppmärksamhet på Alvas svar.

— *Jag tackar herr baron för dessa ord, och skall icke glömma ert anbud att hjälpa mina skyddslingar.* — svarade den unga flickan vänligt, och lemnade baronen.

— *Hon är icke annat än en vanlig qvinna, som emottager och besvarar hans hyllning, — tänkte Ernst, och kastade sig med häftighet tillbaka i gungstolen, och sökte vagga sina oroliga känslor till sömns.*

— *Hon skall icke undgå mig; ty, likasom alla andra qvinnor, har äfven denna en svag sida. Hvertill naturen bestämdt dem visa de sjelfva, genom sin lätthet att falla, — tänkte baronen, och närmade sig det öfriga af sällskapet.*

Han slog sig nu ned hos Hilda, med hvilken han skämtade.

Grefven, som ledsnade vid att vagga sig sjelf och sina idéer uti gungstolen, närmade sig Gerda, och bad henne sjunga; hvarefter han tog plats bredvid Alva.

Gerda sjöng Geijers välbekanta:

"Stundom äfven vaken drömmer jag,"

.

När sången var slut yttrade Ernst:

— Jag har äfven drömt vaken; men sådant är en stor dårskap. Icke sannt, mamsell Alva?

— Hvarföre, om det gör oss lyckliga?

— Men när man vaknar ur en dröm och finner sig bedårad?

— Då ligger trösten uti det ögonblick af lycka vår inbillning skänkt oss.

— Älskar äfven ni att i drömmen söka glömska?

— Ack! ja, den som blott kunde! — svarade Alva, med en vemodig och drömmande blick.

— Emot er ler ju lyckan i alla skepnader; ni är ung, skön, rik och beundrad.

— Herr grefve, detsamma kan jag äfven säga om er, och ändå talade ni om den olyckan att bedåras af drömmar.

— Ja, emedan man skapar sig idealer, hvilkas motbild verkligheten icke eger. Så t. ex. drömde jag nyss en skön dröm, utur hvilken min svärfar väckte mig.

— Och den rörde...

— Er, Alva....

— Mig?... Jag skulle icke tro att jag rätt väl passar för en dröm.

— Tvärt om; då man *ser* er, vore man frestad att taga er för en drömbild eller för en konstnårs ideal, som fått lif.... Men, då man hör er tala, upptäcker man att ni ändock icke är annat än — *en kvinna*.

— Hvad vill då herr grefven att jag skulle vara?
— frågade Alva leende.

— Jag ville hos er återfinna en själ, lika skön och skiljd ifrån mängden, som ert yttre. Jag ville att ert hjerta vore lika varmt, som ert öga; edra känslor lika ädla, som er panna. Jag ville icke hos er påträffa detta småaktiga koketteri, denna barnsliga fåfånga, som med välbehag upptager en mans smicker, om det ock i sig sjelf snarare innebär en förolämpning. Förlåt, Alva, om jag sårar; men var förvissad, att endast till en syster eller Gerdas bästa vän, kunde jag uttala min tanke så oförställdt.

— Långt ifrån att såras af hvad herr grefven sagt, känner jag mig erkänsam derföre; men jag vet mig icke förtjena denna förebråelse. När och hvar upptog jag med välbehag ett dylikt smicker?

Alvas kinder brunno i purpur.

— För en half timma sedan af Baronen...

Alva såg upp mot grefven och deras ögon möttes. I Alvas låg förvåning... i grefvens en stum förebråelse.

— Herr grefven hörde troligen icke vårt föregående samtal. Var förvissad, att icke en så lumpen känsla, som smickrad fåfånga, dikterade mitt sista yttrande.

— Det var således en varmare... en ömmare?

Grefvens ögon ljungade.

— En ädlare åtminstone! — svarade Alva lugnt och vände sig derpå till Herman, med några ord om dagens händelser.

Inom Ernst tumlade passioner, som utvisade, att de ännu icke voro döda eller lågo i själtåg.

Då alla slutlige bröto upp och Herman tog afsked, yttrade Ernst, gifvande honom ett trofast handslag:

— Jag hoppas att herr häradshöfdingen, såsom slägting, icke hädanefter behandlar oss så fremmande som hittills, utan förunnar både mig och Gerda det nöjet att oftare få se er.

Hermans blick flög öfver till Gerda. I hennes stod en bön.

Med en flyktig rodnad svarade Herman:

— Så ofta min tid medgifver, skall det alltid blifva ett stort nöje för mig, att få den äran begagna mig af herr grefvens vänskapliga inbjudning.

Grefvinnan Hilda hade i flykten uppfångat Hermans blick på Gerda, och denna sednares ögon talade ett språk, som den i kärleksintriger vana Hilda på ögonblicket uppfattade och förstod... Hon tänkte ungefär sålunda, då hon steg upp i sin vagn:

— Ah! nu har jag trådar, hvarmed jag kan spinna min hämnd... Baron Helgenstjerna! den enda ni älskat var er dotter. Nå väl, ni skall få erfara, att hon,

så grefvinna hon är, kan blifva vanärad. . . . Jag skall hämnas på er alla: . . . på *Ernst*, för det han glömt mig; . . . på *Max*, för det han lekt med mig, och föraktat sitt gifna ord; . . . och på *Herman*, för det han föredrager henne framför mig. . . . Jag undrar om Gerdas namn äfven kan skydda henne emot öppen skymf.

En tiggerskas lif.

En vacker förmiddag i Februari, stod Alva färdig att, åtföljd af en betjent, göra en promenad, då hon i porten mötte grefve Ernst.

— Hvad, jag tror ni ämnar er ut? . . . Det var ju beslutadt i går afton, att jag skulle få kuska Gerda och er till Djurgården?

— Men det blir icke af förr än kl. 1, och till dess är jag åter hemma.

— Hvert ämnar då Alva sig så angeläget?

— Till ett möte med professor Gren, — svarade Alva leende.

— Då gör jag sällskap.

— Omöjligt, professorn och jag hafva en hemlighet oss emellan. . . . Se der kommer han. Farväl!

Alva gjorde en böjning på hufvudet och aflägsnade sig, samt gick emot Gren. Ernst såg efter dem en stund och vände om upp till sig.

Vi deremot följa professorn och hans dame. De vandrade till Johannes plan och derefter till ett af de sista, i jorden nedsjunkna husen på Tullportsgatan, utanför hvilket de stannade.

— Mamsell Holm tillåter väl att jag går in med, samt att betjenten väntar här? — frågade professorn.

— Om herr professorn vill hafva den godheten; ty sanningen att säga, är jag alltid litet rädd att gå ensam in ibland dessa qvinnor.

Detta hus utgjordes af en eländig koja, som beboddes utaf flera hushåll; alla försänkta i det djupaste elände. . . . Alva och professorn inträdde i ett litet kyffe, hvaruti befunno sig tre qvinnor, den ena liggende tungt insomnad på något, som liknade en bädd, det vill säga ett bylte af lumpor; de andra tvänne voro höljda i slarfviga och smutsiga kläder, men med ansigten ännu unga, ehuru vanställda af utsväfningar och fylleri. På golvet krälade tvänne halfnakna barn. Luften i rummet var så förpestad af osnygghet, att Alva ryggade tillbaka, då hon skulle stiga in.

— Här bor ju en qvinna med namnet *Agnes*? — frågade professorn.

— Ja, hon ligger der. . . det är icke mycket med henne; ty hon håller på att dragas med döden, hon har sofvit allt sedan i går, — svarade den ena qvinnan.

Alva gick fram till den sjuka; men drog sig genast undan för den fasaväckande osnygghet, som omgaf henne.

— Finnes icke här något annat rum, hvaruti man kunde flytta den olyckliga? — frågade Alva.

— Å kors, är då icke detta rätt bra? . . . Hon kan tacka Gud att hon får ligga här i stället för på gatan, emedan hon ännu icke betalt mig den sista vecopenningen.

— Hvad sjukdom har hon?

— Huru skall jag veta det? . . . Men jag skall väl laga så att vi bli af med henne, — svarade samma qvinna.

Alva vände sig till professorn och yttrade på engelska:

— Det är omöjligt att låta henne kvarblifva i detta tillstånd, vi måste laga att hon kan komma in

på lasarettet. Jag betalar gerna, blott det låter sig göra i dag.

— Med er tillåtelse skall jag bestyra derom. Men låt oss gå, ty jag ser huru ni lider af att kvarstadna här.

— Genast, — svarade Alva, vändande sig till den kvinnan, som talat om att den sjuka var skyldig för hyran. — Huru mycket har ni att fordra af Agnes för veckan.

— Tjugufyra skilling.

Alva gaf kvinnan en riksdaler och bad henne se om den sjuka tills hon blef transporterad derifrån.

— Hvems äro barnen? — frågade Alva, just som hon skulle gå ut.

— De äro mina, — svarade en annan kvinna.

— Lefver deras far?

— Det vet jag icke.

— Är ni ej gift?

— Nej, det är jag visst icke.

Alva gaf henne litet penningar att köpa mat åt de små, samt skref upp hennes namn och skyndade ut med beklämdt hjerta.

På eftermiddagen samma dag inträdde professor Gren till Alva.

— Nu är den sjuka kvinnan flyttad till lazarettet, och enligt er önskan har hon der ett enskildt rum. Hon tycks vara temmeligen redig, ifall ni vill besöka henne; ehuru läkarne gifva föga hopp om hennes vederfående.

— Jag tackar er af allt hjerta, herr professor, för er godhet att bistå mig.

— Tillåt mig blott en fråga: hvarför hindrade ni mig att anlita dens hjälp, som bringat henne i detta elände?

— Ack! herr professor, dertill har jag ett mäktigt motiv; men som måste förblifva en hemlighet... Huru kom herr professorn ifrån början i beröring med denna Agnes?

— Genom en liten springpojke, som jag har, och som bor der i gården. En dag berättade han om en

fattig qvinna, som icke var riktigt klok, och hvilken vid sina anfall af vansinne talade ett fremmande språk. Min nyfikenhet blef väckt. . . . Jag lät gossen föra henne till mig. . . . Sedan jag en stund talat vid henne, berättade hon mig sina lefnadsöden, och dervid erhöll jag kunskap om hennes förförars namn. Jag ansåg det för hans pligt att hjälpa henne ur det elände, hvaruti hon genom hans förvällande kommit. Då jag i går afton meddelade mamsell Holm denna händelse, var det, för att af er, som bättre än jag känner hans karakter, erhålla ett råd, huru jag borde gå till väga; men ingalunda min afsigt att ni skulle åtaga er den arma, fallna varelsen. Jag anser det icke en gång rätt att låta honom lefva i okunnighet om de hedröfliga följderna af sitt lättsinne.

— Var fullt förvissad, att han skall erfara dem en dag; men icke *nu*. Tiden dertill är ännu icke inne, — svarade Alva dystert.

Efter en stunds tystnad tillade hon:

— Om jag icke skulle falla herr professorn allt för besvärlig, eller taga hans dyrbara tid allt för mycket i anspråk, så skulle jag utbedja mig ert sällskap till lasarettet i afton.

— Jag ber, var förvissad om att det gifves ingenting jag heldre gör.

Några timmar derefter finna vi Alva sittande vid den sjuka qvinnans säng, i ett af rummen på lasarettet. Professorn står vid kakelugnen.

Den sjuka talar med mycken ifver:

— Ni lofvar mig således att skaffa reda på mina barn? . . . Svär att ni äfven håller ord!

— Jag försäkrar er om att göra allt hvad jag förstår, — svarade Alva.

— Jag är född i Frankrike; . . . jag var gift der. . . . Dit kom en svensk . . . jag kommer ihåg hans namn, — Agnes reste sig upp och hviskade ett ord i örat på Alva, som ryste dervid. — Han var vacker! . . . jag lät förleda mig deraf och reste med honom ifrån man och barn. Herrn der vet hvad öde de fingo, jag har berättat honom allt. Jag kom hit . . . och födde

en dotter; det är femton år sedan. Barnet köptes in på barnhuset. Mitt lif förflöt gladt, jag hade våning, granna kläder och åkdon... föga tänkte jag då på att allt detta kunde hafva ett slut... Ett år derefter fick jag en gosse; den tog en qvinna för barnhuslösen. Men efter hans födelse blef jag sjuk, och fadren till barnen öfvergaf mig nu. Hvad återstod mig väl, sedan jag tillfrisknat?... Jo, att fortgå såsom jag börjat; och så sjönk jag allt djupare och djupare, tills jag blef hvad jag nu är... På mitt hjerta gnager isynnerhet tanken på mina barns öde, dem jag handlöst kastat ut i världen... Men ni lofvar ju att taga reda på dem?...

— Ja; men då måste jag veta nummern på flickan, och den persons namn som uttog gossen.

— Flickan heter *Malla*; mera vet jag icke.

— Men barnhusbeviset, hvar har ni det?

— Det vet jag icke.

— När och i hvilken månad är hon född? —
frågade Alva med ångest.

— I November, 18—.

— Hvilken datum?

— Det har jag glömt.

— O Gud! då blir det ju omöjligt, — suckade Alva.

— Ni har lofvat! — utropade den sjuka, nästan vildt.

— Ja, ja... men gossen då, har ni bättre reda på honom?

— Något... Han lemnades till en skomakaregesälls hustru, som hette *Grantund*.

— När är han född?

— I Maj... Hjelp, hjelp! der kommer djefvulen, för att hämta mig!... — utropade den sjuka och föll i en häftig yrsel.

Alla bemödanden af Alva att få ett redigt svar af henne voro fruktlösa. Fåfångt gjorde doktorn åtskilliga försök att bringa henne till förnuft, hon fortfor att alltjemt tala oredigt. Alva gret. Professorn sökte trösta henne med att Agnes följande dagen kunde återfå sina sinnens bruk. Ändtligen aflägsnade sig Alva.

Följande morgon hade Agnes upphört att lefva.
Alva tillbringade hela den dagen innesluten på
sina rum.

Några dagar hafva åter fört tiden framåt, och vi införa läsaren än en gång i grefve Grattons lilla salong, der vi finna den vanliga societeten af: grefvinnan Hilda, fröknarna Gratton, professor Gren, Herman, ett par unge män, som voro släktingar, samt husets medlemmar.

Gerda, fröknarna och Ernst äro sysselsatta att, i samråd med grefvinnan Hilda, göra upp planen till en bal, som den förstnämnda ämnade gifva. Alva och professorn samtala sagta, under det hon arbetar på ett tapisseri.

— Blott mamsell Holm lofvar att hafva tålmod, så vill och skall jag göra allt för att skaffa upplysning om de båda barnen. Genom polisen, och med uppoffring af litet penningar, låter det sig nog göra. Ni vet icke att jag har en förtviflad envishet, som aldrig tröttnar vid något hinder.

— Haf hjertlig tack för dessa ord; ni är också mitt enda hopp.

Baronens röst afbröt dem:
— Jag får lof att berätta en nyhet, som, ehuru den rör en här närvarande person, likväl hör till det bizarra slaget. Hvad tycks, mitt herrskap: Mamsell Holm ämnar använda större delen af sin förmögenhet till inrättande af en försörjningsanstalt för nödlidande barn.

Alva rodnade af harm. Grefvinnan Hilda och ungherrarne utbröto i gapskratt. De öfriga sågo förvånade på Alva.

— Ett godt skämt, Max, — utropade grefvinnan Hilda, skrattande.

— Det är icke något skämt, utan en sanning, som herr baron omtalat, och jag hoppas dertill ega full rätt, — svarade Alva lugnt, och lyftade stolt upp sitt hufvud, med en allvarsam blick på grefvinnan och baronen. Den sednare såg att han sårat Alva, hvarföre han tillade:

— Jag omtalar icke er vansinnigt ädelmodiga handling, för att sära er, eller för att emot er rikta något åtlöje, utan derföre att jag anser den så excentrisk, att jag önskar det alla närvarande, i egenskap af vänner, må afråda er derifrån.

— Och jag försäkrar heligt, att ingenting i världen skall förmå mig afstå ifrån denna plan, som har till syfte att i någon mån göra dessa fattigdomens oskyldiga offer skadeslösa för olyckan att hafva blifvit födda. Må än mitt handlingssätt förefalla mången vansinnigt; det är åtminstone en dårskap, som hör till de bättre.

— Men Alva, hvad glädje eger ni väl sjelf deraf, — frågade grefvinnan Hilda.

— Först den, att såsom christen hafva uppfyllt en pligt emot vanlottade likar, och dessutom ligger äfven en ära uti att vara god, som jag icke blyges att eftersträfva.

Det låg ett uttryck af djupt allvar och fast öfvertygelse i Alvas röst.

— Ännu en sak, Alva, eger ni rätt att beröfva er blifvande make och barn största delen af er förmögenhet?

— Jag gifter mig troligen aldrig; men, om jag skulle göra det, blefve det endast med en man, som icke gjorde afseende på min förmögenhet.

— Den del ni behåller för er sjelf af endast 20 tusen riksdaler, lär icke just fresta många, — svarade baronen med en blick på de förbluffade ungherrarne, hvilka i hemlighet spekulerat på den rika arftagerskan.

— Så mycket bättre, herr baron, jag blir då kanske gift blott för min egen skull, — svarade Alva gladt.

En stund derefter togo friare-kandidaterna afsked, och grefvinnan Hilda hviskade till baronen:

— Ni spelar edra kort väl, som jagat bort rofoglarna; ni är nu ensam om den sentimentala dufvan.

Man samtalade sedan om att göra godt, om otack m. m. Baronen berättade några anekdoter, och när han slutade, yttrade grefve Ernst:

— Jag har tyvärr icke ofta varit i tillfälle att utöfva barmhertighet; men en gång såg jag fattigdomen i dess mest upprörande gestalt, emedan den träffat personer med bildning. De voro fullkomligt utblottade, men buro denna prägel af renlighet, som är långt mera till hjertat talande, än den vämjeliga osnygghet, hvar med den vanligen är omgifven.

— När var det? — frågade Gerda.

— Det var för sex à sju år sedan, — svarade Ernst, sättande sig i en emma midt emot Alva, och såg på henne uppmärksamt, under det han berättade följande.

Alva hade sina ögon fästade på sitt tapisseri, och arbetade med ifver.

— Jag vistades i Stockholm, tillika med min svärfar. En vacker Februariafton ämnade jag göra en promenad till Carlberg, för att träffa ett par kadetter af mina bekanta. I detsamma jag vek af till Rörstrands-gatan märkte jag framför mig en liten flicka, som förföljde en herre...

Ernst höll upp ett ögonblick och såg forskande på Alva; men ingen rörelse förmärktes på hennes ansigte. Hon arbetade lika flitigt. Grefven fortfor:

— Jag kunde tydligt se att barnet tiggde; ty hon fattade tag i mannens pels. Detta förtörnade den sednare, så att han lyfte upp sin käpp och gaf flickan med densamma ett slag...

En lindrig ryckning i Alvas ögonlock, var den enda rörelse, som förmärktes. Grefve Ernst fortfor nu att med lifliga färger skildra hvad läsaren redan känner, samt de intryck den bleka, öfvergifna nöden gjorde på honom. Han slöt sin berättelse sålunda:

— Jag skall aldrig glömma detta barns utseende, hon lofvade att blifva utmärkt vacker. Ofta, under min irrfärd genom lifvet, har minnet af den lilla flickan

och hennes oskyldiga, men varmt tacksamma blick trängt sig på mig.

— Nå, hvart tog det der barnet vägen? — frågade Gerda med intresse; — hon blef dig väl mycket tacksam för hvad du gjorde?

— Jag reste kort derpå till Helenefors och återsåg henne aldrig mera, — svarade Ernst. — Hvad som blifvit af modern och henne vet jag icke heller; hon har troligen aldeles glömt både mig och hela händelsen.

Nu hade Ernst velat gifva bra mycket, för att Alva skulle hafva sett upp, för att få läsa i hennes ögon; men de förblefvo sänkta. Hon svarade dock med lugn röst:

— *Sådana handlingar glömmas icke så lätt.*

— Och hvaraf tror Mamsell Alva det? — frågade Ernst, som till hvad pris i verlden ville att Alva skulle se på honom.

— Derföre att barnahjertat alltid länge bibehåller dylika intryck!

Nu såg Alva upp och mötte Ernsts ögon. Hvad sade Alvas blick?... Vi veta det icke; men Ernst for med handen öfver pannan och bytte om samtalsämne. Han var missnöjd med sig sjelf och hela verlden, med Alva i första rummet. Hvad gagnade honom nu hans berättelse, skulle det icke förefalla Alva oädelt, ifall hon vore samma lilla tiggarflicka han omtalat, och om hon ej vore det, skulle ju berättelsen förefalla henne såsom ett otillbörligt skryt. Ernst gjorde nu hvad menniskor brukar göra, när de inse sig hafva begått en dumhet... han begick en till. Grefven ville göra ännu ett försök, för att öfvertyga sig om Alva och hans skyddling voro en och samma person. Kanske följde han äfven en annan, mindre ädel känsla; emedan han hela aftonen med en viss harm åsett att baronen oupphörligt sysselsatt sig med Alva, och att hon med vänlighet emottog hans uppmärksamhet. Allt nog, grefven nalkades henne, då hon stigit upp och stod vid ett af fönsterna, nästan dold af gardinen, skådande med en vemodig blick ut i rymden

— Vill Alva veta namnet på den man, som så hjertlöst behandlade den lilla flickan? — frågade grefve Ernst.

— Ja, det vill jag, — svarade Alva och lutade sin panna emot rutan.

— *Baron Helgenstjerna.*

Alva spratt till.

— Och denna kalla egoist gifver ni företräde framför andra?

— Grefve Gratton! — Alvas röst darrade.

— Säg, o! jag bönfaller derom, älskar ni baronen?

Det var med en upprörd och bedjande röst Ernst yttrade detta.

— Det har jag intet ögonblick gjort!

— Tack, — sade Ernst, och Alva kände hans läppar hränna på sin hand.

Endast Gud och Alva sjelf visste hvad hon dervid kände.

Resa till Helenefors.

Klar och varm sken Junisolen ned på Mälarens spegelklara yta. Vid Riddarholmsbron sprang man, skrek och fäktade såsom vanligt då ångfartygen skola afgå. När klockan slog tre quart till sju körde tvenne vagnar ned till ångfartyget Upsala, och derutur stego *baron Helgenstjerna, grefve Ernst, Gerda, Alva, grefvinnan Hilda* och... *Herman*; hvilka alla gingo ombord på nyssnämnde fartyg. Profossor Gren stod redan på akterdäcket och väntade dem.

— Du följer således med, oaktadt din envisa vägran? — frågade Ernst.

— Nej tack, icke nu. Jag har något att säga mamsell Holm, och därför befinner jag mig här.

— Hvad hafva du och Alva för hemligheter? — Och öfver grefvens nyss så glada ansigte drog sig ett moln.

— Hvad annat än hjertats, — svarade professorn skrattande, och skyndade till Alva.

— Nå, herr professor? — frågade Alva med oro.

— Ännu ingenting, som är egenteligen upplysande, dock har jag nu kommit dem på spåren, och dröjer därför qvar här, tills saken blifvit fullt utredd.

— Hvad ni är god; huru skall jag kunna visa er min tacksamhet?

— Genom att alltid åt mig bibehålla en väns rum i ert hjerta, — svarade professorn med värma, och tryckte Alvas hand. Ännu några ord vexplades dem emellan.

Nu ringdes aftåg, så att alla vidare samtal med fremmande måste inställas; och kort derefter afgick fartyget.

Gren tänkte, då han gick uppför backen, som förer ifrån bron:

— Om jag någonsin skulle blifva en sådan narr, att kasta bort min frihet och anförtro min lycka i så vanskliga händer som en qvinnas, blefve det endast för en sådan flicka som Alva.

Alva såg med vemod tillbaka på den försvinnande staden, och tänkte:

— I fall jag någonsin i äktenskapet skulle vilja söka ersättning för hvad mitt hjerta nu måste försaka, säkert är, att blott en man med Grens snille och ädla hjerta kunde fresta mig dertill.

— Hvad tänker mamsell Alva på? — ljöd grefve Ernsts röst bakom henne.

Alva vände sig om och rodnade lindrigt.

På professor Gren.

Han är afundsvärdt lycklig.

— I hvad fall då? — frågade Alva och såg ut åt sjön.

— Alva förstår mer än väl, att det gifves blott en lycka jag kan afundas honom, nämligen att vara föremål för...

— För Gerdas tankar, — inföll Alva, och mötte grefvens alltför varma ögon med en allvarlig min.

Han teg ett ögonblick och betraktade henne, der-
efter yttrade han:

— Tack, Alva, för dessa ord; de antyda att ni fullkomligt uppfattat min karakter, samt påminna mig om att jag till uppförande, likasom till mitt namn, bör vara — *ädling*, hvilket jag var nära att sjelf glömma. Men var förvissad att det icke snart åter skall hända mig.

Ernst började nu gladt och otvunget tala om andra ämnen. Alva kände sig lycklig. Alla i det lilla sällskapet voro särdeles upprymda; och hvem har icke erfarit denna känsla af lättnad, då man vänder ryggen åt stadens tvång, för att öfverlemnna sig åt landtlivets fria och otvungna behag. Härtill kom att nästan hvar och en af sällskapet hade sina egna intressen och förhoppningar, hvaråt de öfverlemnade sig.

Gerda hade, allt sedan den der aftonen, då hon påtvingade Herman förklaringen, ofta sett honom, och ehuru han ännu icke talat med henne om sina känslor, undvek han henne icke mera, utan tvärt om försummade aldrig något tillfälle, då han kunde få se henne. Hon hade dock mer än väl i hans ögon läst, hvad hans läppar ännu förtego. Gerda öfverlemnade sig således, utan eftertanka, åt den lyckliga föreställningen att, under sitt vistande på Helenefors, dagligen få vara tillsammans med honom, och berusa sin inbillning med tankar på hans trogna kärlek, den hon såg uttala sig i alla hans rörelser. Att hon med dessa känslor förnärmade sina pligter och kastade sig in på en bana, som skulle medföra olycka både för henne sjelf och Ernst, det föll icke Gerda in. Hon hade föga eller intet reflekterat öfver hvad det ville säga att vara maka, och då hon icke till det yttre öfverträdde de fordringar verlden hade på henne, insåg hon icke att

det ligger ett stort svek uti att öfverlemna sig åt dylika känslor, och att en maka är lika brottslig, då hon förräder hjertats trohet, eller att den moraliska trolösheten är lika tadelvärd som den sinliga; ty steget ifrån den ena till den andra är lätt taget. Ett måste vi dock till hennes ursäkt omnämna, att hon ifrån barnåren hört sin far oupphörligt säga:

— Mitt barn, om du vill blifva lycklig i lifvet, så följ endast din egen vilja, och kom ihåg att vi lefva här i världen i första rummet, för att skapa vår egen sällhet, och böra så litet som möjligt befatta oss med andras.

Visserligen hade *Sigrids* enkla och enfaldiga gudsfuktan hos barnet mildrat inflytandet af denna sjelfviska lära, och umgänget med Alva hade nästan utplånat intrycket deraf; men blott så länge icke hos Gerda en passion kallade sådana sofismer till lif, för att nedtyta det någon gång knotande samvetet. Om Gerdas religiösa känsla kunde man säga: att som barn hade hon väl varit snar att *tro*, emedan *hon antog allt* utan undersökning; men då hon kom ut i världen och öfver allt omkring sig hörde fria, nästan öfverdådiga åsigter i religiösa ämnen, *tviflade hon på allt*, utan att kunna lösa något tvifvel, samt slutade med att alldeles icke tänka på dylika ämnen.

Herman å sin sida, resonnerade, då han antog baronens inbjudning att tillbringa sommaren på Helenefors, sålunda:

— Grefve Ernst har stulit ifrån mig min lycka, beröfvat mig det käraste jag egt: mina ungdomsdrömmar och förhoppningar, och mitt hjerta har honom att tacka för det sår, hvaraf jag lidit. Han är skyldig mig min lefnads lycka. Nå väl, då är det icke för mycket, om jag får njuta några smulor af hvad som med rätta tillhör mig. Jag förnärmar ingens rättigheter med att lefva under samma tak som Gerda, eller med att glädja mitt hjerta vid hennes åsyn etc. . . .

Men Herman betänkte icke, att han utsatte sig för en frestelse, den han ingalunda var vuxen att emotstå.

Grefvinnan Hilda drömde blott om den hämd hon skulle taga på baronen, utan att betänka det Gerda dervid skulle för alltid blifva olycklig.

Baronen hoppades med lätthet kunna vinna Alva, då han blef allena med henne. Alla dessa personer tänkte med full egoism endast på uppfyllandet af sina egna önsknings, och glömde aldeles, eller förbisågo de tusende sår, de dervid skulle komma att tillskynda andra.

Ernst, i hvars själ bodde en djup och alfvarlig böjelse för Alva, gjorde sig likväl det löfte att blifva herre öfver densamma, och visa att han var värd hennes aktning. Menniskan tror gerna på sin egen styrka och kraft; men missräknar sig dock så ofta.

Alva . . . hvad hoppades väl hon? Mycket godt och ädelt; men hvad? det kunna vi icke säga . . . Skulle väl hösten se alla dessa olika intressen uppfyllda? Hvilka ödets lekdockor äro vi icke? hvilken förfärlig gåta är icke framtiden för oss alla?

Våra resande hade passerat Stäket. Baronens och grefvinnan Hilda stodo vid sidan af däcket, stödda emot relingen. Grefvinnan betraktade det fradgande vattnet, som hjulen lemnade efter sig.

— Ni förlåter mig således min trolöshet, och afstår redan ifrån ert hat? — yttrade baronen, till svar på något föregående uttryck af Hilda.

— Ja; emedan det gagnar till intet, då ni, Max, lik en annan Achilles, är osårbar. För öfrigt liknar kvinnans hat det fradgande vattnet här, som brusar så länge hjulens kraft sätta det i rörelse; men upplöser sig till intet, då den kraft som upprör det, upphör att verka.

— Jag skulle illa känna er, ifall icke vänskapen hos er dolde något försåt.

— Max, jag har en gång älskat er, och då bör ni sjelf finna att jag icke till er kan hysa något hat, — svarade Hilda, med en vemodig blick.

— Jag skall då tro er; — men kring baronens läppar lekte dock ett tvifvelaktigt leende. — Hvad var det eljest ni hade att befälla?

— Ni älskar Alva! . . . Nå väl, hvad gifver ni mig, om jag ställer så till, att härads höfdingen åker med

Gerda, Ernst och mig, och ni får henne allena i er vagn, under fortsättningen af resan.

— Min erkänsla för er godhet, och min beundran för ert snille; men hvarföre, Hilda, visar ni ett sådant nit för min framgång hos denne flicka?

Grefvinnan lade sin hand på baronens arm, och yttrade med sänkt röst och ett uttryck af verkligt hat:

— Derföre att jag afskyr henne; derföre att jag vet, det er kärlek skall bringa henne olycka! . . . och slutligen derföre att jag vill se denna oskuldshvita dufva, med sina dumma begrepp om dygd, sluta såsom en vanlig kvinna, med att falla i edra händer. Sedan blir hon just en passande föreständerska vid sin fattigörättning.

Ehuru oädla och låga baronens känslor voro, fanns det likväl den skiljnaden emellan honom och grefvinnan, *att hon var kvinna . . .* och den sanningen måste erkännas, *att en karl aldrig går så långt i infami, som en kvinna;* — och något, som, äfven hos den dåligaste man, sätter alla hans känslor i uppror, är om han hör någon rikta sin elakhet eller hämdlystnad emot föremålet för hans böjelse. Hans känsla må vara aldrig så oren, egoistisk, eller flygtig, så upptager den ändå med vämjelse och ovilja alla anfall emot dess föremål, så länge detta värmer hans blod eller lefver i hans hjerta. Baronens känslor kommo också i svallning, vid tanken att denna Hilda, i stånd till hvilken dålig och lättsinnig handling som helst, vågade rikta sitt anfall emot denna rena och dygdiga flicka. Alvas enkla, men sanna dygd, samt anspråkslösa och värdiga väsende, hade till och med på baronen utöfvat ett så stort inflytande, att hvarje gång han till henne ville förklara sin orena och usla känsla, dogo orden på hans läppar och han kände sig beherrskad, nästan krossad af det allvarliga uttrycket i hennes ögon. I baronens inre uppstodo derföre vid Hildas förslag, betraktelser och tankar, som skulle hafva kommit henne att dö af harm, ifall hon kunnat läsa dem; och långt ifrån att, såsom hon önskade, påskynda utförandet af hans pla-

ner med Alva, aflägsnade hon dem, och gäfvö hans tankar en annan riktning.

Då baronen förblef tyst, frågade grefvinnan:

— Har ni förstätt mina känslor för Alva?

— Mer än väl, och troligen skall jag icke så snart glömma det intryck edra ord gjort på mig; men låt oss icke mera tala om detta ämne.

— Som ni vill . . . Hörde ni det anfall af republikanism, som öfverföll Ernst för en stund sedan, då han föreslog er vanbördiga slägtinge, härads höfdingen, och Alva, att de med honom och Gerda skulle bortlägga alla titlar och att ett patriarkaliskt *du* skulle sättas i deras ställe?

Baronen rynkade ögonbrynen; men sade ingenting.

Ifrån Upsala fortsattes resan landvägen till Helenefors. Med verklig harm åhörde grefvinnan Hilda, att baronen redan ombord på ångfartyget tillbjöd Herman den tredje platsen i sin vagn, samt dermed visade henne, att han icke antog hennes bistånd i den saken.

De återfunna barnen.

En vecka efter Alvas afresa, vandrade *professor Gren* öfver ladugårdslandet fram till tyskbagarsbergen, och stannade utanför en af de der belägna kojor, hvaruti några barn lekte i porten.

— Veta ni barn om här bor någon *madam Blomstedt*? — frågade professorn.

— Blomstedtskan? ja hon har bott här, men se, nu har hon flyttat, sedan *Malla* blifvit mamsell.

— Vet du då, min gosse, hvar hon nu bor?

— Nu bor hon inte alls... för det är *Malla*, som bor, och käringen får vara hos *Malla*.

— Hvar bor då *Malla*?

— På Storgatan, n:o...

— Tack min gosse, här har du en slant; — och dermed aflägsnade sig professorn, tagande vägen till Storgatan.

Han inträdde i ett vackert hus, och frågade efter *mamsell Malla Blomstedt*. En piga visade honom på trappan. Han ringde på klockan. En äldre kvinna af ett vidrigt och fräckt utseende visade sig i dörren.

— Är det madame Blomstedt.

— *Fru*, vill herrn väl säga, — rättade honom kvinnan.

— Ja, fru Blomstedt.

— Det är jag. Vill herrn komma in, så får jag veta hvad han vill, — yttrade *fru Blomstedt*, slog upp dörren och förde honom in i ett stort förmak.

Möblerna i detta rum voro dyrbara och eleganta; men der rådde den mest frånstötande oordning. Ett bord med alla lemningar af en slutad måltid, stod midt på golfvet. Duken var öfversköld med utslagna viner, och brödbitar samt sönderslagna glas lågo kringströdda på den vackra mattan. Uti en af sofforna stod ett fat med öfverlefvor af en kalkon, och bredvid låg kastad en sidenklädning m. m. Allt bar prägeln af ett utsväfvande lif.

Fru eller madame Blomstedt ryckte fatet och klädningen ur soffan, kastade den sednare på en stol samt slängde det förra på divansbordet, hvarefter hon bad professorn taga plats.

— Min bästa fru, man har sagt mig, att ni, för omkring femton år sedan, från barnhuset uttagit ett flickebarn...

— Än se'n då, kanske jag icke hade lof dertill? Hvad har herrn med den saken att göra?

— Det skall jag straxt säga...

— Detta barn var ju mitt...

— Nej, ert barn var dödt.

— Hvem har sagt det?

— Låt oss förstå hvarandra. Här är icke fråga om att ställa er till ansvar för ert handlingsätt; utan endast att få reda på det barn, ni för femton år sedan tog ifrån barnhuset. Jag lofvar er en rund summa, om ni talar sanning; men jag måste veta rena sanningen.

— Och om jag icke vill säga er den?

— Då vänder jag mig till *polisen*. Ni har att välja emellan 50 Rdr, som tillhöra er, i fall ni oförställt berättar mig allt, som rör barnet, eller polisens inblandning i saken, om ni bedrar mig.

Nu gifves det människor, hvilka hafva en lika stor fruktan för *polisen*, som andra för... *den onde*, och man kan med säkerhet antaga, att de, som hafva mindre rena samveten, hafva för dessa båda makter. Så äfven med fru Blomstedt. Ordet *polis* hade på henne den goda verkan, att hon genast nedstämde tonen, blef höflig, och, efter ännu några invändningar, meddelade professorn följande, hvilket vi likväl icke återgifva med hennes egna ord, utan deraf göra ett kort utdrag.

Fru Blomstedt, såsom hon nu lät kalla sig, hade aldrig varit gift, utan haft diverse öden, hvaribland det, att hon fick en flicka med en välbergad köpman. Barnet inköptes visserligen på barnhuset; men modren tog ut det, för att af fadren erhålla vidare underhåll för detsamma. Allt gick efter önskan ett par veckor; men då dog barnet. Fru Blomstedt, som hade bestämda anlag för industri, tyckte att det varit rätt beqvämt att uppbära det dubbla underhållet, gick därför på barnhuset och tog der ut en annan flicka vid samma ålder, som hennes, hvilken hon för fadren utgaf vara hans, för att af honom fortfarande erhålla en viss summa till dess uppfostran. Bedrägeriet lyckades, och åtta år förflöto sålunda, hvarest underhållet uteblef, emedan den förmente fadrens affärer hade kommit på obestånd. Fru Blomstedt funderade nu på att återlemna barnet till barnhuset; men ödet förde henne tillsammans med en lindansare, som erbjöd sig taga flickan. Villkoren uppgjordes så, att vår fru kunde uppbära barnhuspenningarna, men slippa flickan. Vi förbigå huru det arma barnet

behandlades. De, som läst *Eugène Sue's "Martin"*, kan göra sig en klar föreställning derom. Den lilla flickan, hvars namn var *Malla*, dansade i Humlegården, på Djurgården, i småstäder och öfverallt, der detta lindansarsällskap for fram. Hon uppammades således ibland sedslöshetens mest fruktansvärda representanter, utan begrepp om sin förnedring. Fyra år tillbragte hon på detta sätt, när lindansaren dog och det hyggliga sällskapet upplöstes. Malla återkom till Blomstedtskan. Hon inskrefs nu af denna vid opera-balleten; och som hon derjemte lofvade att blifva mycket vacker, byggde hennes fostermor derpå sina planer för framtiden. Flickan vistades därför fortfarande hos denna människa, ehuru hon kommit något på obestånd, och bodde i en gård vid Tyskbagarebergen, der äfven en hop andra eländiga och fallna varelser hade sitt hem. Hvarmed fru Blomstedt egentligen försörjt sig, uppgaf hon icke; men man kunde med full säkerhet antaga, att hennes industri icke hörde till det hederliga slaget, emedan hon åtskilliga gånger varit tilltalad såsom tjuvgömmerska, men dock utan att hafva blifvit fälld. Malla hade ifrån sin spä-daste barndom blifvit så illa och hårdt behandlad, att hos henne alla ömmare känslor voro fullkomligt dödade. Några begrepp om annat än last, utsväfning och brott hade hon aldrig erhållit. Hennes anlag fingo en afgjord och ohjelpig riktning åt det låga. Några spår af dygdiga eller ädlare sympatier funnos icke i hennes bröst, då hon uppnådde femton år. Det enda ömhetsband, som fästade henne vid någon mensklig varelse, var den tillgifvenhet Malla hyste för en liten gosse, ett år yngre än hon, hvilken vistades hos en lumpsamlerska, som bodde i samma gård med Blomstedtskan. För denna gosse hade Malla mycket deltagande, sannolikt emedan han, likasom hon sjelf, ofta erfor en barbarisk behandling, och deras enda tröst var, att för hvarandra kunna klaga öfver sina lidanden och förbanna sina hödlar... Eller var det kanhända något annat förborgadt band, som drog dem tillsammans?

Vid femton års ålder gjorde gamle grefve Gratton henne till hvad hon nu var... Malla kände icke nå-

gon förnedring eller vämjelse vid sitt lif, ty hon hade aldrig haft någon oskulds-ålder, aldrig vetat af att hon var bestämd till något än just det hon nu blef. Arma barn, till hvilket fasans lif dömens *ni* icke, genom edra föräldrars lättsinniga och omenskliga egoism; och likväl hade naturen bestämt dessa föräldrar till era beskyddare! O, j mödrar! som förneken naturens röst, och handlöst kasten ut era oskyldiga barn i världen, hvilken förfärlig räkenskap skolen j icke en gång afgifva?

Då professorn inhemtat ofvanstående, bad han att få tala vid Malla.

— Hon sofver nu, ty grefven och några herrar voro här ända till emot morgonen, och om jag väcker henne, blir hon så arg att hon slåss.

— Jag skall gå bort för en stund, — svarade professorn, med en suck.

Många och sorgliga betraktelser öfver det menckliga eländet, i alla dess former, trängde sig på Gren, under hans vandring kring närliggande kvarter.

Efter en timmas förlopp återvände han och träffade nu en mycket ung flicka, till åren nästan ett barn, insvept i en sammetsnattrock. Det yppiga svarta håret nedföll i oordning omkring ansigtet.

Sedan Malla för professorn afgifvit en med Blomstedtskans uppgifter fullt öfverensstämmande berättelse, hvaruti hon blott tillade ett och annat om den hårda behandling, hon undergått, frågade henne professor Gren:

— Har ni aldrig önskat lära känna era föräldrar?

— Nej, det har jag visst icke; ... hvad bryr jag mig om dem, de ha ju icke frågat efter mig? För resten var min mor väl hvad jag nu är, och då lär hon väl redan vara fattig och förstörd; det blefve bara ett påhäng, att få henne på halsen. Jag har nog af med Blomstedtskan. Men kanske ni känner far min?

Professorn ryste vid detta kallsinniga och upprörande uttryck.

— Nej, jag känner honom icke; men en person, som lofvat er döda mor att draga försorg om er, har anmodat mig att förskaffa sig några upplysningar om hvar ni vistas. Hon vill gifva er uppfostran och sätta

er i någon pension, der ni kunde få undervisning och sedan på ett hederligt sätt för framtiden försörja er.

— Då min mor icke frågat efter mig, medan hon lefde, så är det öfverflödigt nu. Ni kan helsa den, som skickat er, att jag har det rätt bra... Jag komma på en inrättning? eller hvad det var, herrn sade; jo, det skulle ni se! Likasom det vore något roligt att lära?... nej, jag tackar... jag kommer ännu ihåg allt det stryk jag fick hos lidansarn. Hvertill skulle det också tjena. Är jag icke nu en så grann och fin mamsell, jag någon-sin kan blifva, och jag vill visst icke hafva det annorlunda... Ett hederligt lif?... så herrn pratar, just som det vore något att bjuda på!

Och nu skrattade Malla med full hals.

Länge, men förgäfves, talade professorn ännu med Malla, och sökte att för henne göra det förnedrande i den ställning hon innehade, rätt klart, samt att visa henne alla fördelarne af ett hederligt lif, i synnerhet då ett sådant nu stod henne till buds; men Malla begrep ingenting af allt detta, och ville alldeles icke lemna den sysslolösa lefnad hon nu förde. Allt hvad hon svarade var:

— När jag ledsnat vid det lif jag nu för, kan ni höra hit; men nu vill jag lefva efter mitt eget behag etc.

Med detta besked aflägsnade sig nu vår professor. Han hade väl med mycken möda och många ansträngningar lyckats få reda på det ena af den eländiga Agnes' barn; men hvad hade dermed vunnits. Den olyckliga var ohjelpigt hemfallen åt lasten. De onda vanorna hade redan blifvit hennes natur.

Genom biträde af polisen, lyckades det professorn också, att äntligen uppspara en qvinna med namnet *Granolund*. Hon var nu lumpsamlerska, och känd i polisen för åtskilliga mindre stölder, hvarföre hon lidit

straff, samt för åtskilliga andra smärre bedrägerier. För närvarande satt hon på Smedjegården, såsom inblandad i en gröfre stöld. Att hon hade ett fosterbarn var äfven känt, samt att detta, en gosse, som oftast varit tilltalad för snatteri, och slutligen nu blifvit intagen på *Prins Carls inrättning* för vanartiga barn.

Med dessa besked, styrde vår professor, en vacker Juni-dag, kort före midsommar, sin kosa till Smedjegården.

Vi förbigå detaljerna af mötet och tro oss göra klokast deruti. Hufvudsumman af hvad professorn inhemtade var:

Att Lovisa Granlund, som varit gift med en skomakaregesäll, och hade bott uti samma hus som Agnes, varit mycket fattig, emedan mannen hade smått om arbete. Hustrun föll på den idéen, att på något sätt skaffa sig ett litet kapital, för att dermed anlägga lönnkrog vid Träsket. Men just under det hon hade dessa funderingar i hufvudet, födde Agnes sitt andra barn, och hon erfor af en piga, att barnet skulle köpas in på barnhuset. Hustrun fann tillfället passande, att för barnhuslösen taga detsamma såsom fosterbarn, och sålunda förskaffa sig de efterlängtrade penningarna, och lät till Agnes framställa förslaget. Affären uppgjordes och skoflickare-paret flyttade till Träsket m. m. Så länge Agnes bodde väl och hade något att gifva, underlät icke hustrun att besöka henne, samt locka åt sig smärre summor till underhåll för barnet; men snart flyttade Agnes, och gossens fostrarinna hade icke mera någon reda på hennes bostad. Också lade polisen vantarna på madam Granlunds rörelse, så att skoflickare-familjen förföll i det största elände. Mannen söp ihjel sig. Vi vilja icke skildra det arma barnets lif, hvilket lätt låter tänka sig, då gossen endast var ett medel för en sniken beräkning, och, sedan denna icke mera kunde genom honom uppfyllas, blott en börda. som dess usla fostermor gerne velat blifva qvitt. Så fort gossen kunde göra sig förstådd, skickades han ut, med andra barn, att tigga. Hemkom han utan något, erhöll han stryk, och, för att

undgå detta, så snattade han när han blef större. Sålunda uppfostrad, skulle han nödvändigt sluta med att en dag blifva insatt på fästning. Detta var Agnes' yngsta barn, *Mallas bror*, och samma lilla gosse, för hvilken hon visat deltagande och tillgifvenhet, då de bodde i en och samma gård. Gossens namn var *Conrad*. Nu, såsom vanartig, intagen på prins Carls inrättning.

För att med ens få slut på sitt uppdrag, tog professorn en droska och åkte till inrättningen. Vid förfrågan derstädes efter *Conrad Granlund*, fick han till svar, att fyra gossar, ibland hvilka äfven *Conrad Granlund* var, hade rymt förliden natt.

Dessa offer för sina föräldrars fel tycktes af ödet ohjelpigt hemfallna till last och brott.

Dagen derpå reste professorn till *Helenefors*.

Midsommaren, med sina blommor och sin fågling, var längesedan förbi. På *Helenefors* åter finna vi nu alla våra gamla bekanta, till och med professorn. Det var en vacker dag vid medlet af Augusti, som de alla voro församlade på en kulle i parken, der man slagit sig ned, för att finna svalka och vederqvickelse efter den brännheta dagen. Herman hade tagit plats midt emot Gerda och Alva, hvilka sutto bredvid hvarandra. Vid Gerdas fötter låg Ernst; och på samma sida som Herman sutto äfven Hilda och baronen.

Den unge häradsbördingen gjorde en och annan upptäckt, som på det högsta skulle oroat Gerda, i fall hon anat dem. Så t. ex. fann han Alva mycket vackrare, hennes blick mera fångslande, hennes röst ljufvare än Gerdas. Det förundrade Herman, att han icke märkt detta förr. Många och besynnerliga tankar korsade hvarandra i hans hjerna; hvilka alla gånge Alva företrede... och slutet af denna jemnförelse blef: att Ger-

das ombytliga och eldiga hjerta väl passade för en älskarinna, men icke för en maka. Alva åter var skapad, att såsom maka sprida en ren och oblandad sällhet ikring sig. "O! huru lycklig den som en gång får kalla henne *sin*," tänkte Herman, och hans hjerta började slå hårdt. Vid upptäckten af den häftiga sinneströrelse dessa tankar förorsakade honom, beslöt han att icke mera fördjupa sig uti åskådandet af Alvas alltför farliga ögon.

— Skulle väl du, Ernst, kunna blifva svarssjuk, — frågade i detsamma grefvinnan Hilda.

En ovilkorlig sprittning gick igenom alla närvarande, och baronens ögon sköto en ljungeld af hot på grefvinnan. Alva blickade med oro på Ernst. Gerda rodnade och såg ned.

— Det skulle jag visst, och af många skäl; men hvarföre en dylik fråga, Hilda?

— Hvarföre skall jag nog framdeles säga; men först måste du yttra dig om arten af din svartsjuka.

— Må göra: Jag skulle först kunna vara svartsjuk af kärlek, en sådan svartsjuka innefattar ett bittert och tärande lidande. En beständig fruktan, en aldrig hvilande oro!... Den kan väl ofta vara ogrundad; men uppstår då man älskar utan visshet om genkålek, eller då man ger mer af kärlek än man får... En dylik känsla föder grymma qual! — Grefvens blick flög vid dessa ord ovillkorligt öfver till Alva; men riktades straxt derefter på Gerda. — En annan svartsjuka är den en hederlig man fäster vid *sitt namns* okränkbarhet. Den uppstår aldrig, utan att han har anledning tro sig bedragen!... Den är obeveklig, ifall han finner det hustrun lättsinnigt befläckt både sin och hans heder; den kan ofta vara fruktansvärd i sina följder, och jag känner djupt, att en sådan qvinna, om jag än älskade henne aldrig så högt, skulle jag likväl aldrig kunna förlåta!... Och en man, som så djupt förnedrat mitt namn, skulle endast med sitt lif kunna aftvä den skymf han tillfogat mig!... Nu, Hilda, har jag redogjort för de arter af svartsjuka jag kan erfaras.

— Du vore således obeveklig emot Gerda, ifall hon

bedrog dig? — frågade grefvinnan och fästade sina ögon på Gerdas nu likbleka ansigte, samt flyttade dem sedan på Herrman; hvars utseende var upprördt.

— Ja visst, — svarade grefven leende, i det han drog Gerda till sig; och likasom för att visa Grefvinnan att han var fullt säker om Gerdas tillgifvenhet, tillade han: — ifall jag icke vore så säker om att ensam ega min Gerdas hjerta! . . . men hvartill sådana frågor?

— Derföre att jag alltid ansett dig allt för kall, att kunna hysa dylika känslor, — svarade Hilda, och lekte sorglöst med några blommor. Alva ryste; ty hon fattade fullkomligt Hildas afsigt.

Men nu kom professor Gren, och förkunnade, att gamle grefve Gratton med fru och döttrar hade anländt. Alla skyndade att möta dem. — Endast Hilda och Herrman dröjde kvar.

— Hvad tyckte herr häradshöfdingen om grefvens sätt att vara svartsjuk? — frågade grefvinnan.

— Jag hade funnit den fruktansvärd, i händelse ni min nådiga grefvinna varit hans hustru.

— Hvad skall detta betyda? Jag tror ni vill förolämpa mig.

— Alldeles icke, det betyder att endast för fru grefvinnan skulle jag kunna förmå mig att trotsa den, — svarade Herman, och kysste hennes hand med galanteri.

Hon teg och tänkte:

— Du kommer för sent, min gosse, jag har redan sett i dina kort, och nu skall jag krossa eder båda.

I förbigående må nämnas, att Herman icke förmått inskränka sig till den Gerda, som han föreställt sig. Alla Hermans föresatser i det fallet hade tjänat till intet. Frestelsen var för stor, trakten för skön och den dagliga sammanvaron gaf allt för många tillfällen att återupplifva minnet af den period, då båda lefde i sin första kärleks drömmar. Nog af, han hade redan klädt sina känslor i ord, och orden inneburo önsknin- gar. Kanske låg det också för mycket lättsinne i hans karakter, för att kunna uppfatta det orätta uti att bryta den tystnad han ålagt sig.

Gerda å sin sida, allt för svag, och aldeles utan några principer, öfverlemnade sig åt ögonblickets hänförelse, utan att betänka följderna af det pligtförgätna i sitt uppförande. — Att, under dylika förhållanden, äfven andra än de sjelfva skulle märka huru sakerna stodo, inses lätt. Alva gjorde allt hvad hon förmådde, för att visa Gerda den afgrund, emot hvilken hon besinningslöst störtade; men alla hennes bemödanden voro fruktlösa; och Gerda slutade med att undvika henne. Äfven baronen började blifva orolig, och fattade sitt beslut att tala vid Herman, innan någon tjenstaktig person öppnade ögonen på Ernst: den ende, som ännu ingenting såg. Så stodo sakerna, när ofvannämde samtal egde rum.

— Herman måste bort, så fort balen är förbi, — tänkte baronen, under det han gick gamla greffen till nötes. — Jag såg på Hilda, att hon har något afskyvärdt i sinne emot Gerda.

— Jag vill vaka öfver henne, — föresatte sig Alva, som med skäl fruktade att en stor fara hotade, lå Hildas skadeglädje var så otvetydig.

— På balen blir ett passande tillfälle att demarkera dem, — hoppades grefvinnan Hilda.

— Jag måste hafva ett samtal med Herman; ty detta tillstånd af oro och fruktan blir slutligen outhärdigt, — tänkte Gerda.

— Bort måste jag! min närvaro blir ejest hennes lycka, — ljöd Hermans bättre känsla.

Sednare på aftonen, då alla voro samlade i baronens salong, i bottenvåningen, der glasdörrarna åt terrassen voro öppnade, stod Alva lutad emot en af dem, och blickade drömmande på den nedgångna solen. Hon tänkte med vemod, saknad och smärta på sin så varmt och utsägeligt älskade mor.

— Vill Alva gå ut och sätta sig på terrassen, jag har några ord att säga? — ljöd baronens röst bakom henne.

Alva kastade en skygg blick på honom, under det en lätt rysning gick igenom hennes varelse.

— Jag har endast några ord att säga, — bifogade han.

De gingo ut och satte sig på en bänk.

— Handlingarna af det gåfvobref, hvarigenom ni skänker pastor Hedberg och hans barn räntan på det kapital, som är nedsatt i Helenefors, hafva i dag blifvit mig tillsända, och jag önskade inhemta er afsigt med dem.

— Om jag vågade anhålla, att herr baronen godhetsfullt ville sända dem till pastorn.

— Men hvarföre, Alva, icke sjelf öfverlemna dem åt honom.

— Emedan det då skulle se ut, såsom ville jag betala en skuld, den jag ändå aldrig kan återgälda. — Nej, må mitt namn dervid icke nämnas, utan han anse gåfvan såsom en disposition af vår gemensamma släktning.

— Ni är den besynnerligaste qvinna jag i kända. Oförmodadt egarinna af en half milion, gör ni ingenting för att njuta af lifvet, utan gifver bort nästan hela er förmögenhet, genom att stifva välgörenhetsanstalter m. m., och behåller endast så mycket för er sjelf, som ni nått och jemt kan lefva af.

— Och hvartill skulle jag behöfva mer?

— Till att försköna och lyckliggöra ert lif.

— Herr baron, hvarje menniska har sitt eget sätt att vara lycklig, och så äfven jag. Min sällhet finner jag . . . just i hvad jag nu gör.

— Men Alva, har ni då aldrig tänkt uppå att gifta er?

— Nej, icke ännu.

— Svara mig uppriktigt: har Alva redan skänkt sitt hjerta åt någon?

Alvas kinder brunno dervid i purpur; men med stadig röst svarade hon:

— Nej, herr baron, icke åt någon.

— Tack, jag är nöjd. Jag älskar er Alva, såsom jag icke trott mig om att kunna älska någon qvinna, och . . . icke sannt, ni afskyr mig ju icke?

— Huru skulle jag väl kunna det. Herr baron

har endast bevisat mig godhet. — Men Alvas röst darade och hennes ansigte återgaf en bitter smärta.

— Jag vill icke nu, omgifven af spejande blickar, vidröra detta grannliga ämne; men lofva att om onsdag kl. 10 f. m. möta mig i paviljongen. Som balen är i morgon, skola alla då sofva längre än vanligt, och jag kan ostörd få detta samtal.

— Jag skall hafva den äran att infinna mig, — svarade Alva; men ryste ovilkorligt, då hon mötte baronens glödande ögon.

— Ni är ju fri, Alva? — frågade han och lutade sig ned till Alva, så att hon kände flägten af hans andedrägt på sin kind.

— Jag är fullkomligt fri.

— Och ni skall en dag kunna älska mig?

— Jag hoppas att en gång kunna det, — svarade Alva med en röst och en blick, som tydligen inneburo en dubbel mening.

— Tack, tillbedda flicka! — hviskade baronen, tryckte hårdt hennes hand och steg upp.

Då Alva blef allena, knäppte hon sina händer tillsammans och blickade upp i rymden, suckande:

— O, du, min hulda moders goda ande, värdes bistå mig, att jag riktigt må kunna uppfylla min svåra pligt!

Dagen derpå skulle Gerdas nittonde födelsedag firas med en stor bal, grefve Grattons familj, som bodde ett par mil ifrån Helenefors, hade derföre dagen förut ankommit, och skulle qvarstadna några dagar.

Baldagen på aftonen var hela praktvåningen på Helenefors blomsterklädd och festligt smyckad, till emottagande af det stora antal gäster, som voro ditbjudna. Ännu hade hvarken värdfolk eller gäster blifvit synliga, då Alva, fullkomligt balklädd, i en halmgul

atlasklädning, och på håret ett nät af hvita perlor, inträdde i de tomma salongerna. Hon vandrade långsamt igenom raden af rum och stannade slutligen i ett litet åttkantigt kabinett, framför hvars spegel hon tankfullt ordnade några lockar.

— En smakfullare toilett, än din, kan man icke se, — yttrade bakom henne grefve Ernst. Alva vände sig om. Äfven han var balklädd. Den blick Ernst fästade på Alva var glad och full af beundran.

— Jag tänkte just, då spegeln återgaf min bild: hvem skulle väl nu i mig igenkänna detta förtviflade och hungriga barn, som *du* en gång så ädelmodigt räddade ifrån att dö af svält. O, min arma mor, hvarför fick hon icke lefva och njuta af ett öfverflöd, som utan henne synes mig så tomt? Hvarföre fick hon icke hembära *dig* sin varma tacksamhet!...

— Det var således ändå *du*?... Mitt minne bedrog mig icke.

— Det var jag, som aldrig under loppet af mitt lif hvarken glömt eller någonsin kan glömma din ädla handling, eller den erkänsla jag är dig skyldig. Jag hade också i mitt minne troget gömt dina anletsdrag. Man förgäter visserligen mycket här i lifvet; men den glömmen man aldrig, som räddat mera än vårt eget lif, — *en öm moders*. Var förvissad, Ernst, att mitt hjerta evigt skall känna hvad det har dig att tacka för, och skulle en dag komma i vårt lif, då jag kan visa det, så räkna uppå att jag icke skall rygga tillbaka för något offer, som afser din lycka...

— För ett skall du dock draga dig tillbaka: att förlåta mig, det jag älskar dig? — yttrade Ernst, med passion fattande hennes händer, dem han tryckte emot sitt klappande hjerta. — O, du! min länge sökta, min återfunna drömbild, vänd dig icke bort ifrån mig. Jag har med hela makten af min vilja, för att icke såra dig, befallt mina känslor att tiga och trängt dem tillbaka i djupet af mitt bröst. Allt sedan vår hitkomst, har icke ett ord, icke en blick förrådt den glöd, som förtärt mig, som uteslutande beherrskat mig. Jag uppfattade och lydde meningen af dina ord till mig, på

resan hit, och det, ehuru jag vistades med dig i en så skön och till hjertat talande trakt, som denna. Det har gifvits ögonblick, då förmågan att inom mitt eget bröst sluta mitt hjertas hemlighet, börjat svigta, då jag nedtrycktes af önskan att blifva älskad, och längtade efter att få säga: *jag älskar dig*; men jag såg dig, och ... teg. Och likväl finnes ingenting i min kärlek, som kan såra dig; den är ren och helig. Nu, Alva! nu, när jag ändteligen i dig återfinner detta barn, hvars blick på mig redan då gjorde ett så outplånligt intryck, nu måste du förlåta mig, att känslor, starkare än min vilja, tvinga mig att tala. O! jag begär af dig endast tillåtelsen att få älska dig, och detta skall du icke kunna vägra mig ...

— Ernst! jag måste det likväl, — svarade Alva med ansträngning, och i hennes ögon glimmade tårar.

Aldrig hade makten af en människas välde öfver sig sjelf varit hårdare anlitadt; aldrig hade ett meniskt hjerta satts på ett hårdare prof än Alvas i detta ögonblick; men för hennes själ stod alltid främst hvad hon borde göra; icke hvad hennes svaga hjerta bjöd.

— Hvarföre, Alva, hvarföre? — utropade grefven häftigt, och kramade hårdt hennes händer.

— Jag måste det, om jag verkligen vill din och Gerdas lycka! ... jag måste det, om jag vill bibehålla din aktning, samt aktningen för mig sjelf. Du säger: att i din kärlek gifves ingenting, som kan såra mig; men du bedrar dig grymt. Du är ju gift, och ditt hjerta bör helt och hållet, och uteslutande tillhöra din maka.

Hvarje fiber i Alvas eget hjerta darrade, då hon uttalade dessa ord. Men utan att hennes ansigte för-rådde kampen inom hennes bröst, fortfor hon:

— Det ligger således i sjelfva din kärlek, den må vara hurudan som helst, något för mig djupt sårande, emedan den alltid innebär ett förnärmande emot Gerda ...

— Håll ett ögonblick! — utropade Ernst: — denna maka har aldrig älskat mig ... hon har med en motvilja utan like stött mig ifrån sig. Än mera ... hon hade en gång helt och hållet kunnat tillägna sig

mitt hjerta, som med trötta, längtansfulla slag önskade att få klappa emot ett annat; men hon har med den mest fasaväckande likgiltighet kastat det ifrån sig. Är felet mitt, om det behof af kärlek, som var nedlagdt i mitt bröst, icke kunnat dö, utan åter uppvaknat med all sin häftighet, då en qvinna, sådan jag ifrån ynglinga-åren drömt mig henne, framstod för mig?... Är det väl jag, som är den felaktige?... eller är det icke denna hustru, som i sin egoism kallsinnigt öfverlemnar mig åt ett glädjefattigt och tomt lif? Hvad pligter eger jag väl emot...?

— Tala icke ut, Ernst! Du glömmet dig! Den känsla du hyser för mig kan icke urskuldask derigenom, att du uppsöker fel hos din hustru. Nej, du måste bekämpa den, såsom en dig ovärdig svaghet...

— Aldrig, Alva! — yttrade grefven lidelsefullt, — jag skall älska dig till min död! Hvilken rättighet eger du väl att vägra mig njutningen att med dig få tala om min kärlek?... Nej, du vore grym och otacksam, om du med köld stötte mig ifrån dig.

— Jag eger ingen rättighet öfver grefve Gratton, — svarade Alva med ädel stolthet; — men jag har en allt för hög tanka om den *Ernst*, som fordom visade sig god och ädelmodig emot nöden, för att tro det han ville missbruka den tacksamhet jag är honom evigt skyldig, genom att tvinga mig höra ett språk, som skulle nedsätta honom och komma mig att fly hans närhet. Den Ernst, hvars minne bodde i min själ, hade jag föreställt mig såsom *en man*, mäktig hvarje ädel uppoffring för det rätta; såsom en man, hvilken aldrig kunde glömma sin pligt.

— Nå väl, denne Ernst skall du också återfinna. Jag vill vara man och dig värdig! — svarade Ernst; blek som en marmor-staty, och under det hans ögon återgåfvo alla de stormande känslor, han med sin vilja sökte bekämpa. — Det offer du af mig fordrar skall icke öfverstiga mina krafter; ty jag vill visa *dig* styrkan af min kärlek, genom att ovilkorligt lyda dig. — Han förde långsamt Alvas hand till sina läppar och höll den tryckt emot dem en sekund. Var det en villa,

men han tyckte att hennes hand darrade? Han släppte den, och — aflägsnade sig.

— Tack! — hviskade Alva

Lycka var det emedlertid för grefvens ädla föresats, att han icke vände sig om, eller kastade en blick på den i en emma nedsjunkna Alva; ty i detta ögonblick återgåfvo hennes ögon och anletsdrag en djup och lågande passion, åtföljd af ett bittert lidande.

Några timmar derefter var balen i full gång. Alva dansade såsom den, hvilken genom rörelsernas hastighet och musikens berusande toner, ville döfva ett lidande eller förjaga en tanka.

Vid uppbidningarna till andra valsen, drog Alva sig undan, och satte sig på balkongen. Hon kände ett stort behof af hvila och några ögonblicks ensamhet; men, när musiken åter hade börjat, kom baronen ut till henne, och yttrade med oro:

— För all del, Alva, gå ut i danssalen. Gerda valsar med Herman, och den olyckliga förräder sig. Vaka öfver henne, om det är möjligt.

Alva efterkom genast hans begäran, men blef stående i dörren, der hon full af ångest med ögonen följde Herman och Gerda. Deras ansigten återgåfvo allt för tydligt de känslor, som beherrskade dem, och, med blickar försänkta i hvarandra, tycktes de hafva glömt hela världen. Alvas ögon sökte med oro efter Ernst, som i detsamma nalkades, frågande:

— Är du uppjuden?

— Nej.

— Vill Alva valsa med mig.

Grefven såg bönfällande på henne; men Alva tänkte med fasa uppå, att kanske äfven hon och Ernst skulle, likasom Herman och Gerda, gripna af dansens svindel, lemna sina känslor till pris för allas blickar, och svarade derföre:

— Nej tack, vi göra klokast uti att denna gång låta bli att dansa tillsammans.

— Du fruktar således att valsa med mig? O, säg! att ditt hjerta gör det, — bad Ernst och lutade sig ned emot Alva.

Genom hela hennes varelse gick en rysning. Skulle hon väl för honom blotta sitt hjertas svaghet, borde hon låta honom ana att hans böjelse var besvarad?

— Nej, heldre döden, — tänkte Alva, och, fästade en stadig blick på Ernst, svarade hon lugnt:

— Hvarföre skulle mitt hjerta frukta för att valsa med dig?

— Förlåt mig, Alva! jag yrade; men, till bevis att jag haft orätt, så bevilja mig min bön; jag har aldrig fått valsa med dig.

— Du är allt för upprörd, Ernst.

— Gif mig denna vals, och jag skall visa dig att jag är lugn.

— Må göra då, efter du nödvändigt så vill.

Ernst lade sin arm om hennes lif, den darrade. Alva lyftade sina ögon mot honom och i dem stod en förebråelse; men han besvarade den med en allvarlig blick, hvilken tycktes säga: — var lugn, du skall blifva nöjd med mig. — Och så stor var makten af hans vilja, att nu, då han i sina armar höll henne, som han så högt älskade, föremålet för hans första verkliga kärlek, darrade icke en muskel, och icke en enda blick eller ett andetag förrådde huru vildt passionerna tumlade om i hans bröst. Med ett utseende, lugnt och likgiltigt, såsom hade hon varit en för honom alldeles fremmande dame, förde han Alva genom valsens hvirvel. De liknade båda tvenne vackra till lif väckta statyer, så bleka och kalla voro deras ansigten; under det att Gerda och Herman föreställde de lössläppta passionerna.

Dock endast några hvarf förmådde Ernst att dansa; ty han kände att profvet skulle öfverstiga hans krafter, om det fortsattes. Han återförde derföre Alva till sin plats, samt aflägsnade sig, utan att till henne yttra ett ord. Alva, som var nära att qväfvas, skyndade ut på balkongen. Hon kastade sig ned på en af sofforna, samt lutade sin bränheta panna emot den kalla jern-balustraden. Några tårar af hopplöshet och djup smärta runno utför hennes kinder.

Plötsligt kommo rösterna af tvenne i närheten samtalande personer henne att spritta till:

— Men, Ernst! är du då blind, som icke ser hvad alla se; kasta dina blickar blott på Gerdas ansigte der hon nu valsar, — ljud grefvinnan Hildas röst.

— Hilda, ni bedrar er, det är valsen, och ingenting annat, som upplifvar Gerda, — svarade grefve Ernst; men rösten lät konstlad.

— Men om jag kan bevisa hvad jag sagt, om jag för dina ögon framlägger hennes otrohet, hvad gör du då?

— Jag skall naturligtvis då tro er; men hvad jag gör, blir en sak som ensamt rör mig.

— Nå väl, balen slutar klockan 12, möt mig klockan 1 i nedra korridoren, så skall du få bevis. — Fraset af en sidenklädning gaf tillkänna att angifveriskan aflägsnade sig.

Alva skyndade nu in i danssalen, för att träffa Gerda; men hon var omgifven af en mängd gäster, och alla bemödanden af Alva att få säga henne några ord, strandade emot Gerdas besinningslösag lädtighet. Slutligen lyckades det dock Alva att hviska i hennes öra:

— Jag måste genast tala vid dig.

— Icke nu, men i morgon, — svarade Gerda, som aldeles icke var böjd, för att af Alva emottaga några varningar eller förmaningar.

Medan balen fortgår, och alla dessa intriger spinnas i de rikt upplysta salongerna, uppföres ett annat skådespel utanför byggnaden.

En gosse om 13 à 14 år, klädd i en söndrig jacka, smög, åtföljd af en lång, bredaxlad karl i buldansbyxor och blå rock, varligt omkring huset.

— Hör på, *Conrad*, — hviskade karlen, — låt se att du nu begriper mig. När jag var betjent här, och

den rackaren, baronen, lät sätta in mig för lumpna tiotusendaler, då hade han alltid sina penningar i ett nattbord, som står bredvid hans säng. Ser du, detta är hans sängkammars-fönster. Nu, under det man dansar, är ingen menniska åt den sidan. Om jag ställer mig på bänken här, kan du klifva upp på mina axlar, och då blir det en smal sak för dig, att komma in genom fönstret. Nattbordet står till höger om sängen . . . Du borrar hål i skifvan, och det öfriga vet du. Se dig väl om i rummet, ifall der skulle finnas något annat som duger, förstår du?

— Visst dj—n förstår jag; men hit med din knif, långben . . .

— Hvad millioner dj—n skall du med den, kyckling.

— Jo du, om någon skulle komma, så innan de få tid att tänka, skall jag kila fram och märka dem i underlifvet.

— Du har anlag att blifva en riktig en, din lilla sate, — utlät sig karlen, och klappade gossen på hufvudet.

Sedan gossen stoppat knifven i barmen, klängde han sig upp på karlens axlar, tryckte hål på rutan, öppnade fönstret och kröp in i baronens sängkammare. Endast en matt lampa brann der. Conrad såg sig omkring, och styrde färden till det ofvannämnda bordet. Men innan han började sitt arbete med borren föllo hans ögon på ett briljanteradt ur, hvilket var instuckt i ett statif på bordet. Han bemäktigade sig genast detsamma och skulle praktisera det i sin ficka, då han i detsamma kände sig fattad af en stark hand öfver nacken. Det var . . . baronen sjelf. Betjening tillkallades, och den lilla tjufven blef gripen. Baronens inspektoren befallning att följande dag transportera honom till länsmannen.

När gossen fördes öfver gården, till det rum som skulle förvara honom, möttes han af professor Gren.

— Hvad är det för ett barn? — frågade han.

— En liten kanalje, som höll på att stjäla baronens guldklocka, — svarade en af betjenterne.

— Hvad heter du, och hvarifrån är du? — yttrade professorn till gossen.

— Jag heter *Conrad Granlund*, och är hemma i Stockholm.

— Då har du rymt ifrån Prins Carls inrättning?

— Huru vet herrn det?

— Det är dig likgiltigt, nog af att jag vet det.

— Efter så är, lönar det väl icke mödan att neka, — svarade gossen med denna hemska liknöjdhet hos en människa, som ingenting har att förlora.

— Hvilka befallningar har baron gifvit angående gossen? — frågade professorn inspektoren.

— Att i morgon forsla honom till krono-befallningsmannen.

— Herr inspektoren torde vara god och dröja dermed, och afvakta nya order; ty jag har dessförinnan något att tala med baron, rörande gossen.

— Det gör jag gerna, ifall herr professorn tror att jag icke får någon ledsamhet derföre?

— Jag ger er mitt ord uppå att baronen icke skall blifva missnöjd.

— Då får den här gynnaren stadna kvar, till dess jag erhåller vidare besked.

Och dermed affördes Conrad till ett mörkt rum i domestik-byggningen.

Professorn skyndade att uppsöka Alva, samt meddela henne saken.

Slut på äfventyret.

Balen var nu slut, och alla fremmande gäster afreste. Alva ilade utföre en spiraltrappa, som ledde ifrån hennes rum till ett annat, som beboddes af Gerdas kammarjungfru, och var beläget utanför grefvinnans toilettrum.

— Har grefvinnan redan lagt sig? — frågade Alva kammarpigian.

— Ja, det har hon.

— Är det länge sedan?

— En god qvart; då jag gick ut, sof fru grefvinnan.

Alva återvände upp till sig, med följande tankar: — Hvilka bevis kan väl Hilda ha emot henne? . . . Jag måste öfvervara hennes möte med Ernst, för att kunna afböja det onda, så framt det är möjligt . . . I natt hotar henne ingen fara, efter hon sofver; ty i sömnen gör icke menniskan det som är orätt.

Alva svepte shawlen omkring sig, ty hon bar ännu baldrägt, och skyndade ned i korridoren. Gömd bakom en af de långa nedhängande fönstergardinerna väntade hon hvad komma skulle. Några minuter derefter anlände, nästan på samma gång, grefvinnan Hilda och Ernst.

— Nå, Hilda, hvar har ni bevisen på att jag är bedragen? — frågade Ernst med upprörd röst.

— Dold af ett träd på terrassen hörde jag Gerda yttra till Herman: "Klockan ett i mitt kabinett, här har du nyckeln till min salong. Kom utan fruktan, jag skall regla dörren till min mans rum." — Jag skyndade derefter att af baronens betjent förskaffa mig denna dubbelnyckel till Gerdas yttre salong, se här, tag

den och gå in till din kyska, trogna maka, som alldeles förgäter att du finnes till.

— Hilda! om ni leker med mig genom ett dylikt skämt, så . . . ve öfver er! . . .

Grefvens röst var oigenkännelig.

— Mitt lif ger jag i pant för sanningen af mina ord, — svarade grefvinnan Hilda, och skyndade utför trappan, som förde till de gästrum, der nu grefvens föräldrar voro boende.

Långsamt steg Ernst uppför trappan, som ledde till Gerdas och hans våningar. Alva deremot flög hastigt och lätt som en ande upp till sig; men vi lemna henne, för att följa grefven.

Sedan han uppnått dörren till Gerdas yttre salong, och varligt läst upp den, samt gått in, utan att tänka på att stänga den efter sig, upplyftade han dörrgardinen till nästa rum; men äfven der var tomt. Med tysta steg fortsatte han vandringen till kabinettet, till hvilket också dörrgardinerna voro nedfällda; men ljudet af röster, som talade lågt, träffade hans öron. Han undansköt förhänget så mycket, att han obemärkt kunde blicka dit in, då han hörde Gerda yttra:

— Älskade, alltid älskade Herman! hvad du var god, som kom. O! om du visste hvad jag lidit, hvilken oro och hvilka qual, som plågat mig? jag måste tala vid dig, för att kunna lefva! Och likväl fruktar jag att hafva allt för dyrt köpt mig denna lycksaliga stund; ty säkert skall jag icke i morgon våga möta min mans blickar . . . Denne man, som beröfvat mig dig, och gjort lifvet till en börda för oss båda.

— Hvarför förbittra detta ögonblick med dylika tankar. Låt nu min kärlek vara dig nog. Hvilka pligter eger du väl emot *honom*? tillhörde icke ditt hjerta mig, långt innan du svor honom tro?

Ljudet af en kyss kom grefven att darra. En tystnad uppstod och några sekunder förflöto sålunda, då Ernst plötsligt kände en hand på sin axel. Han vände sig om, och befann sig ansigte mot ansigte med sin far, mor, baronen och grefvinnan Hilda.

— Nå, min käre Ernst, hvad har din hustru för sig, och hvarföre går du icke in? — frågade gamle grefve Gratton.

— Hvarföre går du icke in? — upprepade grefvinnan Hilda, närmade sig dörren, ryckte undan gardinerna samt trädde öfver tröskeln, åtföljd af de öfriga; och sist kom Ernst.

På en liten soffa, belyst af en lampa, suto Herman och vid hans sida en guldlockig qvinna, som vände nacken åt dörren; men vid det buller de inträdande gjorde, reste sig båda hastigt nr soffan, och det ljuslockiga hufvudet vändes emot de ankomna, hvilka alla, utom Ernst, på en gång med förvåning utropade:

— *Alva!*

Blek som döden, men med lugn hållning stod Alva der, under det ifrån de närvarande följande sammanhängande utrop träffade hennes öron:

— Det är skamlöst! min sonhustrus rum! hvilken oblyghet att här tillstöka ett nattligt möte! Detta kastar skugga på vårt hus! etc.

Endast Ernst förblef stum. Med blicken fästad på Alva, stod han lutad emot dörrposten.

Grefvinnan Hilda kastade gnistrande ögon omkring rummet och utropade:

— Detta är bestämdt ett bedrägeri!

Gamla grefvinnan Gratton gick långsamt fram till Alva och yttrade med stolthet:

— Mamsell Holm borde ha funnit det opassande, för att icke nyttja hårdare ord, att begagna min sonhustrus rum till ett kärleksmöte, ty vet att man har misstänkt det herrns besök härstädes, gälde henne... Ni har belönat Gerdas vänskap på ett högst föraktligt sätt. Ni bör...

— Håll min mor; ty Alva är... — inföll grefve Ernst och steg fram; men innan han yttrade något vidare hade Herman klart uppfattat sin och Gerdas ställning, samt med blixstens hastighet fattat ett beslut, det enda i hans tanka, som kunde rädda dem alla, Han afbröt derföre grefven sägande:

— Om förlåtelse, fru grefvinna, här har icke varit fråga om något, som på minsta sätt kan såra er slägt; ty jag får äran att för er presentera min *fästmö*...

— Hans fästmö! — utropade alla med största förvåning.

På Alvas kinder blossade en hög rodnad, och hon stödde sig darrande emot soffan. Detta offer, som Herman påtvingade henne, för att rädda dem alla, föreföll Alva alltför stort.

— Ja, min fästmö!... Jag hade af grefvinnan Gerda utbett mig tillåtelse att här, efter balens slut, få emottaga Alvas svar, emedan jag redan i öfvermorgon är tvungen att resa till den domsaga, hvilken jag blifvit förordnad att förestå, och innan dess ville jag hafva mitt öde afgjort. Om någon begått ett fel, så är det ensamt jag; men detta torde kunna ursäktas mig såsom otålig friare.

— Medgifves gerna, — skämtade gamle grefven.

— Och nu, fru grefvinna, — tillade Herman och närmade sig Hilda, — torde ni, som troligen haft den utsökta godheten att påskynda eklaterandet af min förlofning, tillåta att jag ledsagar er tillbaka på era rom.

Han bjöd henne armen, hvilken Hilda, qväfd af raseri och gäckad hämndlystnad, stillatigande emottog.

Utkommen i yttre salongen, hviskade hon till honom:

— Ännu är jag likväl icke besegrad, betänk det, min herre; ty jag är icke bedragen af er komedi. Ni har misräknat er!

— Jag förstår er icke rätt, fru grefvinna; men i fall ni tror att jag misräknat mig på Alva, så delade jag endast samma öde ni rönt med grefve Ernst och... baron, — svarade Herman.

Hilda bet sig i läppen och teg.

Vi återvände till kabinettet.

Gamle grefven vände sig till sin grefvinna, sägande:

— Som här endast varit fråga om ett *qui pro quo*, så återvända vi, min vän, samt få i morgon lyckönstade ny-förlofvade.

Derefter aflägsnade de sig.

Baronen närmade sig Alva med följande ord:

— Får jag ledsaga er denna väg till era rum?

— Nej, jag tackar, med herr grefvens tillåtelse, går jag genom Gerdas; emedan vi hafva några ord att säga hvarandra.

Baronen gick.

Ernst och Alva voro nu allena. Med ett af vrede upprördt ansigte och korslagda armar, stod greffen framför henne. Alva tryckte handen hårdt emot sitt hjerta och bad till Gud om förmåga att kunna besvärja stormen.

— Nå väl, Alva! du har räddat Gerdas *heder* inför världen; men hvad vill du jag skall göra med denna qvinna, som vågat vanära mitt namn?

— Jag begär af Ernst blott tvenne saker, — yttrade Alva, och fästade bönfallande sina ögon på honom: — först, att du nu går upp på dina rum och der afvaktar morgondagen, samt att du icke talar med Gerda förr än jag fått förklara mig för dig!

— Nej, jag måste genast se denna varelse, som lekt med tro och heder; jag måste säga henne, att min hämnd skall blifva förfärlig!

— Ernst, kan du vägra Alva den första, och kanske enda bön hon här i lifvet skall ställa till dig? — utropade Alva, fattande hans båda händer, på hvilka föllo några heta tårar ifrån hennes ögon.

— Du gråter, Alva? . . . Ske då din vilja, du goda engel; . . . och haf tack för det du besparat mig den offentliga skymf, som var mig ämnad. Underrätta mig i tid när och hvar jag får din förklaring; ty jag kan icke se henne och dervid undertrycka min harm.

Ernst kysste vördnadsfullt Alvas hand, hvarefter han aflägsnade sig.

Der stod nu Alva, med sin till hälften misslyckade uppoffring, och sitt lif inveckladt uti en mängd plågsamma förhållanden. Hela detta dygn hade Alva varit underkastad så många och så smärtsamma sinnesskakningar, att hon saknade styrka att nu gå in till Gerda. Kastande sig ned i soffan, utbröt hon i häftiga, konvulsiva snyftningar. Alva hade visserligen en stark

själ; men äfven ett varmt och känsligt hjerta, och i detta ögonblick kände hon sig så ensam och lifvet syntes henne så sorgligt, att hon gerna velat *dö*, för att slippa lida och uppoffra andra. Sedan de första utbrotten af smärta saktat sig, reste Alva sig med ansträngning och gick in till Gerda.

Grefvinnan hade laggt sig och, med ett ansigte, vittnande om den gränslösaste ångest, afvaktade hon Alvas återkomst; då denna sednare inträdde, frågade hon:

— Nå, huru i Guds namn, är det?

Alva berättade i korthet hvad läsaren redan känner; men när hon kom till det ställe i sin berättelse, der Herman förklarade henne för sin fästmö, rusade Gerda upp och utropade:

— Ah, det var då dit din låtsade uppoffring ville hafva det. Det var för att tvinga Herman till detta steg, som du ville rädda min heder? Men förstår du då icke att jag aldrig skall medgifva det; att också Herman heldre dör än blir sin kärlek otrogen?...

— Gerda, våg dina ord, — yttrade Alva, med ett så onaturligt lugn, att det lät hemskt. Detta utbrott af Gerda var så oförväntadt och smärtsamt för Alva, att hon endast med en våldsamt ansträngning kunde beherrska sin rörelse.

— Och hvarföre skulle jag det? — frågade Gerda med vredgad blick och blossande kinder. — Hvad har jag att förlora, då du beröfvat mig *honom*? Hvem bad dig tråda emellan och afvända ett uppträde, som endast haft min skiljsmessa med Ernst och min förening med Herman till följd. Men jag hvarken vill eller skall underkasta mig dina intriger. Jag går genast till Ernst och dem alla, för att säga att det var jag...

— Gerda! är du vansinnig, vill du för en vild passion uppoffra både din och din makes heder?...

— Jag uppoffrade en gång min kärlek, jag gör det icke andra gången. Hvad bryr jag mig om verdens förakt? hvad rör mig vanäran, då det gäller Herman? Begrip då engång, att om det vore min egen mor, som ville rycka honom ifrån mig, skulle jag hata henne... Jag vet af ingenting annat på jorden än min kärlek.

— Håll, Gerda! jag skall visa dig, att äfven du måste böja dig under nödvändighetens lag, — yttrade Alva allvarligt. — Du vill för en kärlek, lika egoistisk som tygellös, uppoffra allt hvad människan har heligt. Må du göra det, jag tänker icke hindra dig; men du *måste* först höra mig. Genom att gifva din vanära tillkänna skulle du icke allenast kasta skugga på din mans hederliga och obefläckade namn; du skulle äfven göra det med *din fars*. Än mera, det enda du derpå vinner, är att Herman fick dö, såsom ett försoningsoffer för bådas ert fel. Erinra dig Ernsts ord till Hilda: "*En man, som så djupt förnedrat mitt namn, skulle endast med sitt lif kunna aftvä den skymf han tillfogat mig.*" Du ser, att jag icke vårdar mig om att taga mig fri ifrån de usla beskyllningar du gifvit mig; nej, har du kunnat tänka så ömkligt om mitt handlings-sätt, så behåll dina tankar, de innebära ingenting sårande för mig, emedan jag icke känner mig träffad af dem . . . Nå, Gerda, gå nu att sätta kronan på din beklagansvärda svaghet, och lägg till medvetandet af en trolös maka, af en otacksam dotter, äfven det att hafva mördat föremålet för din ömhet, genom att besinningslöst öfverlemna dig åt din egoism. Gå, jag hindrar dig icke längre; ty den som så litet tänkt på sin pligt, och så mycket på sig sjelf, af den är ingenting att hoppas. Var också förvissad, att då du lättsinnigt uppoffrar Hermans lif, i blomman af hans ålder, skall han i sin sista stund förbanna sin kärlek, dess föremål och din svaghet. Nu har jag icke mera att säga, — slöt Alva, och närmade sig dörren till toillettrummet.

Gerda hade nedsjunkit, förkrossad, tillintetgjord, med händerna för ansigtet. Många fasansbilder framställde sig för hennes själ; mången sönderslitande och smärtsam tanke plågade hennes hjerta. Men då Alva uppnått dörren, hviskade hon:

— Alva! öfvergif mig icke, ännu ett ord!

— Hvad vill du af mig? Jag kan för dig icke göra mera än jag gjort. Jag har icke mera att säga dig . . .

Det var med en trött och sorglig röst Alva yttrade detta.

— O! huru vill du att jag skall kunna lefva, sedan jag för alltid förlorat Herman?

— Herman, och alltid Herman! Är du väl så förblindad af din böjelse, att du icke har känsla för något annat? Och likväl borde du nu, sedan du satt hela din familjs lycka och ära på spel, tänka på allt, utom på honom. Finnes det då ingen känsla i ditt bröst, som säger dig, huru djupt du förolämpat din make?... och huru mycket du har att försona? Höjer sig ingen röst i ditt inre, som bjuder dig att ångra ett fel, hvars blotta åtanka borde komma dig att rodna. Inser du icke huru många dyra skatter du förslösat, då du förråde dina pligter såsom maka och qvinna, då du glömde aktningen för dig sjelf och det namn du bär?... Ett namn, hvars ljud borde påminna dig de stora anspråk man dervid iäster. Eller tror du, att du ostraffad kan leka med heder och pligt derföre, att slumpen kastat dig in i en klass, som anser sig, genom sin börd, stå öfver andra. Nej, Gerda! *genom tiden går en anda, som fordrar dygd, der den skall skänka aktning, och som icke mera låter blända sig af en längesedan förgången storhet.*

Gerda gret, hon var häftigt upprörd; en tystnad uppstod. Öfver Alvas kinder runno några rätt bittra tårar.

— Förlåt mig, Alva, — yttrade Gerda och räckte armarna emot henne. Alva kastade sig i dem och hviskade:

— Jag har ingenting att förlåta, jag har redan glömt hvad du sagt mig; blott du lofvar att ur ditt hjerta bannlysa en kärlek, som för dig är ett brott och gjort oss båda så olyckliga.

— Jag vill göra allt hvad du af mig fordrar, blott du icke gifter dig med Herman.

— Jag skall, om så behöfs, ställa mig såsom skiljemur emellan dig och honom, — svarade Alva

med obeveklig röst. Gerda gömde snyftande sitt hufvud i kudden. Och härmed lemna vi henne.

Helt tidigt följande morgon emottog Alva detta bref ifrån Herman:

"Alva! Omöjligt vore, att för er skildra alla de känslor, som denna natt bestormat mig. Ert uppträdande vid ett tillfälle, då Gerda och jag lättsinnigt lekt med de heligaste intressen, iiknade en räddande engels. Man skall, såsom jag, hafva öfverlevvat ett dylikt ögonblick, för att rätt kunna uppfatta vigten af ert ädelmod. Nu, Alva, måste ni icke vara det till hälften; ty eljest har ni endast afvändt bevisen, men icke misstankarna. Hvad jag af er begär, är kanske mer än ni kan uppfylla.

"Skall ni förlåta mig, som gjort er till *min fäst-mö*? Dock, jag kunde ju icke handla annorlunda. Att rädda mig och Gerda på bekostnad af er heder, var omöjligt... Att förråda Gerda... var lika omöjligt. Det återstod således endast hvad jag gjorde. Men det steg, jag sjelfrådigt tog, detta går jag nu att bedja er fullfölja. Hör mig och förtåt:

"Det har gifvits ögonblick, äfven under min berusning för Gerda, då jag drömmande betraktat er och tänkt: "Lycklig den, som en gång får kalla Alva sin maka!" Tro icke, att det är sjelfförsvaret eller begäret att från mig vända alla misstankar, genom en förening med er, som dikterar dessa mina ord. Nej, det är mina hemligaste tankar, min fulla öfvertygelse. Jag bönfäller, vid Gerdas framtida lycka: *blif min!* Jag vet, att Alva icke älskar mig; men ni älskar Gerda. Och hon skall aldrig upphöra att älska mig, så länge jag är fri. Hennes hjerta skall tillhöra mig, så länge emellan henne och mig icke finnes någon annan skiljemur än

grefve Ernst. Er make vågar hon aldrig visa sin kärlek, och svartsjukan skall slutligen vända Gerdas ömhet till grefven. Således, för Gerdas framtida frid och lycka: *blif min maka!* Jag är icke nog djerf, för att tala om min lycka. Nej, det vore förmätet. Men var förvisad, att, ehuru jag ofta varit slaf af mången egoistisk passion, skall jag dock aldrig, hurudant än ert svar må blifva, kunna glömma, att jag har Alva att tacka för lifvet. Hvad än ni af mig fordrar, skall jag blindt lyda; mer vågar jag icke säga; ty bifogade jag hvad mitt hjerta känner, så blefve jag kanske icke trodd.

"Mitt lif och min varmaste tacksamhet tillhöra Alva.

"Er evigt förbundne

Herman.

"P. S. Alvas svar måste jag inhändiga innan vi samlas vid middagen, för att veta huru jag bör handla."

Om detta bref var egnadt, att, på en sådan karakter som Alvas, göra något intryck, lemna vi derhän; allt nog, hennes svar lydde sålunda:

"Herman! Jag hade önskat att återfinna ett annat språk i ert bref; men tid och förhållanden medgifva icke, att jag deröfver uttalar mina tankar. Ni ber mig blifva *er maka*. Mitt svar måste blifva: *Jag kan det ej!* Äktenskapet är icke en affär, den man efter beräkning eller fördel afsluter. Det är en helig och betydelsefull akt. . . den viktigaste under vår lefnad; och icke är det möjligt, att afsluta en förening för hela lifvet på ett sådant sätt som detta. Jag älskar er icke, Herman! och skall aldrig göra det. Huru vill ni då, att jag *inför Gud* skall kunna svärja er tro, kärlek och aktning. Mitt löfte vore en mened och vårt äktenskap blefve, hvad Gerdas är . . . olyckligt. Slutligen: huru vill ni att jag skall kunna hysa nog aktning och förtroende till er, för att anförtro min framtid åt Gerdas fordone lärare och vän, som på ett så sjelfviskt och lättsinnigt sätt uppoffrat hennes heder och lycka. Nej, jag hvarken

vill eller kan blifva Hermans maka; . . . det vore en alltför onaturlig handling. Det enda jag för Gerdas skull kan göra, är, att till er afresa, passera för er fästmö.

"Hvad jag fordrar af er hederskänsla är, att ni reser i morgon, såsom ni sjelf sagt, samt att ni skrifer till Gerda några förnuftiga och en hederlig man värdiga ord, för att bringa henne till sans och eftertanka. Äfven önskar jag att hon må förblifva i den tro, att jag verkligen är er fästmö; ty endast derigenom kan man lyckas att vända hennes tillgifvenhet till den af er båda djupt förorättade maken.

"Gör emedlertid en resa åt staden i dag, och bespara oss alla ett oangenämt sammanträffande vid midnatten.

"Jag är fullt öfvertygad att icke förgäfves hafva vädjat till er hederskänsla, och är äfven förvissad att ni skall göra allt för godtgörandet af hvad ni brutit. I förtröstan derpå hoppas jag vi ännu kunna emotse en god utgång.

"Alva."

Herman efterkom punktligt Alvas önskan, och skref till Gerda:

"Ett skriftligt farväl, min älskade Gerda! nödgas jag säga dig; ty säkert inser du att *allt* måste vara slut imellan oss. Vi hafva lekt med elden, och varit nära att blifva dess rof. Du ärentyrade *din heder* och jag *mitt lif*. Vi måste skiljas . . . skiljas för alltid. Det är icke mera i egenskap af din älskare jag skrifer till dig, utan såsom din fordne *lärare*, hvilken vill gifva ett råd. Tag icke hvad jag säger som en förebråelse, utan betrakta det såsom en välmening af den, hvars hjerta varmt och innerligt önskar din sällhet.

"En gift kvinna bör alltid sky att till lif uppväcka känslor hos den man, hon som ogift sagt sig älska, då denne man icke är hennes make; ty hon blottställer sig att derigenom kränka sina pligter och bringa olycka öfver hela sin familj. Den gifta kvinnan omgifves

icke mera af den jungfruliga glorian; hon är ett helt annat väsende och för henne är passioner, hvilkas tillfredsställande i allmänhet anses som en olycka, långt farligare än för andra, emedan de, allt annat ondt oberäkadt, icke allenast göra henne till en trolös maka, utan äfven utplånar aktningen i sjelfva älskarens hjerta. Då en kvinna faller genom oss och för vår skull, äro vi likväl nog egoister, för att äfven sjelfva, när vårt förnuft vaknar, belöna henne med vår förkastelsedom. Tacka Gud, Gerda, att vi rycktes ur den farliga berusningen, innan ditt fel gjort det omöjligt för dig att blicka upp till din man, eller emottaga Alvas ädelmodiga offer. En timma sednare — hvem vet hvarmed den af dig sjelf framkallade tète à tète'n då hade slutat! — Mannens önskingar i dylika ögonblick hafva ingen gräns; — och kvinnans svaghet är oftast allt för stor, att kunna emotstå dem.

"Och nu, min älskade Gerda! fly till din makes hjerta; sök genom kärlek och trohet försona hvad vi gemensamt brutit. — Jag går att i utöfvande af mina pligter söka ersättning för hvad jag i dig förlorar.

"Visa dig stark, min Gerda, och värd den beundran mitt hjerta då skall skänka dig. Du får icke utblifva från middagen, derest du icke skall blottställa oss båda.

"Herman."

Detta bref, — kyligt som en November-natt, — visade Gerda klart att Hermans kärlek ingalunda hörde till det slaget, som trotsar tid och förhållanden, och hon insåg nu tydligt, att han icke tänkte dö af sorg öfver hennes förlust. Det verkade likt ett kylande pulver på Gerdas blossande känslor; han hade väl beräknat dess effekt.

Alva skref till Ernst dessa ord:

"I stora salongen klockan sex på aftonen väntas Ernst af *Alva.*"

Hon erhöll följande svar:

"Jag går med Gren ut att jaga, men återkommer klockan sex."

Efter emottagandet af detta svar, gick Alva till prestgården; men något före tio återkom hon, och skyndade upp på sina rum. Hennes ansigte bar spår af en genomvakad natt och häftiga själsskakningar. En lätt blå skugga under de stora, svarta ögonen, gånge åt dem något dystert, samt gjorde kindernas blekhet ännu starkare. Uppkommen till sig, gjorde Alva i största hast sin toilett. Derefter knäböjde hon och bad länge, men tyst, hvarunder uttrycket i anletsdragen återfingo sitt ursprungliga lugn, och, då Alva några minuter sednare långsamt vandrade genom parken ned till paviljongen, voro alla spår af sinnesrörelse försvunna ur detta ansigte, hvars uttryck afspeglade en stor och stark själ.

En ryslig förklaring.

Baronen var redan i paviljongen, då Alva dit inträdde. Han mätte rummet med stora steg, under synbart inflytande af sina upprörda känslor. Efter att med en stum böjning på hufvudet, hafva helsat Alva, gick han till dörren, igenläste den med dubbla slag, och stoppade nyckeln hos sig. Utan att med en enda min förråda öfverraskning eller fruktan, åsåg Alva stillatigande denna handling.

Baronen vände sig nu till Alva, och, fästade på henne en dyster blick, yttrade han:

— Mycket har förändrats, sedan jag utbad mig detta möte, och föga anade jag de händelser, som utvecklat sig. Felet är icke mitt, om dessa tilldragelser åstadkommit en förändring i min tanke om er, och

framkallat helt andra afsigter. Märk noga, jag är icke en man, som ostraffadt låter någon leka med mig. . . . Och detta, Alva, har ni gjort.

— Men på hvad sätt, herr baron?

Alvas röst var lugn.

— Det frågar ni! . . . Vet, att ni varit den enda qvinna, för hvilken jag under loppet af mitt lif hyst aktning; den enda, till hvilken jag icke vågat framkomma med de önskningsfulla hjerta närde. Det låg i er blick något så rent och ädelt, i hela ert väsende någonting så enkelt och ändå värdigt, att ni beherrskade mina vilda passioner och tyglade mina lidelsefulla begär. Ni *var* den första, på hvars dygd och redlighet jag trott, och derföre äfven den första som bedragit mig. . . . Ni svarade mig i måndags, att ert hjerta var fritt, och . . . redan förliden natt finner jag er tillhöra en annan.

— Skulle det vara möjligt att äfven ni, herr baron, är nog kortsynt, för att hafva blifvit bedragen af denna komedi? . . . Detta hade jag icke väntat. . . . Har ni glömt edra egna ord om Gerda, under valsen: *Den olyckliga förråder sig?*

— Gerda? . . .

— Ja, herr baron . . . er dotter! . . . som jag lyckades undanrycka en offentlig vanära, genom att sätta min egen heder på spel.

— Således var det föregifna frieriet endast en täckmantel för Gerdas kärlek till Herman? Jag hade icke föreställt mig att ni var så fördomsfri, och sannerligen, det smärtar mig att ni är det; ty, derigenom beröfvas jag den enda illusion lifvet haft att bjuda mig. Hvem skulle kunna tro er om att bidraga till en intrig, som har till afsigt att bedraga en aktad man. . . .

— Herr baron! ni uttalar en förvillelse, som skulle djupt sára mig, ifall någon annan yttrat den, — inföll Alva, höjande hufvudet och kastande en stolt blick på baronen. — Jag lånar mig icke till en rol, så förnedrande, som den ni förmodar. . . . Vål har jag, genom min medverkan i denna sak, velat kasta en

slöja öfver det som varit, samt förskona Gerda ifrån de vanärande följderna af hennes fel; och emellan hennes passion och Herman står hädanefter jag...

— Ämnar då Alva förena sitt öde med Hermans?

— Ännu vet jag icke hvartill jag kan anse mig tvungen.

— Men, Alva, detta skall aldrig komma att ske; jag svär det!

— Om det måste ske, är det derföre, att ni, herr baron, lärt er dotter allt annat, utom dessa tvenne saker: att känna helgden af sina pligter och hysa aktning för det namn en hederlig man anförtrött henne.

— Här är icke mer fråga om min dotter, utan om er och mig! — yttrade baronen häftigt; — här är frågan om den enda qvinna jag i världen älskat, och denna qvinna... är ni!... Vål har jag, under min lefnad, varit slaf af mången passion, men aldrig förr än jag såg er, Alva, vetat hvad en verklig kärlek velat säga... Då jag bad om ett möte, var det för att bjuda er... en flicka utan börd och namn... min hand, mitt namn och mitt lif! Jag, *Max Helgenstjerna*, säger åt er, *Alva Holm*, blif min maka, blif den rika och mäktiga baronessan Helgenstjerna, och ni skall icke uppoffra mig för något så imaginärt, som Gerdas blottställda heder... Hon är *min dotter!* detta är nog, för att beskydda henne, äfven om Ernst vore så narraktig, att vilja göra skandal.

— Herr baron, jag skall svara på ert anbud, om ni först vill visa mig den godheten att med tålmod afhöra en berättelse, som rör er familj, — yttrade Alva och satte sig.

— Hvartill skall det tjena? — frågade baronen, och tog plats bredvid henne.

— Hvad jag har att säga, rör er allt för nära, att icke inverka på mitt beslut, och kanske äfven på ert:

— För några och tjugu år sedan funnos i dessa trakter tvenne ynglingar, den ene laglig arfvinge till en baron, hvars namn jag tills vidare utesluter; den andra ett stackars barnhusbarn, hvars mor fordom tjent

som kammarjungfru hos baronens fru. Hon lemnade oförmodadt sin plats, emedan hon hade varit allt för eftergifven emot sin höge husbonde. Kort derpå födde hon en son, hvilken genast inköptes på barnhuset. Modren hade efter dessa händelser svårt att få någon tjänst; men erhöll dock slutligen en sådan hos den upplyste pastorn i Lunda församling. Det arma offret för en dylik djurisk nyck, förtärdes af samvetsqual och oro öfver sitt barns öde, inkastadt på ett allmänt barnhus. Hon anförtrodde pastorn sin sorg och denne talade vid den förnäme fadren, för att beveka honom att med ett litet underhåll bidra, så att modren sjelf kunde få vårda barnet; men han tyckte sig redan hafva nog dyrt betalt en lättsinnighet, hvaraf han icke bibehållit något intryck, och afspisade pastorn med de orden: "att han redan gjort *allt* hvad man af honom kunde fordra."

Under det Alva talade, blef baronens ansigte allt blekare och blekare.

— Pastorn fann modrens belägenhet beklagansvärd, och upplät därför åt henne en koja på prestgårdens egor, dit hon inflyttade, sedan hon uttagit sitt barn ifrån barnhuset. Medelst det arbete pastorn förskaffade henne, samt barnhushjelpen, försörjde och uppfostrade hon barnet. . . . Gossen, hvars namn var *Otto*, åtnjöt af pastorn samma undervisning som hans egna barn, en gosse, tvänne år äldre än Otto, en flicka, några år yngre, samt en pastors brorson. . . . Så förflöto tolf år, då modren dog. Den redan faderlöse gossen stod nu äfven moderlös, utan familj, med intet annat arf än vanäran af sin börd. . . . Af sin mors anhöriga hade hon ingenting att hoppas; ty *hvem anser sig slägt med ett oäkta barn?* Pastorn gjorde ännu ett försök på den rike, i yppighet lefvande fadrens hjer-ta; men utan framgång. Han svarade: "Låt barnhus-direktionen skicka honom till Norrland, han blir då uppfödd till en duglig bonddräng." . . . Den döende modren hade anförtrott gossen i prestens vård, och denne tog honom nu hem till sig. . . . Han uppfostrades tillika med pastors barn. . . . Ottos lynne var ifrån

barndomen våldsamt, egoistiskt och obändigt. . . . Några år förgingo, och gossarne uppvexte derunder till ynglingar. De skickades alla tre till akademien. Hvilken Otto hade att tacka för lifvet, var, tyvärr, allt för väl bekant, och ehuru han aldrig af pastorn hörde talas derom, erfor han det likväl af andra. Vid gossarnes ankomst till universitetet, sammanträffade de med baronens ende, laglige son, *Max*. . . . Det var under detta Ottos korta vistande i Upsala, som troligen grunden lades till en allt annat uppslukande afund emot den rike och firade brodern. Dertill kom, att slumpen så fogat, att de båda bröderna hade en förvillande likhet till vext och anletsdrag, så att man endast på hårets färg kunde skilja dem. . . . Otto hade lockigt guldgult hår; men *Max*' deremot mörkt. . . . Längre än en termin uthärdade Otto icke vid akademien; ty för hans stolta karakter var jemförelsen emellan honom och hans bror allt för plågsam, och dertill kom, att kamraterne ofta på skämt kallade honom *batarden*. . . . Vid gossarnes besök i hemmet, bad Otto pastorn att få egna sig åt landtbruket, samt slippa gå läsvägen; hvilket denne med nöje beviljade, emedan hans tillgångar icke voro stora, och en gosses underhåll vid akademien alltid är ganska kännbart. . . . Många små stygn voro sedan egnade att underblåsa Ottos fiendtliga känslor emot brodern. Då baronen dog, och kort derefter äfven hans fru, ärfde sonen *Max* ensam fadrens ofantliga förmögenhet; under det den andra hade för sina ögon blott ett lif af beroende, bekymmer och motgångar. Förföljd af sin förnedrande börd och ett nådehjon inom en obemedlad prestfamilj, blef Ottos sinne ännu dystrare, och hans tal andades endast bitterhet och hat. Den enda, som under denna tid utöfvade ett något mildrande inflytande på honom, var pastorns unga, vackra och goda dotter *Anna*. För henne tycktes han också hysa en djup tillgifvenhet, hvilken hon besvarade med verklig hängifvenhet. . . . Ett år efter gamle baronens död tilldrog sig en sorglig händelse med pastorns son, som var nära att kosta den menniskoålskande presten lifvet. Den unge studenten hade öfverlemnadt sig åt en ohej-

dad passion för spel, och gjorde skulder, samt blef, i följd deraf, invecklad i de mest brydsamma affärer. För att komma ur denna belägenhet, och för att göra sig fri ifrån de strängaste fordringsegarne, tog han ett lån med baron Max' borgen, ditskrifven af honom sjelf. . . . Bedrägeriet upptäcktes, ynglingen blef såsom förfalskare arresterad; men hjälptes genom den unge, då verkligt ädelsinnade baronens mellankomst, så att saken kunde nedtystas. Reversen inlöstes af baronen, och ynglingen, som af den stränge fadren icke kunde erhålla förlåtelse, reste till Amerika. . . . Pastorn öfverflyttade på sin brorsson och på fostersonen den ömhet han hyst för sitt eget barn; hvars namn aldrig mera inom familjen fick nämnas. Den tacksamhetsförbindelse, hvaruti presten ansåg sig stå till baronen, aflägsnade alldeles Ottos tillgifvenhet för sin välgörare, och ökade hans förbittring mot den förre. . . . Sålunda hade man kommit till den tidpunkt, för några och tjugu år sedan, hvilken min berättelse egentligen angår:

”Pastorn förskaffade Otto plats såsom inspektor hos en grefve Gratton, hvars egendom låg i närheten af Lunda prestgård. Grefven var på långt håll slägt med baron Max och närmaste granne, samt vistades ofta hos denne. Grefve Grattons ekonomiska ställning lär den tiden varit mycket invecklad, emedan hans egendom till nästan hela dess värde stod intecknad. . . . Han umgicks därför med planen att åvägabringa en förening emellan baronen och sin enda syster; men misslyckades deri. . . . Grefven var en man, utan något moraliskt värde, slug, egoistisk och förslagen, samt mycket lätt-sinnig. Han hörde till klassen af desse adelsmän, hvilka anse ingenting heligt, tro på ingenting och äro mäktige hvilken dålig handling som helst, blott de kunna bevara det yttre skenet af heder. Han hade, ehuru gift med ett aktningvärdt fruntimmer, förlösat sin ganska betydliga förmögenhet på utsväfningar af alla slag. . . . Ofta brukade han skämta med Otto öfver baronens och hans likhet, och omöjligheten att kunna åtskilja dem, ifall äfven färgen på håret varit densamma.

”Baron *Max* började under tiden att visa Anna en viss uppmärksamhet, som snart föll Otto i ögonen. Då vaknade begäret hos *Otto* att tillfoga brodern ett lidande, genom att sára honom i hans kärlek till Anna. Ifrån denna stund förändrades *Ottos* verkliga tillgifvenhet för henne, och antog utseende af en häftig passion. För att tillfredsställa ett föraktligt hat, lönade han sin fosterfar och välgörare, Pastorn, med att . . . *förföra hans dotter.*”

Alva höll nu upp, och baronen lutade sin bleka panna i handen.

— Af ett hjerta, så fremmande för tacksamhetens fordringar, och så litet känsligt för minnet af sin egen olyckliga tillkomst, att han, för att tillfredsställa ett uselt hämndbegär, gjorde den ädla fosterfaderns dotter till ett offer, var ingenting godt att förvänta. Anna, bedårad både af sina egna känslor och af hans passion, fick med hela sitt lif umgälla sitt fel.

”Hvarje Lördag brukade *Otto* komma till prestgården och der tillbringa Söndagarna. En vacker Lördags eftermiddag i Oktober, då pastorn var borta på någon förrättning och Anna satt i salen, väntande på *Otto*, inträdde baron *Max*. Han talade för första gången med henne om sin kärlek, och slöt med dessa ord:

”— Anna, jag bjuder dig min hand, mitt hjerta och hela mitt lif . . .

”I detsamma kände han ett slag på axeln, och en gäckande stämma yttrade:

”— Jag beklagar, herr baron, att ni kommer för sent, ty Anna är redan min älskarinna, och kan således icke blifva er maka.

”Det var *Otto*.

”Anna gömde, vid detta oblyga uttalande af hennes svaghet, sitt ansigte i händerna och gret. Baronen, som träffades i hjertat af dessa ord, vände sig till *Otto*, yttrande:

”— Du är en eländig skurk, — och dervid gaf han honom ett slag i ansigtet, samt aflägsnade sig.”

Vid detta ställe i *Alvas* berättelse reste sig baronen, for med handen öfver pannan, och gick några slag

öfver golfvet. Men Alva fortfor, utan att deraf låta störa sig: "Hvad Otto sade, och det som sedan föreföll emellan honom och Anna, förbigår jag. Han spelade ångerfull. Han förmådde Anna att skriva till baronen, för att utbedja sig ett samtal. Mötesplatsen skulle blifva den paviljong, som ligger vid vattenfallet i grannskapet. Hon öfverlemnade åt baronen att sjelf bestämma tiden. De skäl Otto begagnade, för att förmå henne dertill, voro: att baronen kunde meddela Annas far hvad han nu visste, och derigenom framkalla Ottos förvisning ur huset, samt göra en förening dem emellan omöjlig. Annas möte med baronen skulle hafva för afsigt att afböja allt detta. Otto åtog sig att framskaffa brevet. Söndagen inträffade en häftig storm, och tjocka moln jagade hela dagen öfver himmelen. Vid skymningen föregaf Otto, att han ämnade blott göra ett besök i en af grangårdarne, och aflägsnade sig. Men Anna, som satt vid fönstret, och icke såg honom gå ifrån sitt rum, gick en stund derefter, sedan pastorn och adjunkten satt sig att spela bräde, ned till den byggning, hvaruti Otto hade sitt rum. Anländ till dörren, fann hon den stängd, men ljus derinne. Anna böjde sig ned och tittade i nyckelhålet. Hon såg med förvåning Otto sisselsatt att svärta sitt hår. En aning om någon olycka bemäktigade sig henne, och hon var just i begrepp att knacka, då hennes namn ifrån andra byggningen ropades. Anna efterkom kallelsen. Grefve Gratton hade ankommit på besök till prestgården, och ämnade sig sedan fram till bruket. I största hast ordnade Anna om det som kräfde hennes närvaro, och då hon såg sin far inbegripen i ett lifligt samtal med grefven, smög hon sig bort och skyndade åter ut, för att gå till Otto. Kommen på gården såg hon honom, med bössa öfver axeln, taga vägen åt vattenfallet. Månen belyste för ett ögonblick nejden, men försvann strax bakom ett moln. Anna, gifvande vika för en oförklarlig oro, svepte schalen omkring sig, och följde efter Otto den väg hon hade sett honom taga. Ankommen till den omnämnda paviljongen, hörde hon tydligt ljuden af de steg,

hvarmed han fortsatte sin vandring, och följde dem ännu några famnar. En skymt af månen belyste åter trakten. Gömd bakom ett busksnår, såg Anna tvenne män stå några alnar derifrån, och med detsamma ljud smällen ifrån den enes bössa, och hon såg att den andre nedsjönk till marken. Anna utstötte ett ångestrop och nedsjönk på sina knän. Skälfvande af ångest och fasa, lutad emot en trädstam, såg hon huru mördaren med hotfull blick lyssnade efter ljudet; men, då han ingenting vidare förnam, kastade han den döde ned i vattenfallets djup. Anna förlorade dervid sansningen.

— Vet ni, Alva, denna historia kan kosta berätterskan mycket, — inföll baronen, och fattade Alvas hand, den han med gnistrande ögon hårdt kramade.

— Men först måste herr baron höra den till slut, — svarade Alva lugnt och fortsatte:

”Huru länge Anna var afsvimmad, vet jag icke; men då hon återfick sansningen hörde hon, helt nära sig, tvenne personer samtala:

”— Med villkor att ni gifter er med min syster, afträder *Tillby* helt och hållet åt mig och mina arfvingar, samt förbinder er att, ifall ni får en dotter i ert äktenskap, hon då skall blifva maka åt min son, och, ifall ni får en son, att han tager hustru ur min slägt, skall jag förtiga hvem som sofver der nere, och, ifall så behöfs, hjälpa er. I det hela vinner jag på sakens närvarande ställning; ty jag har er nu helt och hållet i mina händer.

”— Men hvem garanterar mig för er tystnad, och att ni verkligen förblir vid de fordringar ni nu framställer såsom betalning dertill?

”— Ert äktenskap med min syster är en temmeligen säker borgen för mig, och för öfrigt skola vi å ömse sidor sätta upp skriftliga förbindelser, hvilka tvinga oss till ordhällighet. Nå, ert beslut? . . .

”— Emellan galgen och er finnes intet val! . . . Kom, låt oss gå!

”— Ännu ett ord; men denna Anna, som ni älskat . . . ?

”— Hennes älskare sofver ju dernere, — svarade den andre, hvars röst Anna allt för väl kände.

”De båda talande aflägsnade sig. Anna släpade sig fram till prestgården. Hon gjorde under denna vandring en förfärlig upptäckt: att hon skulle blifva mor...

Alva höll upp. Baronens kastade sig ned uti en emma, der han satt, mera lik en bildstod än en människa. Hon fortfor:

”Dagen derpå reste baron Max, åtföljd af greve Gratton, utrikes.

”Otto hade spårlöst försvunnit; alla efterspaningar voro såfånga, han var och förblef borta. Anna framsläpade ett lif, som vore såfångt att beskrifva, och så förflöto tre månader. Hennes belägenhet var icke mera möjlig att dölja; men hon egde dock icke styrka eller mod att bekänna sitt fel. En dag hemkom pastorn ifrån någon af granngårdarna. Man hade der framkastat några ord om hans dotter, hvilka kommo honom att tänka på hennes förändrade utseende, det han dittills tillräknat fosterbroderns besynnerliga försvinnande. Hemkommen till prestgården, skickade han efter Anna. Hon inträdde darrande och full af ångest.

”— Tag af dig schalen, Anna; hvarför går du ständigt med den på dig? — yttrade fadren. Den olyckliga vågade icke efterkomma tillsägelsen. Pastorn, som förgäfvets väntade på att blifva åtlydd, blef otålig och ryckte den sjelf af henne. Jag förbigår den gamle djupt kränkta faderns första utbrott af smärta, samt dottrens bittra, men för sena ånger. Då den förre emottagit sin dotters bekännelse, yttrade han med ett förfärligt lugn:

”— I morgon göra vi upp vår räkning, Anna; gå nu, jag vill vara allena.

”Följande eftermiddagen kallades hon åter ned till fadern. På bordet låg en bundt penningar, och på gården stod ett förspändt åkdon. Pastorn tilltalade henne med följande ord:

”— Din mors hemgift utgjorde 8,000 r:dr r:gs; hvilka, under den tid jag hade fyra barn att försörja, alldeles åtgått. Men din lott deraf är 2,000 r:dr; jag har genom lån förskaffat mig dem och här ligga de.

Detta är ditt moderne-arf, och din rätt. Jag här, såsom far, sökt ersätta dig förlusten af din mor; jag har älskat dig högt och af hela min själ: Jag har trott mig inför Gud och menniskor hafva uppfyllt mina pligter emot dig, både som far och lärare. Men jag måste likväl hafva misstagit mig. Säg, hvad har du att förebrå din far?

”— O min far, min far! ni har varit för mig mer än både moder och fader, — yttrade den djupt förkrossade dottern, knäböjande.

”— Har jag icke kunnat klart visa dig dygdens och sanningens väg, eller hafva mina läror varit dunkla? Har i utöfvandet af mitt kall, funnits något som gifvit dig anledning tro, att jag dagtingat med mitt samvete? Eller voro mina framställningar om sedlighet sådana, att de icke gåfvo dig ett tydligt begrepp derom?

”— Min far! jag har allt ifrån barndomen af er hört endast goda och förträffliga lärdomar, och af er sjelf endast sett handlingar, som voro fullt värdiga en christen prest.

”— Om så är, har jag ju redligt uppfyllt mina pligter emot dig?

”— Ja, det har ni, vid Gud! — snyftade Anna.

”— Nå väl, hör då äfven hvad jag af dig har att fordra, — utropade pastorn med fruktansvärd röst. — Jag fordrar af dig mitt kränkta namn, såsom far och prest, tillbaka. Jag fordrar af dig en dotter, som kan tjena min församling till efterdöme, och jag fordrar ändteligen af dig lönen för min kärlek, min faderliga vård och mina mödor. Hvad har du af allt detta att gifva mig?

”Anna förmådde icke svara.

”— Du gifver mig till pris åt *vanära*. Du sätter kronan på de sorger din bror beredt mig! . . . du har gjort mig lifvet förhatligt, och mitt kall som prest till en börda! . . . Du förbandt dig med den, som lönade mina välgerningar med otack. Se der. . . verket; du måste nu bort från detta hem, som du förnedrat. Der ute står ett åkdon, som skall föra dig hvart du sjelf önskar; blott det blir långt ifrån denna trakt. Prestens lättfär-

diga dotter måste bort, på det icke hennes förhållande må inverka menligt på församlingens barn. Den goda dottern välsignar fadern; den vanartiga! förbannar han.

"Anna hörde icke mera, hon hade afsvimmat."

Alva tystnade, ty hon var alltför upprörd, och baronen ryste. En stund derefter återtog Alva:

— Påföljande dag fördes den olyckliga af sin kusin, som var adjunkt hos fadern, ifrån fädernehemmet, dit hon aldrig fick återvända. Pastorn dog några månader derefter, ensam, utan barn, af sorg, samt ett offer för sin barmhertighet. Om Anna hörde man sedan aldrig talas...

— Ah! men ni, Alva, vet väl hvart hon tog vägen? — utropade baronen.

— Ingen hörde mera talas om *Anna Hedberg*, — fortfor Alva, utan besvara frågan direkte. — Nu några ord om *baronen*, och jag har slutat. Han gifte sig i Paris, året derpå, med grefve Grattons syster och försålde, såsom det hette, åt honom *Tillby*. Af allt hvad jag hört om baronens hustru, skall hon varit en engel af godhet, och man hade all anledning förmoda, att han bordt finna sig lycklig med henne. Men denne man, sammansatt af bara låga, egoistiska passioner, försummade i sjelfva verket sin hustru, och kastade sig in uti ett utsväfvande lif. De unga nygifta fortforo att vistas i Frankrike. Efter någon tid födde den unga frun här en dotter. Kort derefter öfverlemnade baronen sig åt en böjelse, som han fattat för en ung, vacker kryddkrämarhustru. Hon var gift endast sedan tvenne år. Långe och förgäfves belägrade han henne med sin hyllning; men segrade dock slutligen, och då han afreste ifrån Paris, hade han lyckats locka den unga kvinnan med sig. Hon rymde ifrån sin man och ett spädt barn. Mannen, som med passion älskade sin hustru, tog derefter lifvet af sig, och barnet vet jag icke hvart det tagit vägen.

— Ni pröfvar mitt tålmod alltför mycket, jag vill icke höra mera, — afbröt baronen.

— Herr baron, ni måste höra mig till slut, ty hvad som återstår bör isynnerhet intressera er. Den

unga fransyskan, hvars namn var *Agnes*, ankom till Sverige tillika med sin älskare, och han omgaf henne med all den förnedrande lyx, som tillhör en förnämmandes mätress... Hos Agnes samlades baronen och hans vänner ofta, för att i ett frivolt lag passera sina aftnar. Agnes, lättsinnig af naturen, och bedöfvad af ett sysslolöst, blott åt nöjen egnadt lif, fördes såsom af en ström till den afgrund, som skulle uppsluka henne. Hon födde, kort efter sin ankomst till Sverige, en dotter. Baronen inköpte barnet på barnhuset, och modren befriades derigenom från allt besvär, som eljest kunnat verka störande på hennes glada lif. Ett år derefter fick hon äfven en son, den en qvinna, som bodde i huset, emottog för barnhuslösen. Agnes insjuknade af förkylning, och då hon åter frisknade var hennes skönhet förbleknad. Älskaren, bunden endast genom sinlighet, hade redan ledsnat, och öfvergaf henne med kallsinnighet. Han lemnade hufvudstaden och reste till ett af sina gods, för att, såsom han föregaf, sörja sin då nyligen bortgångna maka. Agnes, van vid det lif hon under tre år fört, fortsatte dermed, så länge något ännu återstod af hennes sägring; men nedsjönk slutligen till en af dessa varelses man med vämjelse ser vandra kring gatorna, höljda i trasor och rof för alla möjliga laster, understundom äfven för brott! Denna Agnes, fordom en hederlig mans hustru, sedan en rik mans mätress, fann sin dödsbädd på en halmkärve i ett kyffe, bebodt af de mest fallna varelses, utan kännedom om sina barns öden, och ett rof för frätande samvetsqual. Förföraren, som kastat henne in på lastens bana, och barnen ut i vida världen, utan att de någonsin egde hvarken moderlig eller faderlig vård, eller ens något hem. Säg! hvad tänker ni om honom? Skulle ni, som qvinna, våga anförtro honom ert öde.

— Jag har nu afhört er, hör ni nu mig. En man, sådan som baronen, skyggar icke tillbaka för något, förstår ni?... han afskräcks af ingenting. Fruktan är för honom en främmande känsla. Om den qvinna han en gång bjudit sin hand, förskjuter den, skall hon ändå tillhöra honom! Märk mina ord, Alva, då ni trädde

in hit och jag ansåg mig af er bedragen, svor jag att ni icke skulle komma härifrån, utan att vara min. Ni upplyste mig om mitt misstag, jag trodde er! . . . jag bjöd er mitt namn, ni har blott skymfat mig. Nå väl, ni skall blifva min; men, utan att bära baron Helgenstjernas namn! . . .

— Här finnes ingen baron Helgenstjerna, han blef mördad för tjugu år sedan, här finnes blott hans mördare, *Otto Lind!* — utropade Alva och reste sig upp i sin fulla längd.

Baronen raglade tillbaka några steg; men stannade plötsligt. Hans ögon vidgade sig, hans läppar blefvo blå. Ett ögonblick stirrade han på Alva, men gick derefter emot henne med ett lugn, som var förfärligt.

— Hvad ni nu uttalat, innebär er dödsdom . . . Jag skulle icke skona min egen mor, om hon lefde och kände min hemlighet. — Rösten var fast och blicken obeveklig.

— Jag har förut beredt mig derpå, — svarade Alva lugnt; — men ni bör väl finna, att jag haft ett stort och mäktigt motif, för att så kunna blottställa mig?

— Hvad skäl ni haft, qvittar mig lika. Min säkerhet kräfver ert lif och ni skall dö, — utropade baronen med raseri och ryckte ur bröstfickan en dolk, den han lyftade emot Alva.

— Stöt icke till! . . . Ni skulle endast mörda en qvinna, som heldre vill dö än förråda er, — sade Alva med vemodig röst, och fästade på honom en blick, full af ömhet. — Långsamt sjönk handen med vapnet; han for med den andra öfver sin panna.

— Alva! ni är en farlig qvinna . . . Hvem gaf er denna makt, som emot mitt förnuft tjusar och bedårar mig, så att jag skonar er, då min heder och mitt lif fordrar ert uppoffrande. Hvem gaf er denna makt öfver mig, som ingen hittills egt?

— *Gud* . . . som ville att ni en gång i ert lif skulle lära er älska någonting högre än er sjelf, — svarade Alva med rörelse.

— Hvarföre, Alva, har ni framkallat dessa länge sedan glömda händelser? . . . Huru känner ni hvad som

passerat förr än ni blef född? — frågade baronen med dyster blick.

— Huru jag vet allt detta, skall ni snart erfara. Hvarför jag gjort det, skall jag genast säga: Mitt hjerta skulle evigt blöda, om jag måste dö med den tanken att ni fortgick på den bana ni börjat. Jag ville för er blick framhålla allt hvad ni brutit, för att i er själ väcka tankan på allt hvad ni har att försona. Guds godhet är oändlig.

— Alva, jag tror icke på hvarken förlåtelse eller straff. Menniskan är sitt eget öde, och sin egen domare.

— Men ni skall likväl snart erkänna att det gifves en *Nemesis*, som aldrig lemnar ett brott ostraffadt. Har det under ert lif aldrig fallit er in att tänka på dessa varelsor, hvilkas upphof ni är? Har ni aldrig frågat er: hvilket öde som blifvit deras? . . . Ni sjelf, ett barn af en vanärad mor och en hjertlös far, som, likgiltig om er framtid, kastade er in på ett barnhus; ni, som sjelf smakat den bittra kalken att behöfva rodna öfver er börd, ni, som genom jemförelsen emellan er brors ställning och er egen, tidigt lärde att afsky den orättvisan hos en far, som beröfvar det ena af sina barn *allt*, föräldrar, heder och utkomst, under det han lemnar det andra i fullt åtnjutande af alla dessa företräden! . . . ni, som genom det rättsvidriga och straffvärda i allt detta drefs till ett . . . *brodermord*. Ni hade aldrig bort kunna göra er sjelf skyldig till ett dylikt handlingssätt. Då ett sinligt begär hänförde ert sinne, borde likväl tankan på er mor, — er egen existens och ert begångna brott, afhållit er ifrån att göra andra qvinnor lika beklagansvärda som hon, och att gifva lif åt barn, som genom sin födelse skulle blifva hemfallna till olyckor och brott . . . I det lyckligaste fall för dessa barn, då de få vexas upp under en mors vård, skola de likväl en dag, då de vakna till klart begrepp om sin ställning, alltid med namnet mor, detta dyrbara och heliga namn, förknippa tankan af vanära, och med tankan på sin far, den af förakt för en grym hjertlöshet. De äga icke denna för hjertat mäktiga och på hela lif-

vet inflytelserika känsla af vördnad för föräldrar. De äga inga exempel af dygd; ingenting till motvigt under frestelserna. De äro beröfvade allt, som gör sedligheten till en oafviklig lag. Oaktadt således dessa arma barn icke rå för, att de hafva endast ett tygellöst lättsinne att tacka för lifvet, drabbar dem likväl det förakt, som ensamt borde tillfalla deras felaktiga föräldrar. Uppstod då aldrig dessa tankar i er själ, när ni af egoism gjorde Agnes till ert offer, samt dömde hennes barn till ett lif, fullt af elände? Har ni aldrig med oro betänkt, att det kunde vara ert eget barn, som, höljdt i trasor, utmärgladt af hunger, skälvande af köld och uppmadt i lastens skola, tiggande emot er utsträckte sin hand? Ryste ni icke af fasa vid tankan på alla de moraliska mord, ni begått på dessa qvinnor och deras barn? Vill ni nu, herr baron, lära känna edra barns verkliga öden, så skall jag meddela er dem: En gång förföljdes ni af en liten förtviflad flicka, hvars mor var sjuk och höll på att dö af svält, och flickan sjelf led af hungerns marter. Detta barn bönföll er om en riksdaler, och ni besvarade hennes begäran med ett slag af er käpp. Denna flicka var er dotter!... Er vän och släktning, gamle grefve Gratton, tog en annan flicka vid baletten och gjorde henne till sin mätress, ni sjelf har hos henne, i sällskap med grefven och andra, tillbragt nattliga orgier. Denna qvinna, ännu ett barn till åren, men fullärd i lasten, hvems dotter är väl hon?... Jo, också er!... nemligen det första barnet med den olyckliga Agnes. Denne gosse, som i går kröp in genom fönstret och stal er klocka, hvilken ni i dag ämnar öfverlemna åt lagen, hvems barn är då han?... *Er son,* med samma Agnes... Och slutligen jag...

— Håll Alva, hvem är då ni! — utropade baron med ångest.

— Jo, jag... den enda qvinna ni säger er verkligen älskat, som ni vill hafva till maka, som ni svurit icke skall lemna detta ställe, utan att tillhöra er; hvem är väl jag?... *Er dotter!* — Alvas röst darra- de vid uttalandet af dessa ord.

Fåfångt vore att vilja beskrifva det intryck dessa

ord gjorde på den stolte baronen. Han neddignade på en stol, stammande:

— *Alva!* min dotter? nej, nej, det kan icke vara så...

— Det är dock så; ty jag är samma barn, som en gång tiggde af er, utan att då veta, att det var till en far jag ställde min bön;... jag är *Anna Hedbergs dotter*...

— Således Annas barn!

Det låg någonting af smärta, ångest och förtviflan i den röst, hvarmed baronen yttrade dessa ord. Alva gick fram till honom, knåböjde vid hans sida och fattade hans hand, sägande med upprörd stämma:

— *Min far!*... förlåt er dotter, om hennes skildring kommit ert hjerta att blöda; men, då jag, efter min mors död, i hennes anteckningar läste hvad jag nu sagt er, uppstod hos mig det fasta beslutet, att en dag, genom återkallandet af alla dessa tilldragelser, söka i ert hjerta framkalla ånger.

Vi förbigå hvad som vidare sades imellan far och dotter; hvilket var af ingen vikt för vår berättelse.

Då baronen och Alva lemnade paviljongen, var den förres utseende dystert och förstördt, och Alvas ögon buro spår af tårar.

En betjent underrättade baronen, vid hans inträde i sina rum, att det varit bjudning ifrån prestgården, och att gamle grefve Gratton samt de båda unga grefvinnorna antagit den.

— Hvar är grefve Ernst? — frågade baronen.

— På jagt, i sällskap med professorn.

— Än härads höfdingen då?

— Han afreste på morgonen till staden.

— Det är bra; säg till, när bordet är serveradt... och gif befallning att åkdonen skola vara förspända kl.

5. Jag far äfven till prestgården.

Betjenten aflägsnade sig.

Baronen vandrade upp och ned i rummet, ett rof för sina upprörda och plågsamma känslor. Emellanåt mumlade han:

— Alva, Alva!... min dotter!

Vid middagsbordet var icke Alva synlig; hon lät säga, det ett illamående hindrade henne. Och illa mådde hon verkligen. Under hela detta dygn hade Alva varit underkastad den ena själsskakningen efter den andra, och hon kände ett stort behof af några timmars ensamhet och hvila ifrån allt tvång och förställning. Hon behöfde ostördt gråta och bedja, för att hemta styrka till mötet med Ernst. Endast en själ, så stark, och så lifvad af sin känsla för det goda, som Alvas, skulle kunnat genomgå alla dessa stormar, utan att duka under.

Alva hade allt ifrån det ögonblick, Ernst, lik en räddande engel, uppträdt för henne, i sitt hjerta-bibehållit hans bild; och ehuru år förgingo, innan de återsågo hvarandra, närde hon likväl alltid hos sig för honom en svärnisk tillgifvenhet, som uppfyllde henne med mången ljuf och ren dröm. Sådant var hennes hjerta också, då hon återsåg honom såsom Gerdas man. Huru mångt luftslott ramlade, huru mången skön, illusion försvann icke, vid detta bittra återseende. Isynnerhet hade Alva, sedan hon blef egarinna af en stor förmögenhet, haft mången glänsande hägring af hoppet, och drömde alltid om ett återseende; men ack! under helt andra förhållanden. Nu invigde det hennes lif till försakelse, och hennes kärlek till hopplöshet. Men, i samma stund hon uti Ernst blick tyckte sig läsa svaret på sina egna hemliga känslor, stod äfven klart för hennes själ nödvändigheten att aldrig låta honom få ana hennes kärlek. Hon borde uppbjuda all sin förmåga, för att rycka Gerda ifrån sitt tycke till Herman, och målet för hennes bemödande blef Gerdas och Ernsts lycka.

Så hade Alva utstakat sitt lif. Men skulle hon lyckas deri?... Skulle då så mycken försakelse aldrig erhålla någon ersättning?... Skulle väl dessa föresatser, huru ädla de än voro, kunna gå segrande ur

en strid med hjertats mest glödande fordringar? ...
Mötet med Ernst skall utvisa det.

Klockan fem foro alla hemmavarande till prestgården. Alva hörde, der hon låg på sin soffa, vagnarna rulla bort. Hon drog en djup och smärtsam suck. Till en timma derefter, var mötet med Ernst bestämdt; då Alva skulle bestå en ny hård pröfning.

Klockan sex inträdde hon i salongen, der hon fann grefven. Han satt nedsjunken i en emma, med ett förstördt och sorgset utseende.

Grefven reste sig och gick Alva till mötes, sägande:

— Jag har efterkommit din önskan; ... jag är här, för att låta bedraga mig; hvem har väl nog vänskap för mig, att icke bjuda till att göra det?

— Jag har aldrig bedragit dig, och skall icke heller nu göra det. ...

— Säg icke så, Alva! ... man har ju redan velat bedra mig, och om det misslyckades, var felet icke ditt, — svarade Ernst, i det han förde Alva till soffan, och sjelf tog plats på en stol der bredvid. — Sedan jag kommit till en lugnare åskådning af min ställning, har icke Gerdas trolöshet hos mig väckt den största smärtan; nej, emot henne kände jag endast harm; men du, Alva, du! har gifvit mitt hjerta ett djupare sår. Då jag några minuter före dig ankom till skådeplatsen för min kränkta heder, bemäktigades jag af vrede, en vrede, som kräfde blod; men då jag såg dig störta in, rycka Gerda ifrån sin plats, och hviska henne något i örat, som förmådde henne fly, och du sjelf intog hennes ställe, då greps min själ af en förfärlig smärta, som endast vunnit i bitterhet, ju mera jag tänkt derpå. Vet du, Alva, man är först då rätt olycklig, när man tvingas att tvifla på alla! ... och allt!

Ernst lutade pannan i handen.

— Jag förstår dig icke ... Endast för att rädda Gerda, kastade jag mig emellan ...

— Förstår icke Alva, att jag måste lida förfärligt vid minnet af denna mellankomst, som väl hade räddningen af Gerdas heder, men äfven mitt vilseförande

till systemål? . . . Blifva bedragen af dig; af dig! som jag så högt och heligt älskat! Alva! . . . Alva! jag för-
tjenade icke detta.

Utför Alvas kinder runno bittra tårar; så bittra hade hon aldrig förr utgjutit. — Misskänd, misskänd af alla, och äfven af Ernst! — hviskade Alva.

— Gråt icke, Alva! . . . dina tårar bränna på mitt hjerta. O! säg ett ord, att du icke ville bedraga mig, — yttrade Ernst med värme, och fattade hennes hand.

Med upprörd röst, berättade nu Alva huru hon afhört grefvinnan Hildas anklagelse, samt att hon äfven öfvervar deras möte i korridoren.

— Då du, — fortsatte hon, — med nyckeln i handen begaf dig till Gerdas rum, och Hilda skyndade att på andra håll upprepa sin anklagelse, då hade jag blott en önskan, den att kunna afböja en olycka, som sväfvade öfver Gerda, samt den skandal, som hotade eder båda. Jag kunde endast lyckas derigenom att jag satte min egen heder på spel; men hvad betydde väl det, då frågan gälde er? Under det jag ilade upp till mina rum, och sedan vindeltrappan ned till Gerdas, flög väl den föreställningen igenom mitt hufvud, att du kunde komma förr än jag; men jag tröstade mig likväl med den tankan, att komma förr än de *andra*. Och så fullkomligt kände jag din karakter, att jag var förvissad det du icke, sedan jag trädt emellan, skulle lemna Gerda och ditt eget namn till pris för en uppenbar skandal. Hvad hade det icke inträffat, ifall det gått såsom Hilda beräknat? Har jag gjort mig skyldig till ett bedrägeri, så är det åtminstone ett sådant, som hvarje god människa är färdig att begå, då hon dermed kan afböja en ögonskenlig fara.

— Men om jag kommit sednare än du, och blifvit vilseförd af ditt uppträdande, icke hade du då upplyst mig om sanningen?

— Nej, Ernst, visst icke! . . . jag hade blott sökt verka på Gerdas bättre känsla; men förmått henne att inför dig bekänna allt, samt genom sin ånger beveka ditt hjerta till försoning; och jag tror mig sålunda icke halva valt den orätta vägen.

— Möjligtvis har du rätt, och jag, sårad i min stolthet, har kanske orätt. Men tror du väl, Alva, att jag någonsin lånar mig till den usla rolen och spela bedragen? Tror du, att jag skall låta dessa båda människor, som vågat leka med mitt förtroende och min heder, förblifva ostraffade? ... Nej, vid Gud! det kan jag icke.

— Och likväl, Ernst, har jag ett hopp, att du skulle förlåta! ...

— Aldrig! ... Alva, hoppas icke derpå.

— Och hvarföre skulle du vara strängare än Gud?

— Tyst, du vet icke allt hvad denna qvinna har brutit! Möjligen kunde jag förlåta henne detta, ehuru jag tviflar derpå; dock, det ligger ändå inom möjlighetens gränser; men då jag betänker allt det onda hon gjort mig, är sådant omöjligt. Besinna att hon trädde i brudstol med hjertat uppfyllt af kärlek till en annan; att hon med fullt medvetande svor en falsk ed, då hon inför Gud lofvade mig kärlek och tro; att hon sedan, långt ifrån att söka närma sig till mig, gjort allt för att jaga mig ifrån sig. O, Alva! om du, liksom jag, framsläpat ett helt år vid sidan af en varelse, den ditt hjerta ville älska, men af hvilken du ständigt bemöttes med en isande köld, då skulle du fatta min förbittring emot henne. Märk, jag har vid hennes fötter tiggat att få veta hvad som gjorde mig förhatlig; jag har besvurit henne att säga mig uppriktigt om hon älskade någon annan; men hon har svarat mig endast med en afvisande köld. Jag har spelat likgiltig, för att sára hennes egenkärlek, och slutligen rent ut frågat henne, om hon ville att jag älskade henne; hvarpå hon svarade: att hon icke önskade det. Kan en en maka gå längre i grymhet? Ännu icke nog; en gång fick jag ett bref i mina händer, hvilket, såsom jag klart insåg, dölde någon hemlighet; men på en vänlig bön af henne uppbrände jag det, oläst ... Hvem gaf denna qvinna rätt att fastkedja sitt lif vid mitt, då hon visste med sig sjelf, att hon aldrig skulle kunna älska mig, utan endast göra vår förening till en ömsesidig plåga? Hvem gaf henne rätt att håna sina pligter och trampa aktningen för mitt

namn under sina fötter? Säg, kan man förlåta allt detta? . . . Och denne man, som af mig inbjöds till mitt hus, hvilken jag behandlat som en vän; hvad misskund förtjenar väl han? . . . Han, hennes lärare och oinskränkt herrskare öfver hennes känslor, huru har han uppfyllt sin pligt såsom hederlig karl? . . . Jo, igenom att bemöta min vänskap med att förråda mitt förtroende. . . Han har utöfvat sin makt öfver Gerda, genom att locka henne ifrån sina pligter, och lärt henne dagtinga med heder och samvete. Man straffar till lifvet den, som under uppbrusningen af vrede slår ihjäl en människa; men hvad förtjenar då den för straff, hvilken begår det nidingsdåd, att bestjäla den ena maken på den andras tillgifvenhet, som mördar förtroende och sedlighet, samt kastar en skugga af oförtjent vanära och hån öfver en hederlig man? Ett sådant handlingssätt kan endast straffas med döden, och . . . hennes förskjutande!

— Jag har afhört dig; gör nu du detsamma med mig. Du säger att Gerda aflade en falsk ed, då hon svor dig tro. Men vet du väl också om hon gjorde det med fri vilja, och hvad detta kostade henne? Jo, uppoffringen af hennes första varma kärlek, och alla hennes drömmar om lycka! . . . Med ett lynne och en uppfostran sådan som Gerdas, var hon väl mäktig att efterkomma sin fars befallning, och *för honom* uppoffra sig; hon saknade sedan endast kraft att värdigt uppfylla sitt svåra kall. Hon har i dig sett blott den, som tvingade fadren att, på bekostnad af hennes lycka, hålla sitt gifna ord. Hon betraktade dig såsom en man, hvilken, för att komma i besittning af hennes rikedom, stälde sig emellan henne och sällheten. Också gaf ditt uppförande all anledning till en dylik förmodan. Du ankom först tre veckor före brölloppet, och utan att hafva er emellan vexlat ett enda ord om kärlek, eller underrättat dig om hennes känslor, förenar du ditt öde för hela lifvet med hennes! . . . Hvad gaf dig rätt att på ett löfte af Gerdas far tillskansa dig hennes lif? Du tog henne i besittning, såsom en dig tillhörig egendom, utan att bekymra dig om hennes hjerta; och likväl for-

drar du sedan kärlek, ömhet och tro! Hvem af er två har egentligen framkallat det andra: *hon*, som lydde en sträng och obeveklig fars hotelser, eller *du*, som handlade fritt och emottog en brud, utan att veta om hon älskade dig? . . . Nu, då de alltför naturliga följderna af ditt obetänksamma handlingssätt visa sig, nu riktar du blott emot henne din vrede och din hämd. Du vill öfverlemna offret af en fars dispotism och din egen liknöjdhet, utan barmhertighet, åt verdens förakt och skadeglädje; under det du likväl sjelf gjort dig skyldig till samma fel, som det, för hvilket du anklagar Gerda. Hon har endast förblifvit sin första kärlek trogen, och gifvit vika för den; men du, du har öfverlemnadt dig åt intrycken af en ny böjelse!

— Alva, du går för långt!

— Nej, Ernst, nej! *hjärtats trolöshet är lika brottsligt som sinnets! . . .* Huru mycket ädlare och dig värdigare, om du förlåtande räckte din felande maka handen, och genom ditt öfverseende tvang henne till ånger, och slutligen till kärlek? Hon skall då en dag älska dig, såsom den bättre delen af sig sjelf; emedan du lärt henne det goda och helgden af sina pligter. Tro mig, en dylik handling medför långt mera tillfredsställelse, än om du gifver vika för ett egoistiskt hämbegär.

— Men hvad du förutsätter är omöjligt; ty jag älskar icke denna qvinna.

— Allt godt och storsint är en ädel menniska möjligt. Du har en gång sagt, att du älskade mig högre än ditt lif. När väl, i denna kärleks namn bönfaller jag: *förlåtelse för Gerda!* och må hvad som händt förblifva emellan dig och mig, till dess Gerda sjelf en dag, ångrande, för dig bekänner sitt fel.

— Jag eger icke makt dertill, ty på hennes läppar skall jag alltid se märket efter hans kyssar, och på hennes panna läsa bådas vår skymf.

— O, Ernst! jag har då fåfängt talat till ditt hjerta? din egoism är starkare än ditt ädelmod! På knä, vid dina fötter, tigger jag om förlåtelse åt detta arma, vilseförda barn, som aldrig egt en mor, hvilken

lärt henne sina pligter såsom kvinna, som fått växa upp utan ledning, och icke fått något begrepp om hvad som tillkommer en maka. Ernst! jag skall icke stiga upp, förr än du beviljat min bön. Alva var så idealiskt skön, der hon knäböjde, med hela sitt ansigte förklaradt af de känslor som lifvade henne, att hon säkert lyckats beveka ett hjerta, mindre känsligt än grefvens. Han betraktade henne ett ögonblick stillatigande, men med passionerad beundran, och derefter lade han handen på sin panna och yttrade sorgligt:

— Stig upp, engel! din bön innebär hela mitt lif, dömdt till försakelse; men jag skall dock . . . *för din skuld . . . af kärlek till dig*, du beundransvärda kvinna! försöka att förlåta *Gerda . . .* men *honom?* . . .

— Den Herman, som älskade Gerda, finnes icke mera. Han afsade sig ju henne, då han inför andra gjorde mig till sin fästmö . . .

— Alva! — utropade grefven, uppspringande, — *Alva!* bor i ditt hjerta en engels mildhet och en djefvuls grymhet, då *du*, mina drömmars ideal, säger mig att du skall tillhöra den man jag djupast afskyr . . . Om så är, ingen förlåtelse åt henne, ingen förskoning för honom. Heldre döden, än lefva och vara vittne att *han* är i besittning af en lycka, hvilken jag icke lens vågat drömma om.

— Eviga, aldrig hvilande egoism! när skall väl din röst en gång qväfvas af människokärleken? De ord, du nu uttalade, borde icke hafva gått öfver dina läppar; ty de innebära ju den största sjelfviskhet. Jag blir aldrig Hermans maka; emedan jag hvarken högaktar eller älskar honom.

— Än ett ord, Alva! . . . ett äktenskap kan ju utan skandal upplösas? . . . och Gerda derefter blifva lycklig med Herman? . . .

— Ett löfte, aflagdt inför Gud, är heligt; det får icke brytas. Äktenskapet är icke en affär, utan en moralisk förening för lifvet, den ni med en helig ed besegla och hvars helgd det är en oafvislig pligt att bevara. Den, som lättsinnigt leker dermed, kan aldrig

hoppas lycka . . . O, Ernst! Vid sidan af Herman skulle Gerda en dag tvina bort, utan att någonsin finna hvad hon hos honom drömt sig. Vid ditt hjerta deremot skall hon utveckla sig till en ädel kvinna. Blif du din unga förvillade makas ledare, stöd och vän, samt glöm en böjelse, underhållen af en dig ovärdig svaghet, hvilken, nu mera, aldrig för dig kan frambringa annat än olycka.

Grefven stod stödd emot kaminen och betraktade Alva. Många bittra och stridiga känslor kämpade i hans bröst. Han insåg tydligt, att hon icke kunde komma att tillhöra honom; ty åt den frånskiljde mannen skulle aldrig Alva räckta sin hand.

Alva stödde, utmattad, sitt hufvud emot handen, och äfven i hennes bröst gjorde hjertats röst sig gällande, ehuru utan hopp att blifva hörd. Hon afvaktade grefvens svar; men hennes krafter svigtade i denna kamp med honom, som hon så högt, så varmt älskade.

— Ernst bröt tystnaden:

— Du fordrar af mig *allt*; men du gifver mig intet. Må så vara! Hvad denna din seger kostat mig, skall du aldrig förstå. Du har segrat, Alva; jag skall göra det orimliga, jag skall förlåta dem båda. Är du nu nöjd?

— Jag har aldrig ett ögonblick tviflat på det utslag ditt ädla hjerta skulle gifva, — svarade Alva, rörd, och tryckte tacksamt hans hand.

— Men, Alva, innan vi åtskiljas och börja den långa pilgrimsfärden af ett lif utan kärlek, så svara mig fullt uppriktigt på en fråga. Låt icke en inbillad fördom afhålla dig ifrån att vara sann. Lofva mig det, — bad Ernst, fattade Alvas båda händer och blickade forskande på hennes ansigte.

— Jag skall vara uppriktig!

Alvas röst darrade.

— Tack! . . . Det har gifvits obevakade stunder, då jag från dig uppsnappat en blick, en rodnad eller en darrning, som kommit mitt hjerta att slå af fröjd; ty jag har i dessa tecken trott mig se, att jag af dig var älskad . . . O, Alva! säg mig ärligt, om jag haft rätt.

Låt mig medtaga vissheten derom, såsom en styrka och en tröst på lifvets bana . . . Alva! beröfva mig icke detta mitt sista, enda hopp! — bad Ernst, med hänförelse, och tryckte hennes händer till sina glödande läppar.

Ett ögonblick vacklade Alva; men med styrkan af sin vilja, befalle hon sitt hjerta att ännu tåga . . . Alva visste mer än väl, att ensamt öfvertygelsen att hans kärlek var obesvarad, skulle kunna vända Ernst känslor till Gerda. Med ett heroiskt mod, mäktigt endast en själ, så försakande och genomgripen af känslan för det rätta, såsom Alvas, svarade hon, utan att en muskel i hennes ansigte förrådde huru djupt hon led:

— Du har mycket misstagit dig, Ernst. Jag hyser för dig den varmaste erkänsla och vänskap. Jag håller af dig, såsom välgörare och vän, ja, såsom en bror; men kärlek, har och kan mitt hjerta aldrig känna för dig.

— O, Alva! du hade ju kunnat låta mig behålla min förvillelse, för att lefva lycklig i den? — utropade Ernst med smärta, och släppte hennes händer.

— Och bedårat dig med en villa?

— Men hvad återstår mig nu, som det lönar att lefva för?

— Din unga, felande, men ångerfulla maka! — svarade Alva mildt, men allvarligt.

Följande dag hade Herman ett längre enskildt samtal med baronen. Hvad som dervid afhandlades, veta vi icke. Vid frukosten voro alla samlade i matsalen. Gerda syntes mycket upprörd; men Herman visade sig glad och ogenerad; Alva var blek; baronen kall och stel; grefvinnan Hilda vid synbart misshumör. Efter måltiden yttrade baronen:

— Jag har alltid ansett Gerdas vän, manösell Holm, såsom min andra dotter, och det skulle därför åligga

mig att, i anledning af uppträdet här om natten, med en öppen lyckönskning tillkännagifva hennes förlofning med min släkting, Herman Waldner; men som partiet ännu är ställt på framtiden, önska de förlofvade, att det tills vidare icke må eklateras.

Gerda stjelpte omkull en dyrbar vas med blommor, samt slog med sådan häftighet vatten i ett glas åt sig, att hela innehållet af karafinen störtade öfver bordet. Ernst spände upp hanen på ett par vackra pistoler, som lågo i ett fodral, och hvilka baronen nyss fått hem. Grefvinnan Hilda kastade en ursinnig blick på Alva. De öfriga lyckönskade dock de förlofvade med några förbindliga ord.

— Är du skicklig skytt, Herman? — frågade grefven, och närmade sig en af de öppna glasdörrarna.

— Å ja, temmeligen, — svarade Herman.

— Låt oss försöka hvem som skjuter bäst, — yttrade grefven vårdslöst. — Tag hit kulor, knallhatrar och krut, — befalle han en betjent.

Alva lånade sitt öra, med oro, till detta samtal.

Betjenten återkom med de begärda sakerna.

Ernst och Herman gingo ut på balkongen. Sedan grefven laddat, yttrade han:

— Ser du svalan, som flyger der; jag skjuter henne i flykten.

Grefven aflossade i detsamma skottet, och den lilla oskyldiga fogeln nedföll död på gården.

— Här strandar min skicklighet, — sade Herman, bleknande.

— Så skulle jag genomborra hjertat på den man, som, under rolen af vän och i åtnjutande af min gästfrihet, förförde min hustru, — och dervid lade grefven sin hand på Hermans axel, och i hans blick låg en tydlig hotelse. Han tillade med förakt:

— En dylik *skurk* hade också gjort sig väl förtjent af en kula, eller huru tycker du?

Grefven afvaktade likväl icke Hermans svar, utan återvände till matsalen.

— *Skurk!* — upprepade Herman, då han blef alena, och knöt konvulsiviskt sina händer. — Ah, Ger-

da! jag har dyrt fått betala min dåraktiga passion för dig, då jag stillatigande måste åhöra detta. Han hade dock rätt . . . mitt uppförande har varit afskyvärdt!

Redan samma afton dag afreste vår häradshöfding till sin domsaga.

Ett år har åter förgått. Vi införa läsaren än en gång på Helenefors, uti grefvens och Gerdas våning. I den lilla salongen finna vi åter de båda makarna. Ernst halfigger på en soffa, rökande en cigarr, och blickar drömmande uti taket. Gerda sitter uti en fåtölj, vid ett handarbete. Hennes blick flyger emellanåt öfver till mannen. Det är vår . . . aftonsolens sista matta strålar falla på den unga qvinnan.

— Ernst, är det verkligen sannt, att du om fjorton dagar ämnar företaga en utrikes resa? — började Gerda, med en viss fruktan i rösten.

— Ja, så har jag tänkt.

— Och du reser ensam?

— Hvem skulle väl vilja följa mig? Jag är och förblir ju i alla fall alltid ensam!

— Ernst!

— Hvad vill du säga?

— Att du har en hustru, som . . .

— . . . som aldrig skall öfvervinna sin afsky för mig.

— Du bedrar dig . . .

— Verkligen? . . . Och vårt förflutna lif, hvad bevisar det?

— Att jag har mycket brutit emot dig; men, Ernst, icke har du heller älskat mig.

— Gerda, det gafs en tid, då jag ville göra det . . .

— . . . och då jag skjöt ifrån mig din kärlek.

— Du har sjelf sagt det. Sedan kom en tid . . . då vi båda voro likgiltiga.

— Och sluttigen dessa sista aderton månader, som vi oafbrutet lefvat här, och du gjort allt, för att lifva

känslan af det rätta hos mig, samt varit så god, så god att...

— Att det ändå icke hindrat dig ifrån, att med en afvisande köld stöta mig ifrån dig. Nå väl! du rör icke för dina känslor, du skall aldrig söka din lycka hos mig, och jag aldrig finna vänskap, deltagande och upprigtighet af dig. Vi göra därför bäst uti att lefva skiljda. Hvarföre skall jag tvinga dig att framsläpa lifvet vid min sida, då jag ändå icke får ega ditt hjerta?

— O, Ernst! tala icke mera så... om du ändå kunde läsa i min själ!...

— ... så skulle jag säkert blott finna en önskan: den att du vore mig qvitt!

Gerda gret. Ernst reste sig till hälften, och räckte henne handen, sägande:

— Om jag gör dig orätt, så säg mig det, och var förvissad, att det icke var min afsigt; men jag känner mig bra olycklig!

— Och det genom *mig*, — snyftade Gerda och kastade sig ned vid mannens sida. — Ernst! det har icke varit köld, icke afsky, som föranledt mitt uppförande denna sista tid. Nej, det har endast varit ånger och förlägenhet öfver, att jag icke förtjent din godhet. O! jag har så mycket att bekänna, som jag saknat mod att säga dig;... så mycket att afbedja, som jag fruktat du icke skall förlåta!... Du ser nu vid dina fötter samma Gerda, hvars hjerta du i barndomen oinskränkt beherrskade!... hvars hela glädje och lycka du allena utgjorde!... Hör mig och, om möjligt, förlåt mig!

Med af snyftningar afbruten röst berättade Gerda nu om sin kärlek till Herman, samt om fadrens hotelser, som förmådde henne att räcka sin hand till Ernst, om allt hvad derpå följde... Alvas räddande mellankomst, m. m.

Då hon slutat, upplyfte Ernst henne, med en öm omfamning, sägande:

— På detta ögonblick, Gerda, har jag väntat ett helt år. *Allt*, hvad du nu sagt mig, har jag vetat sedan den der natten. Jag kom några ögonblick före Alva...

— Du visste allt detta, och förskjöt mig likväl icke?

— Alva bad för dig!... Jag har väntat på denna stund, då du frivilligt och af kärlek skulle förtro mig allt!... Då först, Gerda! visste jag mig i dig hafva funnit en maka, hvars hjerta odeladt är mitt!... Har jag bedragit mig?

— Nej, det har du visst icke!... Dig, min barnoms ömme vän, dig ensam tillhör det nu helt och hållet. Säg blott, att du kan förlåta mig; att du, efter allt detta, älskar mig lika högt och lika varmt som jag dig?

— Förlåt dig, Gerda, har jag länge sedan; vi hafva båda felat... Älska dig gör jag, så högt mitt hjerta nu mera kan älska.

— Och jag får följa dig, då du reser? — frågade Gerda, och höljde sin mans händer med kyssar.

— Ja, i lif och död, — försäkrade Ernst, och tryckte henne trofast till sitt hjerta.

— Och jag är också din, till lif och själ, — försäkrade Gerda, med hela sin fordna ytterliga liflighet.

Sednare på aftonen stod Ernst ensam vid ett fönster, som låg åt söder:

— O Alva! rena, tillbedda engel, du har segrat, du har haft rätt: det ligger en stor och ädel njutning uti att förlåta, och såsom människa och christen uppfylla sin pligt. Nu först är jag dig värdig, — tänkte grefven.

Några dagar derefter reste Ernst och Gerda, glada och lyckliga, till Italien.

På en soffa, uti en liten täck våning vid Drottninggatan, låg en blek, skön kvinna. Hennes ansigte bar prägeln af ett öfverståndet lidande. Bredvid henne satt en man med reslig växt, dystra anletsdrag och en i förtid fårad panna.

— Gerda och Ernst hafva nu rest till Italien, — yttrade mannen.

— Med glädje erfor jag det, af Gerdas sednaste bref, som äfven bekräftade mitt hopp att de nu äro lyckliga, — svarade den unga qvinnan.

— Ifall man skall sätta tro till människors ord, så låter det verkligen så.

— Och alla efterspaningar rörande Conrad hafva varit fruktlösa?

— Ja. . . . Du vet, att jag, några dagar efter förklaringen med dig, hvilken upplyste mig att denne gosse var Agnes' son, skickade honom till sjöss. . . . Någon tid derefter ankom fartyget till Marseille. . . . Der rymmer Conrad, och sedan hafva alla försök att komma honom på spåren misslyckats.

— Det är mer än sorgligt; men vi böra dock hoppas. . . . Och *Malla* . . . ?

— Är ohjelpigt fallen; alla försök att återföra henne stranda emot de onda vanor, som nu blifvit hennes natur. Det är icke mera behofvet, det är böjelsen, som håller henne kvar på lastens bana. Hon har för andra gången lemnat den fru, hos hvilken jag inackorderat henne, för att öfverlemna sig åt ett utsväfvande lif. . . . Allt hvad jag kan göra under dylika förhållanden är, att ställa så till, att hon för framtiden är skyddad emot nöden.

— Huru hopplöst! . . . Hon är likväl icke mer än sjutton år.

— Jag har gjort dig till viljes, Alva; du ser sjelf, att jag ingenting mera förmår.

Alva teg och lutade sorgsen sitt hufvud i handen.

— Men det är icke detta, som förtär mig. Lättsinniga mödrar få lättsinniga barn! . . . därför rå icke jag allena. Det är en annan känsla, som frätande gnager på min själ. . . .

— Änger, samvetsqual?

— Nej, Alva, *en man med min jernhårda karakter är icke tillgänglig för dylika fantasier*. . . . Jag hvarken ångrar eller begråter; jag endast rasar

... och förbannar det öde, som gjorde dig till min dotter!...

— Herr baron!

— Tyst, du måste höra mig: Du var den enda varelse jag satt högre än mig sjelf; du var den första, som beherrskat mig; och det med din dygd, din stor-sinnet samt din skönhet.... Jag hade känt mig stolt och lycklig öfver att få kalla dig min maka, och vid din sida hade jag en gång kunnat erfara verklig sällhet.... Men då jag slutligen trodde mig säker om ditt egande, kommo dessa ord: *Din dotter!* att ställa sig emellan mig och min lycka. Den tanken att jag måste försaka, att ett hånande öde rycker ifrån mig min jordiska sällhet, sätter mitt blod i brand och jagar sömnen ifrån mina ögon; ty dessa ord hafva likväl icke haft makt att tillintetgöra mina lågande känslor.... Jag följer dig och jag lyder dig; emedan jag icke kan lefva, utan att se dig.... Du är blifven mitt straff, min plåga! Ser du icke, att min panna fårats vid tanken, att jag, som hittills trott mig kunna befalla öfver både mitt och andras öden, nu måste böja mig under nödvändighetens lag.

— Min far! detta språk ifrån edra läppar innebär tusen dolkstygn för mitt hjerta.

— Vet då, Alva, att jag hundra gånger önskat att du vore död, på det jag skulle slippa i dig se ett hämnande öde, straffet för mina brott; och likväl... när du blef sjuk, ville jag gifva allt hvad jag eger för ditt lifs frälsning.... Jag vore färdig att hata dig, för det du kommit mig att glömma mig sjelf!... Jag måste derföre bort ur din närhet, för att genast, lik en fridlös, åter vända tillbaka till dig. Dessa känslor, som ömsom komma mig att fly, ömsom återföra mig till dig, utgöra för mig ett verkligt helfvete!

Ankomsten af Alvas läkare afbröt nu samtalet.

Följande dag företog baronen en längre utrikes resa.

Alva, som haft en svår bröstsjukdom, och ännu var mycket klen, reste någon tid derefter till Lunda prestgård. Hon hade fullkomligt slutat alla bestyr med

organiserandet af sin uppfostringsanstalt för fattiga barn, och denna var nu i full verksamhet. . . . professor Gren hade åtagit sig att hafva en inspekterande vaksamhet öfver dess gång.

På en skön villa i närheten af Florens, satt Gerda en herrlig sommarafton och läste på ett bref; då grefve Ernst inträdde.

— Nyheter ifrån Sverige? — frågade han gladt.

— Ja, ifrån Alva; hon befinner sig nu bättre och vistas öfver sommaren på Lunda prestgård. . . . Alva lyckönskar mig varmt och innerligt till min förestående tillökning af sällhet.

Gerda rodnade, och räckte sin man handen med ett förtjusande leende, fullt af kärlek.

— Icke sannt, min Ernst, vår lycka blir då fullkomlig, när vi få en liten varelse att gemensamt älska?

— Säkert, älskade Gerda, kommer det att fullborda vår sällhet, — svarade grefven och kysste henne ömt.

Lyckan log således i alla skiftningar emot Gerda, under Italiens sköna himmel. Man hade kommit öfverens att qvardröja der ett par år. Gerdas rörliga och lifliga själ passade så väl tillsammans med söderns sol och söderns folk. . . . Huru mången skön hägring af hoppet, huru mången ljusande dröm hade icke Gerda under dessa månader af ljuf väntan, att få en varelse till att älska. . . . Hennes framtids himmel var klar och blå, intet enda moln fördunklade den. . . . Och likväl, arma barn, huru kort skulle icke din lycka blifva!

Sex månader derefter var visserligen denna villa samma förtjusande ställe och naturen lika skön omkring den; men fåfängt söker man der den glada, lefnadsfriska Gerda. Man finner vid sitt inträde en bår, hvaruppå hon ligger, "likt en i förtid bruten lilja," och vid densamma står en sörjande make, som i sina armar håller ett spädt barn. Grefve Ernst hade nu en son, hvars födelse kostat modren lifvet.

En vacker Augusti-afton, tvenne år sednäre, vilja vi än en gång göra ett besök i Lunda prestgård, der allt förblifvit sig likt. Alva sitter ensam i salen, vid ett af fönstren, med en drömmande blick ut i rymden. En och annan tår smyger långsamt utför kinderna. Hon kände sig så ensam i världen, utan någon att lefva för. Hennes hjerta slog oroligt, och hennes lif föreföll så tomt, så öde och glädjelöst.

Länge hade Alva suttit så, då hon, öfvervåldigad af sina minnen, ofrivilligt framhvisade namnet:

— Ernst!

— Alva! — svarade en röst bakom henne.

Med ett utrop af öfverraskning och glädje vände hon sig om. . . . Det var Ernst! . . .

— Alva! jag har länge dröjt med att återse dig, emedan jag fruktade min svaghet; men en kärlek, starkare än mitt förnuft, dref mig hit, att än en gång se dig, än en gång andas samma luft som du, ehuru jag vet, att denna luft för mig är ett gift. Du har en gång sagt, att ditt hjerta aldrig kan älska mig. . . . O Alva! huru skönt kunde icke ännu lifvet blifva för mig. . . . huru lyckliga både jag och mitt lilla moderlösa barn, ifall du delade mina känslor. . . . Nu vill jag icke säga: *blif min*; ty en kärlek, varm och stark, såsom min, är icke nöjd med det ljumma svar på sin låga, som

din tillgifvenhet och sjelfuppoffring skulle kunna gifva.
 . . . Hvarför kan jag icke i ditt hjerta uppväcka kärlek?
 — Ernst! . . . jag har alltifrån första stunden af
 vårt sammanträffande älskat dig. . . Men först nu är
 du fri! . . . nu kan jag, utan att behöfva rodna, säga:
 Dig! och ingen annan har mitt hjerta alltid tillhört,
 ifrån det ögonblick, jag visste att jag egde ett sådant!

.

Vi öfverlemnna slutet af denna scen åt läsarens egen inbillning.

Åtta dagar derefter firades *Alvas* och *Ernsts* förlofning hos den sednares mor, som sedan något öfver ett år varit enka.

Alva vistades på Lunda prestgård, till dess brölloppet var förbi. Dagen derefter reste de till en egendom i Wermland, hvilken grefven inköpt, emedan Alva icke ville bo på Helenefors, såsom baronen önskat.

Baronens lynne blef efter Alvas giftermål allt dystrare och dystrare; men grefve Ernst och hans unga maka njöto deremot en ostörd och ren lycka. Den ädelsinnade Alva hade, genom Försynens skickelse, ändtligen funnit belöningen för sina många försakelser och uppoffringar.

Gerdas lilla son fann uti Alva en öm mor, som med odelad kärlek uppfostrade och vårdade honom. Han var och förblef det enda barnet.

de sig till från mannen. — Det lå vi se, — svarade honom gossen, som nu rusade fram, för att bemärkta sig klockan. Baronen fattade sig i ryggen som nacken; men denne gal honom ett knäslagen i sidan. Begge stodo vid kanten af vattenfallet, och då baronen så

— Nej, dem slipper du, — svarade baronen, som återkom till sin vanliga köld, och med en rörelse gjorde sig till från mannen.

Epilog.

Étt år efter Alvas förening med Ernst, vandrade baronen en mulen höstafton utmed forsen, på gångstigen ifrån prestgården. Stormen tjöt i skogen, och vattnets enformiga brusande utgjorde ett slags ackompannement dertill. Han stannade på samma plats, der han, för några och tjugu år sedan, befläckade sig med en broders blod.

Mörka och förfärliga tankar trängde sig på honom, och inom hans bröst rasade en storm, lika vild, men mera härjande, än den uti naturen. Denne man, hvars lif varit en oafbruten kedja af den mest hjertlösa och kalla egoism, kände sig nu, i allt sitt öfverflöd, ensam och öfvergifven af alla. Der han nu stod, med armarna korslagda öfver bröstet, och dystert stirrade han ned i djupet. Minnen af hans lif, dess brott och njutningar genomföra honom; och vid denna återblick fann han icke en enda dag af verklig glädje eller sällhet, för hvilken det lönat mödan att lefva. . . . Derefter kom minnet af Alva, och en frossa skakade hans lemmar. Hans tankar dröjde, med passionerad envishet, vid Alvas bild, som han tyckte sig se med sorgsen blick betrakta honom, och peka åt himlen, hänvisande att han hade mycket att ångra, afbedja och begråta! Men denne man hade inga tårar, ingen tro, intet hopp. . . Han var mycket att beklaga, som, ehuru uppskakad af sina brott, likvisst aldrig skulle ens försöka att bättra sig, eller att försona dem.

Plötsligt kände han sig hårdt fattad uti axeln, och en röst yttrade:

— Gif hit din klocka och dina penningar, — och

i detsamma stodo framför honom en undersättsig karl, klädd i sjömanskläder, samt en yngling, höljd i trasor.

— Nej, dem slipper du, — svarade baronen, som återkom till sin vanliga köld, och med en rörelse gjorde sig fri från mannen.

— Det få vi se, — svarade honom gossen, som nu rusade fram, för att bemäktiga sig klockan.

Baronen fattade dervid angriparen om nacken; men denne gaf honom ett knifstygn i sidan. Begge stodo vid kanten af vattenfallet, och då baronen af smärta vacklade, störtade han ned deruti, dragande gossen med sig. De uppslukades af vattnet och försvunno i djupet.

— Det var fan så dumt, — utropade mannen i sjömanskläderna, — två menniskolif, utan nytta, och *Conrad*, stackars satan, som skulle följa med! — hvar efter han aflägsnade sig.

Brodermordet hämnades således här med ett *fadermord*. I det andeliga lifvet följa verkningar och orsaker lika nödvändigt af hvarandra, såsom i det materiella. Det ligger i den eviga naturordningens moraliska gång, att *det onda, förr eller sednare, men nödvändigt, måste, på ett eller annat sätt, illa sluta*. Detta utgör egentligen hvad man kallar *Guds straff*.

Slut.